

V Bruseli 20. júna 2023
(OR. en)

10867/23

Medziinštitucionálny spis:
2022/0195(COD)

ENV 718
CLIMA 315
FORETS 74
AGRI 346
POLMAR 37
CODEC 1170

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10719/23
Č. dok. Kom.:	10607/22 + ADD 1
Predmet:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o obnove prírody – všeobecné smerovanie

Delegáciám v prílohe pre informáciu zasielame znenie všeobecného smerovania k nariadeniu o obnove prírody, ktoré Rada (životné prostredie) schválila na svojom 3 959. zasadnutí 20. júna 2023.

Zmeny oproti návrhu Komisie vyplývajúce z rokovania v Rade sú vyznačené **tučným podčiarknutým písmom** a vypustený text symbolom [...].

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o obnove prírody

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,
so zreteľom na návrh Európskej komisie,
po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,
so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,
so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov,
konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,
keďže:

- (1) Je nevyhnutné stanoviť pravidlá na úrovni Únie týkajúce sa obnovy ekosystémov s cieľom zabezpečiť obnovu biodiverzity a odolnosti prírody na celom území Únie. Obnova ekosystémov takisto prispieva k cieľom Únie v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu.

¹ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

- (2) V Európskej zelenej dohode² sa stanovuje ambiciózny plán na transformáciu Únie na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, ktorého cieľom je chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie a chrániť zdravie a blaho občanov pred environmentálnymi rizikami a vplyvmi. Komisia v rámci Európskej zelenej dohody prijala stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030³.
- (3) Únia a jej členské štáty ako zmluvné strany Dohovoru o biologickej diverzite schváleného rozhodnutím Rady 93/626/EHS⁴ sa zaviazali vykonávať dlhodobú strategickú víziu prijatú konferenciou zmluvných strán v roku 2010 rozhodnutím X/2 o strategickom pláne pre biodiverzitu na roky 2011 – 2020⁵, podľa ktorej má byť biodiverzita do roku 2050 cenená, chránená, obnovovaná a rozumne používaná pri zachovaní ekosystémových služieb, udržiavaní zdravej planéty a zabezpečení osohu pre všetkých ľudí.

2 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej Rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európska zelená dohoda, 11. 12. 2019 [COM(2019) 640 final].

3 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, Prinavrátenie prírody do našich životov, 20. 5. 2020 [COM(2020) 380 final].

4 Rozhodnutie Rady 93/626/EHS z 25. októbra 1993 o uzavretí Dohovoru o biologickej diverzite (Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 1).

5 <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>.

- (4) [...] Dohovor o biologickej diverzite schválený v decembri 2022 na COP 15⁶ predstavuje globálny rámec pre biodiverzitu, v ktorom sa stanovujú globálne ciele zamerané na bezodkladné opatrenia v nasledujúcich desiatich rokoch do roku 2030, ktorými sa zabezpečí, aby sa na všetky oblasti vzťahovalo priestorové plánovanie a účinné procesy riadenia, ktoré sú participatívne, integrované, zohľadňujú biodiverzitu a zaoberajú sa zmenou využívania pôdy a morí; aby sa do roku 2030 dosiahol takmer nulový úbytok oblastí s vysokým významom pre biodiverzitu vrátane ekosystémov s vysokou ekologickou integritou a zároveň rešpektovali práva pôvodného obyvateľstva a miestnych komunít, ako sa to stanovuje v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva (ďalej len UNDRIP); aby sa do roku 2030 zabezpečilo zaradenie aspoň 30 % oblastí so znehodnotenými suchozemskými, vnútrozemskými vodnými, a morskými a pobrežnými ekosystémami do účinnej obnovy s cieľom posilniť biodiverzitu a ekosystémové funkcie a služby, ekologickú integritu a prepojenosť; aby sa obnovil, zachoval a zvýšil prínos prírody pre ľudí vrátane ekosystémových funkcií a služieb, ako je regulácia ovzdušia, vody a klímy, zdravia pôdy, opelenia a znižovania rizika chorôb, ako aj ochrana pred prírodnými nebezpečenstvami a katastrofami, a to prostredníctvom riešení blízkych prírode a/alebo ekosystémových prístupov v prospech všetkých ľudí a prírody. Globálny rámec pre biodiverzitu umožní pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov orientovaných na výsledky do roku 2050.
- (5) Ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja⁷, najmä ciele 14.2, 15.1, 15.2 a 15.3, označujú potrebu zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, najmä lesov, mokradí, horských a suchých oblastí.
- (6) Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov rezolúciou z 1. marca 2019⁸ vyhlásilo roky 2021 – 2030 za Dekádu OSN pre obnovu ekosystému s cieľom podporiť a rozšíriť úsilie o predchádzanie degradácii ekosystémov, jej zastavenie a zvrátenie na celom svete a o zvyšovanie informovanosti o význame obnovy ekosystémov.

6 Globálny rámec pre biodiverzitu Kunming – Montreal. Návrh rozhodnutia, ktorý predložil predseda, CBD/COP/DEC/15/4, 19. decembra 2022.

7 [Organizácia Spojených národov, Udržateľný rozvoj – 17 cieľov týkajúcich sa transformácie nášho sveta.](#)

8 Rezolúcia 73/284 z 1. marca 2019 o Dekáde Organizácie Spojených národov pre obnovu ekosystému (2021 – 2030).

- (7) Cieľom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 je zabezpečiť, aby bola európska biodiverzita nasmerovaná k obnove do roku 2030 v prospech ľudí, planéty, klímy, ako aj nášho hospodárstva. Stanovuje sa v nej ambiciózny plán EÚ na obnovu prírody s niekoľkými kľúčovými záväzkami vrátane záväzku predložiť návrh právne záväzných cieľov EÚ v oblasti obnovy prírody v snahe obnoviť degradované ekosystémy, najmä tie, ktoré majú najväčší potenciál zachytávať a ukladať uhlík a zabrániť vplyvu prírodných katastrof a znížiť ho.
- (8) Európsky parlament vo svojom uznesení z 9. júna 2021⁹ dôrazne privítal záväzok vypracovať legislatívny návrh so záväznými cieľmi v oblasti obnovy prírody a navyše skonštatoval, že okrem celkového cieľa obnovy by mal tento návrh zahŕňať ciele špecifické pre ekosystémy, biotopy a druhy, pričom by sa mal vzťahovať na lesy, trávne porasty, mokrade, rašeliniská, opel'ovače, voľne tečúce rieky, pobrežné oblasti a morské ekosystémy.
- (9) Rada vo svojich záveroch z 23. októbra 2020¹⁰ uznala, že zabránenie ďalšiemu zhoršovaniu súčasného stavu biodiverzity a prírody bude nevyhnutné, ale nebude stačiť na to, aby sa príroda vrátila do našich životov. Rada opätovne potvrdila, že v súvislosti s obnovou prírody je potrebné mať vyššie ambície, ako sa to navrhuje v novom pláne EÚ na obnovu prírody, ktorý zahŕňa opatrenia na ochranu a obnovu biodiverzity nad rámec chránených území. Rada takisto uviedla, že očakáva návrh na právne záväzné ciele v oblasti obnovy prírody, ktorý je podmienený posúdením vplyvu.

9 Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov [2020/2273(INI)].

10 Závery Rady – Biodiverzita – je nutné bezodkladne konať, 12210/20.

(10) V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa stanovuje záväzok právne chrániť aspoň 30 % pevniny vrátane vnútrozemských vôd a 30 % morí v Únii, z čoho prinajmenšom jedna tretina by mala podliehať prísnej ochrane vrátane všetkých zostávajúcich klimaxových lesov a pralesovitých porastov. V kritériách a usmerneniach pre členské štáty na určovanie ďalších chránených území¹¹ (ďalej len „kritériá a usmernenia“) vypracovaných Komisiou v spolupráci s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami sa zdôrazňuje, že ak sú obnovené oblasti po prejavení sa plného účinku obnovy v súlade s kritériami pre chránené územia alebo sa očakáva, že budú v súlade s týmito kritériami, mali by tieto obnovené oblasti prispievať aj k plneniu cieľov Únie týkajúcich sa chránených území. V kritériách a usmerneniach sa zdôrazňuje aj skutočnosť, že chránené územia môžu predstavovať dôležitý príspevok k cieľom obnovy v rámci stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 tým, že vytvoria podmienky pre úspešnosť činností zameraných na obnovu. Platí to najmä v prípade oblastí, ktoré sa môžu obnovovať prirodzene tým, že sa zastavia alebo obmedzia niektoré tlaky, ktoré sú výsledkom ľudských činností. Prísna ochrana týchto oblastí vrátane morského prostredia bude v niektorých prípadoch stačiť na dosiahnutie obnovy prírodných hodnôt, ktoré sa v nich nachádzajú. V kritériách a usmerneniach sa navyše zdôrazňuje, že od všetkých členských štátov sa očakáva, že prispejú k dosiahnutiu cieľov Únie týkajúcich sa chránených území stanovených v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, a to v miere, ktorá je úmerná prírodným hodnotám, ktoré sa v nich nachádzajú, a ich potenciálu na obnovu prírody.

11 Pracovný dokument útvarov Komisie, Criteria and guidance for protected areas designations (Kritériá a usmernenia týkajúce sa určovania chránených území) [SWD(2022) 23 final].

- (11) V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa stanovuje cieľ zabezpečiť, aby do roku 2030 nedošlo k zhoršeniu trendov alebo stavu ochrany chránených biotopov a druhov a aby sa aspoň 30 % druhov a biotopov, ktorých stav v súčasnosti nie je priaznivý, dostalo do uvedenej kategórie alebo vykazovalo výrazný pozitívny trend k tomu, aby sa dostali do tejto kategórie. V usmernení¹² vypracovanom Komisiou v spolupráci s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami na podporu dosiahnutia týchto cieľov sa zdôrazňuje, že úsilie o udržovanie a obnovu bude zrejme potrebné vyvinúť v prípade väčšiny uvedených biotopov a druhov, a to buď prostredníctvom zastavenia ich súčasných negatívnych trendov do roku 2030, alebo prostredníctvom udržiavania súčasných stabilných alebo zlepšujúcich sa trendov, či zabránením úbytku biotopov a druhov s priaznivým stavom ochrany. V usmernení sa ďalej zdôrazňuje, že tieto činnosti zamerané na obnovu sa musia plánovať, vykonávať a koordinovať predovšetkým na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni a že pri výbere a určovaní prioritných druhov a biotopov, ktoré sa majú zlepšiť do roku 2030, sa majú vyžadovať synergie s inými cieľmi Únie a medzinárodnými cieľmi, najmä s environmentálnymi cieľmi alebo cieľmi politiky v oblasti zmeny klímy.
- (12) Komisia v správe o stave prírody z roku 2020¹³ konštatovala, že Únia zatiaľ nedokázala zastaviť zhoršovanie stavu chránených typov biotopov a chránených druhov, ktorých zachovanie má význam pre celú Úniu. Príčinou tohto zhoršovania stavu je najmä upúšťanie od extenzívnej poľnohospodárskej výroby, zintenzívňovanie poľnohospodárstva, úprava hydrologických režimov, urbanizácia a znečisťovanie, ako aj neudržateľné lesnícke činnosti a využívanie druhov. Okrem toho hlavnú a čoraz väčšiu hrozbu pre pôvodnú flóru a faunu Únie predstavujú invázne nepôvodné druhy a zmena klímy.
- (13) Je vhodné stanoviť všeobecný cieľ týkajúci sa obnovy ekosystémov, aby sa podporila hospodárska a spoločenská transformácia, vytvorili sa kvalitné pracovné miesta a podporil sa udržateľný rast. Ak sú biologicky rozmanité ekosystémy, napríklad mokrade, sladkovodné, lesné, ako aj poľnohospodárske ekosystémy, ekosystémy riedko pokryté vegetáciou, morské, pobrežné a mestské ekosystémy v dobrom stave, poskytujú rozličné základné ekosystémové služby a prínosy obnovy degradovaných ekosystémov do dobrého stavu vo všetkých suchozemských a morských oblastiach vysoko presahujú náklady na obnovu. Tieto služby prispievajú k širokému spektru sociálno-ekonomických prínosov v závislosti od hospodárskych, sociálnych, kultúrnych, regionálnych a miestnych charakteristík.

12 K dispozícii na adrese [Circabc \(europa.eu\)](https://circabc.europa.eu) [doplniť odkaz].

13 Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Stav prírody v Európskej únii – Správa o stave a trendoch druhov a typov biotopov, ktoré sú chránené smernicou o vtákoch a smernicou o biotopoch, za obdobie 2013 – 2018 [COM(2020) 635 final].

- (14) Štatistická komisia OSN na svojom 52. zasadnutí v marci 2021 prijala systém integrovaného environmentálneho ekonomického účtovníctva – ekosystémové účtovníctvo (SEEA EA)¹⁴. SEEA EA tvorí integrovaný a komplexný štatistický rámec usporiadania údajov o biotopoch a krajinách, prostredníctvom ktorého sa určuje rozsah, stav a služby ekosystémov, sledujú zmeny ekosystémových aktív a uvádzajú tieto informácie do súvislostí s hospodárskymi a inými ľudskými činnosťami.
- (15) Zabezpečenie biologicky rozmanitých ekosystémov a boj proti zmene klímy sú neoddeliteľne prepojené. Príroda a riešenia blízke prírode vrátane prirodzených zásob a záchytov uhlíka sú zásadné na boj proti klimatickej kríze. Zároveň klimatická kríza už je hnacou silou zmeny suchozemských a morských ekosystémov a Únia sa musí pripraviť na zvyšovanie intenzity, frekvencie a všadeprítomnosti jej účinkov. Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC)¹⁵ vo svojej osobitnej správe o vplyvoch globálneho otepľovania o 1,5 °C poukázal na to, že niektoré vplyvy môžu byť dlhotrvajúce alebo nezvratné. V šiestej hodnotiacej správe IPCC¹⁶ sa uvádza, že obnova ekosystémov bude zásadná pre pomoc v boji proti zmene klímy, ako aj pri znižovaní rizík pre potravinovú bezpečnosť. Medzivládna vedecko-politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES) vo svojej globálnej hodnotiacej správe z roku 2019 o biodiverzite a ekosystémových službách¹⁷ skonštatovala, že zmena klímy je hlavným faktorom spôsobujúcim zmenu v prírode, a predpokladala, že sa jej vplyvy v nasledujúcich desaťročiach zintenzívnia a v niektorých prípadoch prekonajú vplyv iných faktorov spôsobujúcich zmenu ekosystémov, ako sú zmeny vo využívaní pôdy a morí.

14 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/documents/EA/seea_ea_white_cover_final.pdf.

15 Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC): *Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* (Osobitná správa o vplyvoch globálneho otepľovania o 1,5 °C a súvisiacich postupoch znižovania emisií skleníkových plynov v kontexte posilnenia globálnej reakcie na hrozbu zmeny klímy, udržateľného rozvoja a úsilia o odstránenie chudoby) [Masson-Delmotte, V., Zhai, P., Pörtner, H.-O., Roberts, D., Skea, J., Shukla, P.R., Pirani, A., Moufouma-Okia, W., Péan, C., Pidcock, R., Connors, S., Matthews, J.B.R., Chen, Y., Zhou, X., Gomis, M.I., Lonnoy, E., Maycock, T., Tignorn, M. a Waterfield, T. (editori)] <https://www.ipcc.ch/sr15/>

16 [Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability | Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability \(ipcc.ch\)](https://www.ipcc.ch/2022/01/27/climate-change-2022-impacts-adaptation-vulnerability/) (Zmena klímy 2022: Dôsledky, adaptácia a zraniteľnosť (ipcc.ch). dôsledky, adaptácia a zraniteľnosť (ipcc.ch).

17 IPBES, 2019. *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (Globálna hodnotiacia správa o biodiverzite a ekosystémových službách Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby). Brondizio, E. S., Settele, J., Díaz, S. a Ngo, H. T. (editori). sekretariát IPBES, Bonn, Nemecko. 1 148 strán. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>.

- (16) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119¹⁸ sa stanovuje záväzný cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu v Únii do roku 2050 a následne záporné emisie, ako aj uprednostniť rýchle a predvídateľné zníženie emisií a zároveň zintenzívniť ich odstraňovanie prirodzenými záchytnými uhlíka. Obnova ekosystémov môže predstavovať významný prínos pre zachovanie, riadenie a zlepšovanie prirodzených záchytov uhlíka a zvýšenie biodiverzity a zároveň bojovať proti zmene klímy. V nariadení (EÚ) 2021/1119 sa takisto stanovuje, že príslušné inštitúcie Únie a členské štáty majú zabezpečiť nepretržitý pokrok pri zlepšovaní adaptívnej kapacity, posilňovaní odolnosti a znižovaní zraniteľnosti voči zmene klímy. Okrem toho podľa uvedeného nariadenia musia členské štáty zahrnúť adaptáciu do všetkých oblastí politiky a podporovať riešenia blízke prírode¹⁹ a adaptáciu založenú na ekosystémoch.
- (17) Komisia v oznámení o adaptácii na zmenu klímy z roku 2021²⁰ zdôrazňuje potrebu podporovať riešenia blízke prírode a uznáva, že nákladovo efektívnu adaptáciu na zmenu klímy možno dosiahnuť ochranou a obnovou mokradí a rašelinísk, ako aj pobrežných a morských ekosystémov, rozvojom mestskej zelene, inštaláciou zelených striech a stien a podporou a udržateľným obhospodarovaním lesov a poľnohospodárskej pôdy. Väčšie množstvo biologicky rozmanitých ekosystémov vedie k vyššej odolnosti proti zmene klímy a poskytuje účinnejšie formy znižovania rizika katastrof a predchádzania tomuto riziku.

-
- 18 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).
- 19 Riešenia blízke prírode sú riešenia inšpirované a podporované prírodou, ktoré sú nákladovo efektívne a zároveň poskytujú environmentálne, sociálne a hospodárske prínosy a pomáhajú budovať odolnosť. Takéto riešenia prinášajú do miest, krajiny a morského prostredia čoraz rozmanitejšiu prírodu a prírodné prvky a procesy prostredníctvom systémových intervencií prispôbených miestnym podmienkam a efektívne využívajúcich zdroje. Riešenia blízke prírode teda musia byť prínosom pre biodiverzitu a musia podporovať fungovanie širokého okruhu ekosystémových služieb.
- 20 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy [COM(2021) 82 final].

- (18) Politika Únie v oblasti zmeny klímy sa reviduje s cieľom dodržať postup navrhnutý v nariadení (EÚ) 2021/1119 na zníženie čistých emisií do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňou v roku 1990. Konkrétne cieľom návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2018/841 a (EÚ) 2018/1999²¹, je zvýšiť príspevok sektora pôdy k celkovej ambícii v oblasti klímy do roku 2030 a zosúladiť ciele, pokiaľ ide o účtovanie emisií z využívania pôdy a ich odstraňovanie, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva, so súvisiacimi politickými iniciatívami v oblasti biodiverzity. V uvedenom návrhu sa zdôrazňuje potreba ochrany a zlepšenia prírodných spôsobov odstraňovania uhlíka, zvyšovania odolnosti ekosystémov proti zmene klímy, obnovy znehodnotenej pôdy a ekosystémov a opätovného zavlažovania rašelinísk. Ďalej je jeho cieľom zlepšenie monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov a ich odstraňovania z pôdy, ktorá je predmetom ochrany a obnovy. V tejto súvislosti je dôležité, aby ekosystémy vo všetkých kategóriách pôdy vrátane lesov, trávnych porastov, ornej pôdy a mokradí boli v dobrom stave, aby boli schopné účinne zachytávať a ukladať uhlík.
- (19) Geopolitický vývoj ešte viac zdôraznil potrebu zaistiť odolnosť potravinových systémov²². Je dokázané, že obnova poľnohospodárskych ekosystémov má z dlhodobého hľadiska pozitívny vplyv na produktivitu potravín a že obnova prírody pôsobí v zabezpečení dlhodobej udržateľnosti a odolnosti EÚ ako poistka.
- (20) V záverečnej správe Konferencie o budúcnosti Európy občania vyzývajú Úniu, aby chránila a obnovovala biodiverzitu, krajinu a oceány, odstraňovala znečistenie a podporovala vedomosti, informovanosť, vzdelávanie a dialógy o životnom prostredí, zmene klímy, využívaní energie a udržateľnosti²³.

-
- 21 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa dodržiavania záväzkov, stanovenie cieľov členských štátov na rok 2030 a záväzkov spoločne dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2035 v sektore využívania pôdy, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva, a nariadenie (EÚ) 2018/1999, pokiaľ ide o zlepšenie monitorovania, podávania správ, sledovania pokroku a preskúmania [COM(2021) 554 final].
- 22 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej Rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Zaistenie potravinovej bezpečnosti a posilnenie odolnosti potravinových systémov [COM(2022) 133 final].
- 23 Konferencia o budúcnosti Európy – správa o konečnom výsledku, máj 2022, návrh 2 (1, 4, 5), s. 44, návrh 6 (6), s. 48.

- (21) Obnova ekosystémov spolu s úsilím o obmedzenie obchodu s voľne žijúcimi druhmi a ich konzumácie takisto pomôže predchádzať možným budúcim prenosným ochoreniam so zoonotickým potenciálom a budovať voči nim odolnosť, čím sa zníži riziko vypuknutia nákaz a pandémieí, a prispeje k podpore európskeho a globálneho úsilia o uplatňovanie prístupu „jedno zdravie“, v ktorom sa uznáva vnútorná súvislosť medzi ľudským zdravím, zdravím zvierat a zdravou a odolnou prírodou.
- (22) Pôda je neoddeliteľnou súčasťou suchozemských ekosystémov. Komisia v oznámení z roku 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti pôdy do roku 2030²⁴ uvádza potrebu obnoviť degradovanú pôdu a zlepšiť biodiverzitu pôdy. **Globálny mechanizmus a sekretariát Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii (UNCCD) vytvorili program stanovovania cieľov v oblasti neutrality degradácie pôdy s cieľom pomôcť krajinám dosiahnuť neutralitu degradácie pôdy do roku 2030.**
- (23) Cieľom smernice Rady 92/43/EHS²⁵ a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES²⁶ je zabezpečiť dlhodobú ochranu, zachovanie a prežitie najvzácnejších a najohrozenejších rastlinných a živočíšnych druhov a biotopov v Európe, ako aj európskych ekosystémov, ktorých sú súčasťou. Sústava Natura 2000, ktorá bola ustanovená v roku 1992 a je najväčšou koordinovanou sústavou chránených území na svete, predstavuje kľúčový nástroj na vykonávanie cieľov uvedených dvoch smerníc. **Toto nariadenie by sa, rovnako ako uvedené dve smernice, malo uplatňovať na európske územie členských štátov, na ktoré sa vzťahujú zmluvy, a malo by sa tak zosúladiť aj so smernicou 2008/56/ES.**

24 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Stratégia EÚ v oblasti pôdy do roku 2030 Využívanie prínosov zdravej pôdy v prospech ľudí, potravín, prírody a klímy [COM(2021) 699 final].

25 Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

26 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

- (24) Na určovanie dobrého stavu typov biotopov chránených podľa smernice 92/43/EHS a na určovanie dostatočnej kvality a kvantity biotopov druhov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice, už existuje rámec a usmernenia²⁷. Ciele obnovy týchto typov biotopov a biotopov druhov sa môžu stanoviť na základe tohto rámca a usmernení. Takáto obnova však nebude postačovať na zvrátenie straty biodiverzity a obnovu všetkých ekosystémov. Stanoviť by sa preto mali dodatočné povinnosti založené na špecifických ukazovateľoch s cieľom zvýšiť biodiverzitu na úrovni širších ekosystémov.
- (25) Vychádzajúc zo smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES a v záujme podpory dosiahnutia cieľov uvedených v týchto smerniciach by členské štáty mali zaviesť opatrenia na obnovu, aby sa zabezpečila obnova chránených biotopov a druhov vrátane voľne žijúceho vtáctva vo všetkých oblastiach Únie, ako aj v oblastiach, ktoré nepatria do sústavy Natura 2000.
- (26) Cieľom smernice 92/43/EHS je zachovať prirodzené biotopy a druhy voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín s významom pre Úniu v priaznivom stave ochrany alebo obnoviť priaznivý stav ochrany týchto biotopov a druhov. Nestanovuje sa v nej však lehota na dosiahnutie tohto cieľa. Podobne sa ani v smernici 2009/147/ES nestanovuje lehota na obnovu populácií vtáctva v Únii.
- (27) Mali by sa preto stanoviť lehoty na zavedenie opatrení na obnovu v rámci lokalít sústavy Natura 2000 a mimo nich s cieľom postupne zlepšovať stav chránených typov biotopov v celej Únii a znovu ich vytvárať dovtedy, kým sa nedosiahne priaznivá referenčná plocha potrebná na dosiahnutie priaznivého stavu ochrany uvedených typov biotopov v Únii. S cieľom poskytnúť členským štátom nevyhnutnú voľnosť, aby mohli vyvinúť rozsiahle úsilie v oblasti obnovy, je vhodné spojiť typy biotopov podľa ekosystému, do ktorého patria, a stanoviť pre skupiny typov biotopov ciele, ktoré sú časovo ohraničené a kvantifikované podľa plochy. Vďaka tomu si členské štáty budú môcť vybrať, ktoré biotopy v rámci danej skupiny obnovia ako prvé.

27 GR pre životné prostredie, Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018 (Podávanie správ podľa článku 17 smernice o biotopoch – Vysvetlivky a usmernenia na obdobie 2013 – 2018), 2017; Interpretation manual of European Union habitats Eur 28 (Výkladová príručka biotopov Európskej únie, EUR 28), 2013.

- (28) Podobné požiadavky by sa mali stanoviť pre biotopy druhov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS, a biotopy voľne žijúceho vtáctva, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2009/147/ES, s osobitným zreteľom na potrebnú prepojenosť medzi obidvomi uvedenými biotopmi, aby sa populáciám druhov darilo.
- (29) Je nevyhnutné, aby opatrenia na obnovu typov biotopov boli primerané a vhodné na čo najrýchlejšie dosiahnutie dobrého stavu a priaznivých referenčných plôch s cieľom dosiahnuť priaznivý stav ich ochrany. Je dôležité, aby opatrenia na obnovu boli opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré sú časovo ohraničené a ktorých rozsah sa určí podľa plochy. Je takisto nevyhnutné, aby opatrenia na obnovu biotopov druhov boli primerané a vhodné na čo najrýchlejšie dosiahnutie dostatočnej kvality a kvantity týchto biotopov s cieľom dosiahnuť priaznivý stav ochrany príslušných druhov.

(29a) Opatrenia na obnovu podľa tohto nariadenia určené na obnovu alebo zachovanie určitých typov biotopov uvedených v prílohe I, ako sú trávne porasty, vresoviská alebo mokrade, si v určitých prípadoch môžu vyžadovať odstránenie lesa s cieľom opätovne zaviesť riadenie založené na ochrane, ktoré môže zahŕňať činnosti, ako je kosba alebo pastva. Obnova prírody aj zastavenie odlesňovania sú dôležitými a vzájomne sa posilňujúcimi environmentálnymi cieľmi. Komisia vypracuje usmernenia, ako sa uvádza v odôvodnení 36 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. [XXXX/2023] o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze z Únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 995/2010, v ktorých objasní výklad vymedzenia pojmu „poľnohospodárske využitie“ v článku 2 uvedeného nariadenia, najmä pokiaľ ide o konverziu lesov na pôdu, ktorej účelom nie je poľnohospodárske využitie.

- (30) Je dôležité zabezpečiť, aby sa opatreniami na obnovu, ktoré boli zavedené podľa tohto nariadenia, dosiahlo konkrétne a merateľné zlepšenie stavu ekosystémov, a to aj na úrovni jednotlivých oblastí, ktoré sú predmetom obnovy, ako aj na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie.

- (31) S cieľom zabezpečiť, aby boli opatrenia na obnovu efektívne a aby ich výsledky bolo možné v priebehu času vyhodnocovať, je nevyhnutné, aby sa v oblastiach, ktoré sú predmetom takýchto opatrení, prejavilo neustále zlepšovanie až do dosiahnutia dobrého stavu, a to v záujme zlepšenia stavu biotopov patriacich do rozsahu pôsobnosti prílohy I k smernici 92/43/EHS, znovuvytvorenia týchto biotopov a zvýšenia ich prepojenosti.
- (32) Okrem toho je v záujme zvýšenia kvality a kvantity biotopov druhov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS, ako aj biotopov voľne žijúceho vtáctva v rozsahu pôsobnosti smernice 2009/147/ES nevyhnutné, aby sa v oblastiach, ktoré sú predmetom opatrení na obnovu, prejavilo neustále zlepšovanie s cieľom prispieť k dosiahnutiu dostatočnej kvantity a kvality biotopov týchto druhov.
- (33) Je dôležité zabezpečiť postupné zvyšovanie počtu oblastí pokrytých typmi biotopov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS a ktoré sú v dobrom stave, na celom území členských štátov a Únie ako celku, až kým sa nedosiahne priaznivá referenčná plocha každého typu biotopu, pričom aspoň 90 % tejto plochy na úrovni členského štátu má byť v dobrom stave, aby sa v prípade týchto typov biotopov v Únii mohol dosiahnuť priaznivý stav ochrany.
- (34) Je dôležité zabezpečiť postupné zvyšovanie kvality a kvantity biotopov druhov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS, ako aj biotopov voľne žijúceho vtáctva v rozsahu pôsobnosti smernice 2009/147/ES na územiach všetkých členských štátov a celej Únie dovtedy, kým ich kvalita a kvantita nebudú dostatočné, aby sa zabezpečilo dlhodobé prežitie týchto druhov.

(35) Je dôležité, aby sa [...] v oblastiach pokrytých typmi biotopov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia a na **ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu, prejavilo ich neustále zlepšovanie až do dosiahnutia dobrého stavu, a aby následne** nedošlo k **významnému** zhoršeniu, aby sa neohrozilo dlhodobé zachovanie alebo dosahovanie dobrého stavu. **Je takisto dôležité, aby sa členské štáty pokúsili vynaložiť úsilie s cieľom zabrániť významnému zhoršeniu v oblastiach pokrytých takýmito typmi biotopov, ktoré buď už sú v dobrom stave, alebo nie sú v dobrom stave a ešte sa na ne nevzťahujú opatrenia na obnovu. Takéto opatrenia sú dôležité na to, aby sa zabránilo zvyšovaniu** [...] potreby obnovy v budúcnosti, a **mali by sa zamerať na oblasti typov biotopov, ktoré členské štáty stanovujú vo svojich v národných plánoch obnovy prírody a ktoré je potrebné obnoviť na splnenie cieľov obnovy.** Je vhodné zohľadniť pravdepodobnosť udalostí vyššej moci, **ako sú prírodné katastrofy**, ktorých výsledkom by mohlo byť zhoršenie v oblastiach pokrytých uvedenými typmi biotopov, ako aj neodvratiteľné premeny biotopu, ktorých priamou príčinou je zmena klímy. **Mimo lokalít sústavy Natura 2000 je tiež vhodné zohľadniť** výsledok plánu či projektu prevažujúceho verejného záujmu, v prípade ktorých neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia.[...]. **V prípade oblastí, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu, by sa** každý prípad mal posudzovať individuálne[...]. **V prípade lokalít sústavy Natura 2000 sa plány a projekty schvaľujú** v súlade s článkom 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS. **Ak sa oblasť transformuje z jedného typu biotopu na iný, ktorý patrí do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, pričom ide o želaný výsledok opatrenia na obnovu, táto oblasť by sa nemala považovať za zhoršujúcu sa oblasť.**

(35a) Na účely výnimiek z povinností neustáleho zlepšovania a nezhoršovania stavu mimo lokalít sústavy Natura 2000 uvedených v tomto nariadení by členské štáty mali predpokladať, že elektrárne na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, ich pripojenie do sústavy, samotná súvisiaca sústava a uskladňovacie zariadenia predstavujú prevažujúci verejný záujem. Členské štáty sa môžu rozhodnúť obmedziť uplatňovanie tohto predpokladu za riadne odôvodnených a osobitných okolností, ako sú dôvody týkajúce sa národnej obrany. Okrem toho môžu členské štáty tieto projekty oslobodiť od povinnosti preukázať, že na účely uplatňovania uvedených výnimiek neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia, za predpokladu, že projekty boli predmetom strategického environmentálneho hodnotenia alebo posudzovania vplyvov na životné prostredie. Ak by sa predpokladalo, že takéto elektrárne predstavujú prevažujúci verejný záujem, a prípadne by sa obmedzila požiadavka na posúdenie menej škodlivých alternatívnych riešení, mohlo by sa na takéto projekty uplatňovať zjednodušené posúdenie, pokiaľ ide o výnimky z posudzovania prevažujúceho verejného záujmu podľa tohto nariadenia.

(35b) Činnosti, ktorých jediným účelom je obrana alebo národná bezpečnosť, by mali mať najvyššiu prioritu. Členské štáty preto môžu pri zavádzaní opatrení na obnovu vyňať oblasti využívané výlučne na účely národnej obrany, ak sa tieto opatrenia považujú za nezlučiteľné s pokračujúcim vojenským využívaním daných oblastí. Okrem toho na účely uplatňovania ustanovení o výnimkách z povinností neustáleho zlepšovania a nezhoršovania stavu mimo lokalít sústavy Natura 2000 v tomto nariadení by členské štáty mali mať možnosť predpokladať, že plány a projekty týkajúce sa takýchto činností predstavujú prevažujúci verejný záujem. Členské štáty môžu tieto projekty oslobodiť aj od povinnosti preukázať, že neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia, ale v prípade, že je to vhodné a uskutočniteľné, by mali zaviesť opatrenia na zmiernenie vplyvu na príslušné typy biotopov, ak uplatňujú takúto výnimku.

(36) V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa zdôrazňuje potreba dôraznejších opatrení na obnovu degradovaných morských ekosystémov vrátane ekosystémov bohatých na uhlík, ako aj dôležitých neresísk a odchovní. V stratégii sa takisto oznamuje, že Komisia navrhne nový akčný plán na ochranu rybolovných zdrojov a morských ekosystémov.

(37) Typy morských biotopov uvedené v prílohe I k smernici 92/43/EHS sa vymedzujú zoširoka a tvorí ich množstvo z ekologického hľadiska odlišných podtypov s rozličným potenciálom obnovy, v dôsledku čoho je pre členské štáty ťažšie stanovovať vhodné opatrenia na obnovu na úrovni týchto typov biotopov. Typy morských biotopov by sa preto mali ďalej spresniť s použitím príslušných úrovní klasifikácie morských biotopov podľa Európskeho informačného systému o prírode (EUNIS). Členské štáty by mali vytvoriť priaznivé referenčné plochy na dosiahnutie priaznivého stavu ochrany každého z týchto typov biotopov, pokiaľ sa pozornosť týmto referenčným plochám nevenuje už v iných právnych predpisoch Únie. **V morských vodách viacerých členských štátov je vo veľkej miere zastúpená skupina biotopov jemných morských sedimentov, ktoré zodpovedajú určitým typom všeobecných bentických biotopov špecifikovaných v smernici 2008/56/ES. Členské štáty by preto mali mať možnosť obmedziť opatrenia na obnovu, ktoré sa zavádzajú postupne, na menšiu časť plochy týchto typov biotopov, ktoré nie sú v dobrom stave, za predpokladu, že to nebráni dosiahnutiu alebo zachovaniu dobrého environmentálneho stavu určeného podľa článku 9 ods. 1 smernice 2008/56/ES, pričom sa zohľadnia najmä prahové hodnoty deskriptorov 1 a 6 stanovené v súlade s článkom 9 ods. 3 uvedenej smernice, rozsah úbytku týchto typov biotopov, nepriaznivé účinky na stav týchto typov biotopov a maximálny prípustný rozsah týchto nepriaznivých vplyvov.**

- (38) Ak je na ochranu pobrežných a morských biotopov potrebná regulácia rybolovných alebo akvakultúrnych činností, uplatňuje sa spoločná rybárska politika. V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013²⁸ sa stanovuje najmä to, že spoločnou rybárskou politikou sa má uplatňovať ekosystémový prístup k riadeniu rybárstva, aby sa minimalizoval negatívny vplyv rybolovných činností na morský ekosystém. V uvedenom nariadení sa takisto stanovuje, že cieľom úsilia tejto politiky je zabezpečiť, aby sa akvakultúrnymi a rybolovnými činnosťami zabránilo zhoršovaniu stavu morského prostredia.
- (39) V záujme dosiahnutia cieľa nepretržitej, dlhodobej a trvalej obnovy biologicky rozmanitej a odolnej prírody by členské štáty mali v plnej miere využiť možnosti, ktoré poskytuje spoločná rybárska politika. V rozsahu výlučnej právomoci Únie s ohľadom na ochranu morských biologických zdrojov majú členské štáty možnosť prijať nediskriminačné opatrenia na ochranu populácií rýb a hospodárenie s nimi a na udržiavanie alebo zlepšenie stavu ochrany morských ekosystémov v okruhu 12 námorných míľ. Navyše členské štáty, ktoré majú priamy hospodársky záujem, majú možnosť dohodnúť sa na predložení spoločných odporúčaní na ochranné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie súladu s povinnosťami podľa práva Únie v oblasti životného prostredia. Takéto opatrenia sa budú posudzovať a prijímú sa v súlade s pravidlami a postupmi stanovenými v rámci spoločnej rybárskej politiky.
- (40) Podľa smernice 2008/56/ES musia členské štáty spolupracovať na dvojstrannej úrovni a v rámci mechanizmov regionálnej a subregionálnej spolupráce, a to aj prostredníctvom regionálnych morských dohovorov²⁹, a v prípade opatrení v oblasti rybolovu aj v kontexte regionálnych skupín zriadených v rámci spoločnej rybárskej politiky.

28 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22).

29 Dohovor o ochrane morského prostredia severovýchodného Atlantiku z roku 1992 (dohovor OSPAR), Dohovor o ochrane morského prostredia oblasti Baltského mora, 1992 (helsinský dohovor – HELCOM), Dohovor o ochrane morského prostredia a pobrežných oblastí Stredozemného mora z roku 1995 [Barcelonský dohovor (UNEP-MAP)] a Dohovor o ochrane Čierneho mora pred znečistením z roku 1992 (Bukurešťský dohovor). Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA).

- (41) Je dôležité, aby sa opatrenia na obnovu zaviedli aj v prípade biotopov určitých morských druhov, ako sú žraloky a raje, ktoré patria **napríklad** do rozsahu pôsobnosti Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov **alebo do zoznamov ohrozených a bezprostredne ohrozených druhov európskych regionálnych morských dohovorov**, ale nie do rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS, a to z toho dôvodu, že plnia dôležitú úlohu v ekosystéme.
- (42) Vzhľadom na podporu obnovy a nezhoršovania suchozemských, sladkovodných, pobrežných a morských biotopov majú členské štáty možnosť určiť ďalšie oblasti ako „chránené územia“ alebo „prísne chránené územia“ s cieľom vykonať ďalšie účinné ochranné opatrenia podľa oblasti a podporiť opatrenia na ochranu pôdy v súkromnom vlastníctve.
- (43) Mestské ekosystémy predstavujú približne 22 % plochy pôdy v Únii a tvoria oblasť, v ktorej žije väčšina občanov Únie. K mestskej zeleni patria **okrem iného** mestské lesy, parky a záhrady, mestské farmy, aleje, mestské lúky a mestské živé ploty. **Tak ako ostatné ekosystémy, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, aj mestské ekosystémy** [...] poskytujú významné biotopy pre biodiverzitu, najmä pre rastliny, vtáky a hmyz vrátane opel'ovačov. Okrem toho poskytujú **mnohé ďalšie** dôležité ekosystémové služby vrátane kontroly a znižovania rizika prírodných katastrof (napr. povodne, efekt tepelných ostrovov), ochladzovania, rekreácie, filtrácie vody a vzduchu, ako aj zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu. **Rozšírenie mestskej zelene je jedným z dôležitých parametrov na zvýšenie schopnosti mestských ekosystémov poskytovať tieto dôležité služby. Rozšírenie zelenej pokrývky v danej mestskej oblasti spomaľuje odtok vody (pričom znižuje riziko znečistenia riek z pretekania dažďovej vody) a pomáha znižovať letné teploty, budovať odolnosť voči zmene klímy a poskytuje ďalší priestor na to, aby príroda prosperovala. Zvýšením úrovne mestskej zelene sa v mnohých prípadoch zlepšuje zdravie mestského ekosystému. Zdravé mestské ekosystémy sú zase nevyhnutné na podporu zdravia iných kľúčových európskych ekosystémov – napríklad na prepojenie prírodných oblastí na okolitom vidieku, zlepšenie zdravia riek mimo mesta, poskytnutie útočiska a hniezdiska druhom vtákov a opel'ovačov spojených s poľnohospodárskymi a lesnými biotopmi, ako aj poskytovanie dôležitých biotopov pre sťahovavé vtáky.**

- (44) Opatrenia na zabezpečenie toho, aby **pokrytie** mestskou zeleňou, **najmä stromami**, už nebolo ohrozované [...] **znižovaním**, sa musia výrazne posilniť. Aby priestranstvá mestskej zelene naďalej poskytovali potrebné ekosystémové služby, mal by sa zastaviť ich úbytok a mali by sa obnoviť a zväčšiť, okrem iného [...] **integráciou** zelenej infraštruktúry a riešení blízkyh prírode [...], ako sú zelené strechy a steny, do projektov budov. **Takáto integrácia môže prispieť nielen k ploche mestskej zelene, ale ak zahŕňa stromy, aj k ploche mestského korunového zápoja stromov.**
- (45) V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 sa vyžaduje väčšie úsilie na obnovu sladkovodných ekosystémov a prirodzených funkcií riek. Obnova sladkovodných ekosystémov by mala zahŕňať úsilie o obnovu prirodzenej [...] prepojenosti riek, ako aj oblastí ich brehov a záplavových oblastí, a to aj odstraňovaním **umelých** prekážok s cieľom podporiť dosiahnutie priaznivého stavu ochrany riek, jazier a lužných biotopov a druhov žijúcich v týchto biotopoch chránených smernicami 92/43/EHS a 2009/147/ES a dosiahnutie jedného z hlavných cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, čiže obnovy aspoň 25 000 km voľne tečúcich riek v **porovnaní so stavom v roku 2020, keď bola stratégia oznámená**. Pri odstraňovaní prekážok by členské štáty mali v prvom rade riešiť zastarané prekážky, čiže tie, ktoré už nie sú potrebné na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, vnútrozemskú plavbu, zásobovanie vodou alebo iné využitie.
- (46) V Únii bol v posledných desaťročiach zaznamenaný prudký úbytok opel'ovačov, pričom úbytok hrozí jednému z troch druhov včiel a motýľov a jeden z desiatich takýchto druhov je na pokraji vyhynutia. Opel'ovače sú svojím opel'ovaním voľne rastúcich aj pestovaných rastlín zásadné pre fungovanie suchozemských ekosystémov, dobré životné podmienky ľudí a potravinovú bezpečnosť. S hmyzími opel'ovačmi je priamo spojená ročná poľnohospodárska produkcia EÚ v hodnote takmer 5 000 000 000 EUR³⁰.

30 Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA). Final report from phase II of the INCA project aiming to develop a pilot for an integrated system of ecosystem accounts for the EU (Účtovníctvo ekosystémov a ich služieb v EÚ. Záverečná správa z II. fázy projektu INCA zameraného na prípravu pilotného projektu integrovaného systému ekosystémových účtov pre EÚ). Štatistická správa. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021.

- (47) Komisia 1. júna 2018 zareagovala na výzvy Európskeho parlamentu a Rady týkajúce sa potreby riešiť úbytok opel'ovačov a odštartovala iniciatívu EÚ zameranú na opel'ovače³¹. Zo správy o pokroku pri vykonávaní iniciatívy³² vyplýva, že pri riešení faktorov spôsobujúcich úbytok opel'ovačov vrátane používania pesticídov pretrvávajú značné problémy. Európsky parlament³³ a Rada³⁴ vyzvali na prijatie dôraznejších opatrení na riešenie úbytku opel'ovačov a na vytvorenie rámca monitorovania opel'ovačov v celej Únii a jasných cieľov a ukazovateľov týkajúcich sa záväzkov na zvrátenie úbytku opel'ovačov. Európsky dvor audítorov odporučil Komisii, aby vytvorila primerané mechanizmy riadenia a monitorovania opatrení na riešenie hrozieb pre opel'ovačov³⁵. **Komisia 24. januára 2023 predložila revidovanú iniciatívu EÚ zameranú na opel'ovače.³⁶ V revízii sa stanovujú opatrenia, ktoré má EÚ a jej členské štáty prijať na zvrátenie úbytku opel'ovačov do roku 2030.**
- (48) Cieľom návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín [prijatie naplánované na 22. júna 2022, po zverejnení uviesť názov a číslo prijatého aktu] je regulácia jedného z faktorov spôsobujúcich úbytok opel'ovačov zákazom používania pesticídov v ekologicky citlivých oblastiach. Mnohé z týchto oblastí sú predmetom tohto nariadenia, napríklad oblasti podporujúce druhy opel'ovačov, ktorým podľa európskych červených zoznamov³⁷ hrozí vyhynutie.

31 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Iniciatíva EÚ zameraná na opel'ovače [COM(2018) 395 final].

32 Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Pokrok pri vykonávaní iniciatívy EÚ zameranej na opel'ovače [COM(2021) 261 final].

33 Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júna 2021 o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov [2020/2273(INI)], k dispozícii na adrese https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0277_SK.pdf.

34 Závery Rady zo 17. decembra 2020 o osobitnej správe Európskeho dvora audítorov č. 15/2020 s názvom Ochrana voľne žijúcich opel'ovačov v EÚ: Iniciatívy Komisie nepriniesli ovocie (14168/20).

35 Osobitná správa č. 15/2020, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_SK.pdf.

³⁶ **Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Revízia iniciatívy EÚ zameranej na opel'ovače. Nový prístup k opel'ovačom (COM(2023) 35 final).**

37 [Európsky červený zoznam – Životné prostredie – Európska komisia \(europa.eu\)](#)

- (49) Udržateľné, odolné a biologicky rozmanité poľnohospodárske ekosystémy sú potrebné na zabezpečenie bezpečných, udržateľných, výživných a cenovo dostupných potravín. Poľnohospodárske ekosystémy s bohatou biodiverzitou takisto zvyšujú odolnosť poľnohospodárstva proti zmene klímy a environmentálnym rizikám a zároveň zaisťujú bezpečnosť potravín a potravinovú bezpečnosť a vytvárajú nové pracovné miesta vo vidieckych oblastiach, a to najmä pracovné miesta spojené s ekologickým poľnohospodárstvom, ako aj s agroturistikou a rekreáciou. Únia preto musí zvýšiť biodiverzitu svojej poľnohospodárskej pôdy prostredníctvom rozmanitých existujúcich postupov užitočných na posilnenie biodiverzity alebo zlučiteľných s jej posilnením vrátane extenzívneho poľnohospodárstva. Extenzívne poľnohospodárstvo je podstatné na zachovanie mnohých druhov a biotopov v oblastiach s bohatou biodiverzitou. Existuje veľa postupov extenzívneho poľnohospodárstva, ktoré majú mnohoraké a významné prínosy pre ochranu biodiverzity, ekosystémových služieb a krajinných prvkov, ako je precízne poľnohospodárstvo, ekologické poľnohospodárstvo, agroekológia, agrolesníctvo a trvalý trávny porast s nízkou intenzitou.
- (50) Opatrenia na obnovu sa musia zaviesť s cieľom zvýšiť biodiverzitu poľnohospodárskych ekosystémov v celej Únii, a to aj v oblastiach, ktoré nepatria medzi typy biotopov v rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS. Vzhľadom na to, že neexistuje spoločná metóda na posudzovanie stavu poľnohospodárskych ekosystémov, ktorá by umožnila stanoviť špecifické ciele obnovy pre poľnohospodárske ekosystémy, je vhodné stanoviť všeobecnú povinnosť na zvýšenie biodiverzity v poľnohospodárskych ekosystémoch a vyhodnocovať plnenie tejto povinnosti na základe existujúcich ukazovateľov.
- (51) Keďže vtáctvo žijúce na poľnohospodárskej pôde je známym a všeobecne uznávaným kľúčovým ukazovateľom zdravia poľnohospodárskych ekosystémov, je vhodné stanoviť ciele na jeho obnovu. Povinnosť dosiahnuť takéto ciele by sa vzťahovala na členské štáty, a nie na jednotlivých poľnohospodárov. Členské štáty by mali tieto ciele dosiahnuť zavedením účinných opatrení na obnovu poľnohospodárskej pôdy, spoluprácou s poľnohospodármi a inými zainteresovanými stranami a ich podporou pri navrhovaní cieľov a ich praktickom vykonávaní.

(52) Krajinné prvky s vysokou úrovňou diverzity nachádzajúce sa na poľnohospodárskej pôde, a to aj nárazníkové zóny, pôda ležiaca úhorom so striedaním alebo bez striedania plodín, živé ploty, jednotlivé stromy alebo skupiny stromov, stromoradia, medze, políčka, priekopy a priepusty, potoky, malé mokrade, terasy, kamenné mohyly, kamenné múry, malé rybníky a kultúrne prvky poskytujú priestor pre voľne rastúce rastliny a voľne žijúce živočíchy vrátane opeľovačov, bránia erózii a vyčerpaniu pôdy, filtrujú vzduch a vodu, podporujú zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na ňu a poľnohospodársku produktivitu plodín závislých od opeľovania. Za krajinné prvky s vysokou úrovňou biodiverzity možno považovať aj produktívne stromy, ktoré sú súčasťou agrolesníckych systémov na ornej pôde, a produktívne prvky v prípade neproduktívnych živých plotov za predpokladu, že nie sú ošetrované hnojivami alebo pesticídmi, a ak sa zber uskutočňuje len vtedy, keď neohrozí vysokú úroveň biodiverzity. Mala by sa preto stanoviť požiadavka na zabezpečenie vzostupného trendu podielu poľnohospodárskej pôdy s krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity. Vďaka tejto požiadavke bude Únia schopná dosiahnuť jeden z ďalších kľúčových záväzkov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, konkrétne pokryť aspoň 10 % poľnohospodárskej plochy krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity. Vzostupný trend by sa mal dosiahnuť aj v prípade ďalších existujúcich ukazovateľov, ako je index motýľov žijúcich v trávnych porastoch a zásoba organického uhlíka v orných minerálnych pôdach.

(53) Cieľom spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) je podporovať a posilňovať ochranu životného prostredia vrátane biodiverzity. Jedným zo špecifických cieľov tejto politiky je prispieť k zastaveniu a zvráteniu straty biodiverzity, zlepšeniu ekosystémových služieb a zachovaniu biotopov a krajinných oblastí. V novej norme kondicionality SPP č. 8 týkajúcej sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu (GAEC 8)³⁸ sa vyžaduje, aby prijímatelia platieb na plochu vyčlenili na úrovni poľnohospodárskeho podniku aspoň 4 % ornej pôdy na neproduktívne plochy a prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom a zachovali existujúce krajinné prvky. Podiel 4 %, ktorý sa má určiť na dodržiavanie uvedenej normy GAEC, možno znížiť na 3 %, ak sú splnené určité predpoklady³⁹. Táto povinnosť prispeje k tomu, aby členské štáty dosiahli pozitívny trend v oblasti krajinných prvkov s vysokou úrovňou diverzity na poľnohospodárskej pôde. Okrem toho majú členské štáty v rámci SPP možnosť zaviesť ekoschémy pre poľnohospodárske postupy vykonávané poľnohospodármi na poľnohospodárskych plochách, ktoré môžu zahŕňať udržiavanie a vytváranie krajinných prvkov alebo neproduktívnych plôch. Podobne môžu členské štáty do svojich strategických plánov SPP zahrnúť aj agroenvironmentálno-klimatické záväzky vrátane posilneného riadenia krajinných prvkov nad rámec kondicionality GAEC 8 a/alebo ekoschémy. Projekty v rámci programu LIFE v oblasti prírody a biodiverzity takisto pomôžu nasmerovať európsku biodiverzitu na poľnohospodárskej pôde na cestu obnovy do roku 2030, a to podporou vykonávania smernice 92/43/EHS a smernice 2009/147/ES, ako aj stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.

38 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1.

39 Ak sa poľnohospodár zaviazal vyčleniť aspoň 7 % svojej ornej pôdy na neproduktívne plochy alebo prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom v rámci posilnenej ekoschémy, alebo ak existuje minimálny podiel aspoň 7 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ktorý zahŕňa aj medziplodiny alebo plodiny, ktoré viažu dusík, pestované bez použitia prípravkov na ochranu rastlín.

(54) Obnova a opätovné zavlažovanie⁴⁰ organických pôd⁴¹ využívaných na poľnohospodárske účely (t. j. v rámci využívania trávnych porastov a ornej pôdy), ktoré tvoria odvodnené rašeliniská, pomáhajú dosahovať značné prínosy v oblasti biodiverzity, významné zníženie emisií skleníkových plynov a ďalšie environmentálne prínosy a zároveň prispievajú k rozmanitosti poľnohospodárskej krajiny. Členské štáty si môžu vybrať zo širokého spektra opatrení na obnovu odvodnených rašelinísk používaných na poľnohospodárske účely a tieto opatrenia môžu siahať od premeny ornej pôdy na trvalý trávny porast a extenzifikácie, pričom ich možno doplniť o obmedzené odvodňovanie, až po úplné opätovné zavlažovanie s možnosťou paludikultúrneho využitia či vysadenie vegetácie prispievajúcej k tvorbe rašeliny. Najvýznamnejšími prínosmi pre klímu sú obnova a opätovné zavlažovanie ornej pôdy, za ktorými nasleduje obnova trávneho porastu s intenzívnym hospodárením. S cieľom umožniť pružné vykonávanie cieľa obnovy týkajúceho sa odvodnených rašelinísk využívaných na poľnohospodárske účely môžu členské štáty považovať opatrenia na obnovu a opätovné zavlažovanie odvodnených rašelinísk v oblastiach ťažby rašeliny, ako aj – do určitej miery – na obnovu a opätovné zavlažovanie odvodnených rašelinísk v rámci iných spôsobov využívania pôdy (napríklad les) za príspevok k dosiahnutiu cieľov pre odvodnené rašeliniská využívané na poľnohospodárske účely. **V riadne odôvodnených prípadoch a ak nie je možné vykonať opätovné zavlažovanie odvodnených rašelinísk využívaných na poľnohospodárske účely z dôvodu značných negatívnych vplyvov na budovy, infraštruktúru, adaptáciu na zmenu klímy alebo iné verejné záujmy a nie je možné opätovne zavlažiť rašeliniská využívané na iné účely, môžu členské štáty stanoviť nižší rozsah rašelinísk, ktoré sa majú opätovne zavlažiť.**

40 Opätovné zavlažovanie je proces premeny odvodnenej pôdy na mokrá pôdu. Kapitola 1 správy IPCC z roku 2014, 2013 a doplnok k usmerneniam 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories: Wetlands (Usmernenia IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006: Mokrade). Hiraishi, T., Krug, T., Tanabe, K., Srivastava, N., Baasansuren, J., Fukuda, M. a Troxler, T.G. (editori).

41 Vymedzenie pojmu „organická pôda“ sa uvádza v správe IPCC z roku 2006, usmerneniach 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories (Usmernenia IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006), vypracovaných v rámci programu pre národné inventúry skleníkových plynov.

- (55) S cieľom využiť všetky prínosy biodiverzity by sa obnova a opätovné zavlažovanie oblastí odvodnených rašelinísk mali rozšíriť mimo oblastí typov mokrad'ových biotopov uvedených v prílohe I k smernici 92/43/EHS, ktoré sa majú obnoviť a znovu vytvoriť. Údaje o rozsahu organických pôd, ako aj o ich emisiách a odstraňovaní skleníkových plynov sa monitorujú a sprístupňujú v rámci vykazovania sektora LULUCF v národných inventúrach skleníkových plynov členských štátov predkladaných UNFCCC. Obnovené a zavlažené rašeliniská sa môžu naďalej využívať produktívne alternatívnymi spôsobmi. Napríklad paludikultúra, obhospodarovanie zaplavených rašelinísk, môže zahŕňať pestovanie rôznych druhov trstín, určitých druhov drevín, pestovanie čučoriedok a brusníc, pestovanie rašelinníka a spásanie byvolmi vodnými. Podobné postupy by mali vychádzať zo zásad udržateľného obhospodarovania a mali by byť zamerané na zvyšovanie biodiverzity, aby dosahovali vysokú hodnotu z finančného aj ekologického hľadiska. Paludikultúra môže byť prínosná aj pre viacero druhov, ktoré sa v Únii považujú za ohrozené, a môže uľahčiť prepojenie mokrad'ových oblastí a súvisiacich populácií druhov v Únii. Financovanie opatrení na obnovu a opätovné zavlažovanie odvodnených rašelinísk a na kompenzáciu možných strát príjmov môže pochádzať zo širokej škály zdrojov vrátane výdavkov v rámci rozpočtu Únie a finančných programov Únie.
- (56) V novej stratégii EÚ pre lesy do roku 2030⁴² sa opisuje potreba obnoviť lesnú biodiverzitu. Lesy a iná lesná pôda pokrývajú vyše 43,5 % územia EÚ. Lesné ekosystémy, ktoré sú domovom bohatej biodiverzity, sú zraniteľné voči zmene klímy, ale zároveň sú aj prirodzeným spojencom pri adaptácii na zmenu klímy a boji proti nej a proti rizikám súvisiacim so zmenou klímy, a to aj prostredníctvom ich funkcií ukladať a zachytávať uhlík, a poskytujú množstvo ďalších dôležitých ekosystémových služieb a prínosov, ako je produkcia dreva, potravín a iných produktov, ktoré nie sú z dreva, regulácia klímy, stabilizácia pôdy a kontrola erózie, ako aj čistenie ovzdušia a vody.

42 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Nová stratégia EÚ pre lesy do roku 2030 [COM(2021) 572 final].

(57) Opatrenia na obnovu sa musia zaviesť s cieľom zvýšiť biodiverzitu lesných ekosystémov v celej Únii, a to aj v oblastiach, ktoré nepatria medzi typy biotopov v rozsahu pôsobnosti smernice 92/43/EHS. Vzhľadom na to, že neexistuje spoločná metóda na posudzovanie stavu lesných ekosystémov, ktorá by umožnila stanoviť špecifické ciele obnovy pre lesné ekosystémy, je vhodné stanoviť všeobecnú povinnosť na zvýšenie biodiverzity v lesných ekosystémoch a vyhodnocovať plnenie tejto povinnosti na základe existujúcich **klúčových ukazovateľov**, ako je stojace a ležiace mŕtve drevo [...] **a index bežných druhov lesného vtáctva**⁴³. **V závislosti od typu lesného ekosystému je tiež vhodné merať plnenie tejto povinnosti na základe výberu ďalších ukazovateľov, ako je napríklad** podiel lesov s nerovnomernou vekovou štruktúrou, celistvosť lesov, [...] ⁴⁴[...] **podiel lesov, v ktorých prevládajú pôvodné druhy stromov, rozmanitosť druhov stromov** a zásoby organického uhlíka.

43 Index bežných druhov vtáctva (súhrn za EÚ) – Dátové súbory produktov – Eurostat (europa.eu).

(58) Ciele a povinnosti obnovy týkajúce sa biotopov a druhov chránených podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES, opeľovačov a sladkovodných, mestských, poľnohospodárskych a lesných ekosystémov by sa mali navzájom dopĺňať a mali by fungovať v súčinnosti s cieľom dosiahnuť všeobecný cieľ obnovy ekosystémov na pevnine aj v moriach **všetkých členských štátov [...]** . Opatrenia na obnovu potrebné na dosiahnutie jedného osobitného cieľa v mnohých prípadoch prispievajú k dosiahnutiu iných cieľov alebo povinností. Členské štáty by preto mali opatrenia na obnovu plánovať strategicky s cieľom maximalizovať ich účinnosť v rámci príspevku k obnove prírody v celej Únii. Opatrenia na obnovu by sa mali plánovať aj tak, aby prinášali riešenia na zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na túto zmenu, ako aj na predchádzanie vplyvu prírodných katastrof a na riadenie tohto vplyvu, ako aj degradácie pôdy. Mali by sa zamerať na optimalizáciu ekologických, hospodárskych a sociálnych funkcií ekosystémov vrátane ich potenciálu produktivity s prihliadnutím na ich príspevok k udržateľnému rozvoju príslušných regiónov a komunít. Je dôležité, aby členské štáty vypracovali podrobné národné plány obnovy prírody na základe najlepších dostupných vedeckých dôkazov. [...] [...] **Základom rozhodnutí o priaznivej referenčnej ploche typov biotopov by mali byť zdokumentované záznamy o historickom rozšírení a ploche, ako aj predpokladané zmeny environmentálnych podmienok v dôsledku zmeny klímy. Okrem toho je dôležité,** aby verejnosť mala včasnú a skutočnú príležitosť zapojiť sa do prípravy týchto plánov. Členské štáty by mali zohľadniť osobitné podmienky a potreby na svojich územiach, aby plány mohli byť reakciou na relevantné tlaky, hrozby a faktory spôsobujúce stratu biodiverzity, a mali by spolupracovať s cieľom zabezpečiť obnovu a cezhraničnú prepojenosť.

(59) S cieľom zabezpečiť synergie medzi rôznymi opatreniami, ktoré boli a majú byť zavedené na ochranu, zachovanie a obnovu prírody v Únii, by členské štáty mali pri príprave svojich národných plánov obnovy prírody zohľadniť: opatrenia na ochranu stanovené pre lokality sústavy Natura 2000 a prioritné akčné rámce vypracované v súlade so smernicou 92/43/EHS a smernicou 2009/147/ES; opatrenia na dosiahnutie dobrého ekologického a chemického stavu vodných útvarov zahrnutých do plánov manažmentu povodia vypracovaných v súlade so smernicou 2000/60/ES; morské stratégie na dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu všetkých morských regiónov Únie vypracované v súlade so smernicou 2008/56/ES; národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia vypracované podľa smernice (EÚ) 2016/2284; národné stratégie a akčné plány v oblasti biodiverzity vypracované v súlade s článkom 6 Dohovoru o biologickej diverzite, ako aj ochranné opatrenia prijaté v súlade s nariadením (EÚ) č. 1380/2013 a technické opatrenia prijaté v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241⁴⁵.

45 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013, (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2018/973, (EÚ) 2019/472 a (EÚ) 2019/1022 a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005 (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 105).

- (60) S cieľom zabezpečiť súdržnosť medzi cieľmi tohto nariadenia a smernice (EÚ) 2018/2001⁴⁶, nariadenia (EÚ) 2018/1999⁴⁷ a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov⁴⁸, najmä počas prípravy národných plánov obnovy prírody, členské štáty by mali zohľadniť potenciál projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, aby prispeli k plneniu cieľov v oblasti obnovy prírody.
- (61) Vzhľadom na význam konzistentného riešenia dvojice problémov týkajúcich sa straty biodiverzity a zmeny klímy by sa pri obnove biodiverzity malo zohľadniť využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a naopak. **Činnosti zamerané na obnovu prírody a zavádzanie projektov zameraných na energiu z obnoviteľných zdrojov sa smú kombinovať, vždy keď je to možné, a to aj pokiaľ ide o oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov a vyhradené oblasti pre siete.** [...] ⁴⁹[...] **V smernici (EÚ) 2018/2001 sa vyžaduje, aby členské štáty koordinovane mapovali zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov na svojich územiach s cieľom určiť domáci potenciál a dostupné povrchové, podpovrchové, morské alebo vnútrozemské vody potrebné na inštaláciu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a ich súvisiacej infraštruktúry, ako sú napríklad rozvodné a skladovacie zariadenia vrátane zariadení na uskladňovanie tepla, ktoré sú potrebné na splnenie aspoň ich národných príspevkov k cieľu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030. Takéto oblasti vrátane existujúcich elektrární a mechanizmov spolupráce budú v súlade s predpokladaným vývojom a celkovou plánovanou nainštalovanou kapacitou technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, ktoré sú stanovené v [...] národných energetických a klimatických plánoch [...]** ⁵⁰[...] ⁵¹[...] **Členské štáty by mali označiť podmnožinu takýchto oblastí ako oblasti**

46 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

47 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

48 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/70/ES z 13. októbra 1998 týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/12/EHS (Ú. v. ES L 350, 28.12.1998, s. 58).

49 [...]

50 [...]

zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Ide o osobitné miesta, či už na pevnine alebo na mori, ktoré sú mimoriadne vhodné na inštaláciu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov [...], v ktorých sa neočakáva, že využívanie konkrétneho druhu energie z obnoviteľných zdrojov bude mať významný vplyv na životné prostredie vzhľadom na osobitosti vybraného územia. Členské štáty by mali uprednostniť umelé a zastavané povrchy, ako sú strechy a **fasády budov**, oblasti dopravnej infraštruktúry a **ich bezprostredné okolie** [...], parkovacie plochy, **farmy**, skládky odpadov, priemyselné areály, bane, umelé vnútrozemské vodné útvary, jazerá alebo nádrže a prípadne čistiarne komunálnych odpadových vôd, ako aj znehodnotenú pôdu, ktorá sa nevyužíva na poľnohospodárstvo. **V smernici (EÚ) 2018/2001 sa takisto stanovuje, že členské štáty môžu prijať plán alebo plány na určenie vyhradených oblastí pre infraštruktúru na vývoj projektov v oblasti sústav a uskladňovania, ktoré sú potrebné na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, ak sa neočakáva, že takýto rozvoj bude mať významný vplyv na životné prostredie, alebo ak takéto vplyvy možno náležite zmierniť a, v prípade, že to nie je možné, kompenzovať. Cieľom takýchto oblastí je podporovať a dopĺňať oblasti zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov.** Pri určovaní oblastí **zrýchlenia** [...] výroby **energie z obnoviteľných zdrojov** a **vyhradených oblastí pre infraštruktúru** by sa členské štáty mali vyhýbať chráneným územiám a prihliadať na svoje národné plány obnovy prírody. Členské štáty by mali koordinovať vypracúvanie národných plánov obnovy s **mapovaním oblastí potrebných na národný príspevok k cieľu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 a v prípade potreby** s určovaním oblastí **zrýchlenia** [...] výroby energie z obnoviteľných zdrojov a **vyhradených oblastí pre siete**. Počas prípravy plánov obnovy prírody by členské štáty mali zabezpečiť synergie **medzi budovaním infraštruktúry pre energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickej infraštruktúry a už určenými** **oblastami zrýchlenia** výroby energie z obnoviteľných zdrojov a **vyhradenými [...]** **oblastami pre siete** a zabezpečiť, aby fungovanie týchto oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov [...] vrátane povolovacích postupov uplatniteľných na [...] tieto oblasti v zmysle smernice (EÚ) 2018/2001 zostalo nezmenené.

- (62) S cieľom zabezpečiť súčinnosti s opatreniami zameranými na obnovu, ktoré už boli v členských štátoch naplánované alebo zavedené, by sa uvedené opatrenia na obnovu mali v národných plánoch obnovy prírody uznávať a zohľadňovať. Vzhľadom na naliehavosť naznačenú v správe IPCC za rok 2022 týkajúcu sa prijatia opatrení na obnovu degradovaných ekosystémov by členské štáty mali vykonávať tieto opatrenia súbežne s prípravou plánov obnovy prírody.
- (63) V národných plánoch obnovy prírody, v **opatreniach na obnovu biotopov, ako aj v opatreniach na zabránenie zhoršeniu stavu biotopov** by sa mali zohľadniť aj výsledky výskumných projektov týkajúcich sa posudzovania stavu ekosystémov, identifikácie a zavádzania opatrení na obnovu a projektov na účely monitorovania a **v prípade potreby by sa v nich mala zohľadňovať rozmanitosť situácií v rôznych regiónoch Únie v súlade s článkom 191 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ako sú sociálne, hospodárske a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky vrátane hustoty obyvateľstva.**

- (64) Je vhodné zohľadniť osobitnú situáciu najvzdialenejších regiónov Únie uvedených v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), v ktorom sa stanovujú osobitné opatrenia na podporu týchto regiónov. Ako sa navrhuje v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, osobitná pozornosť by sa mala venovať ochrane a obnove ekosystémov v najvzdialenejších regiónoch vzhľadom na ich mimoriadne vysokú hodnotu biodiverzity. **Zároveň by sa mali zohľadniť súvisiace náklady na ochranu a obnovu týchto ekosystémov, ako aj odláhosť, ostrovný charakter, malá rozloha, náročné topografické a klimatické podmienky najvzdialenejších regiónov, a to najmä pri príprave národných plánov obnovy prírody. Členské štáty sa nabádajú, aby na dobrovoľnom základe zahrnuli do plánov osobitné opatrenia na obnovu v tých najvzdialenejších regiónoch, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.**
- (65) Európska environmentálna agentúra (EEA) by mala poskytovať podporu členským štátom pri príprave národných plánov obnovy prírody, ako aj pri monitorovaní pokroku pri plnení cieľov a povinností v oblasti obnovy. Komisia by mala posúdiť, či sú národné plány obnovy prírody dostatočné na dosiahnutie týchto cieľov a povinností.

(66) Komisia vo svojej správe o stave prírody z roku 2020 poukázala na to, že podstatná časť informácií oznámených členskými štátmi v súlade s článkom 17 smernice Rady 92/43/EHS⁵² a článkom 12 smernice 2009/147/ES, ktorá sa týka najmä stavu a trendov ochrany biotopov a druhov chránených týmito smernicami, pochádza z čiastočných prieskumov alebo vychádza iba z odborného posúdenia. Z tejto správy takisto vyplýva, že stav niekoľkých typov biotopov a druhov chránených podľa smernice 92/43/EHS je stále neznámy. Je nevyhnutné vyplniť uvedené medzery v poznatkoch, ako aj investovať do monitorovania a prieskumu s cieľom podporiť spoľahlivé a vedecky podložené národné plány obnovy prírody. S cieľom zvýšiť včasnosť, účinnosť a koherentnosť rozličných postupov monitorovania by sa pri monitorovaní a prieskume mali čo najviac využívať výsledky projektov výskumu a inovácií financovaných z prostriedkov Únie, nové technológie, ako je monitorovanie na mieste a diaľkový prieskum s využitím satelitných údajov a služieb poskytovaných v rámci vesmírneho programu Únie (EGNOS/Galileo a Copernicus). Prostredníctvom misií EÚ „Obnoviť naše oceány a vody“, „Adaptácia na zmenu klímy“ a „Dohoda o pôde pre Európu“ sa podporí vykonávanie cieľov obnovy⁵³.

(66a) Vzhľadom na osobitné technické a finančné výzvy spojené s mapovaním

a monitorovaním morského prostredia môžu členské štáty ako základ pre extrapoláciu pri posudzovaní stavu morských biotopov uvedených v prílohe II použiť ako doplnok k informáciám nahláseným v súlade s článkom 17 smernice 92/43/EHS a v súlade s článkom 17 smernice 2008/56/ES aj informácie o tlakoch a hrozbách alebo iné relevantné informácie. Takýto prístup sa môže použiť aj ako základ pre plánovanie opatrení na obnovu morských biotopov v súlade s týmto nariadením. Celkové posúdenie stavu morských biotopov uvedených v prílohe II by malo vychádzať z najlepších dostupných poznatkov a najnovšieho technického a vedeckého pokroku.

52 Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

53 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o európskych misiách [COM(2021) 609 final].

- (67) S cieľom monitorovať pokrok pri vykonávaní národných plánov obnovy prírody, zavedených opatrení na obnovu, oblastí, ktoré sú predmetom opatrení zameraných na obnovu, a údajov na zozname prekážok pre priechodnosť riek by sa mal zaviesť systém, podľa ktorého členské štáty budú musieť vytvoriť, pravidelne aktualizovať a sprístupňovať relevantné údaje o výsledkoch z uvedeného monitorovania. V rámci elektronického predkladania údajov Komisii by sa mal využiť systém agentúry EEA Reportnet a cieľom takéhoto predkladania by malo byť čo najväčšie zníženie administratívneho zaťaženia všetkých subjektov. Na zabezpečenie vhodnej infraštruktúry pre verejný prístup, predkladanie a výmenu údajov medzi verejnými orgánmi by členské štáty v náležitých prípadoch mali pri špecifikáciách údajov vychádzať zo špecifikácií uvedených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES⁵⁴, v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES⁵⁵ a v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024⁵⁶.
- (68) Na zabezpečenie účinného vykonávania tohto nariadenia by Komisia mala na požiadanie poskytovať podporu členským štátom prostredníctvom Nástroja technickej podpory⁵⁷, ktorý poskytuje individualizovanú technickú podporu na navrhovanie a vykonávanie reforiem. Technická podpora zahŕňa napríklad posilnenie administratívnych kapacít, harmonizáciu legislatívnych rámcov a výmenu príslušných najlepších postupov.
- (69) Komisia by mala podávať správy o pokroku členských štátov pri plnení cieľov a povinností tohto nariadenia v oblasti obnovy na základe správ o pokroku pre celú Úniu vypracovaných agentúrou EEA, ako aj na základe iných analýz a správ poskytnutých členskými štátmi v príslušných oblastiach politiky, ako je politika v oblasti prírody, vodného hospodárstva a morská politika.

54 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS (Ú. v. EÚ L 41, 14.2.2003, s. 26).

55 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1).

56 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 56).

57 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1).

(70) Na zabezpečenie dosiahnutia cieľov a povinností uvedených v tomto nariadení je mimoriadne dôležité, aby sa do obnovy investovali primerané prostriedky zo súkromných a z verejných zdrojov, členské štáty by do svojich štátnych rozpočtov mali začleniť výdavky na ciele v oblasti biodiverzity, a to aj v súvislosti s alternatívnymi nákladmi a nákladmi na transformáciu, ktoré vyplývajú z vykonávania národných plánov obnovy prírody, a mali by zohľadniť spôsob využívania finančných prostriedkov Únie. Pokiaľ ide o finančné prostriedky Únie, výdavky z rozpočtu Únie a finančných programov Únie, ako je Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE)⁵⁸, Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF)⁵⁹, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)⁶⁰, Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF), Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Kohézny fond⁶¹ a Fond na spravodlivú transformáciu⁶², ako aj rámcový program Únie pre výskum a inovácie, Horizont Európa⁶³, prispievajú k plneniu cieľov v oblasti biodiverzity s ambíciou vyčleniť v roku 2024 na ciele v oblasti biodiverzity 7,5 % ročných výdavkov v kontexte viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027⁶⁴ a 10 % v rokoch 2026 a 2027.

58 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 (Ú. v. EÚ L 172, 17.5.2021, s. 53).

59 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1139 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1004 (Ú. v. EÚ L 247, 13.7.2021, s. 1).

60 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2220 z 23. decembra 2020, ktorým sa stanovujú určité prechodné ustanovenia týkajúce sa podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) v rokoch 2021 a 2022 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, (EÚ) č. 1306/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, pokiaľ ide o zdroje a uplatňovanie v rokoch 2021 a 2022, a nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o zdroje a distribúciu tejto podpory v rokoch 2021 a 2022 (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 1).

61 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

62 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1).

63 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1).

64 Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

Ďalším zdrojom financovania na ochranu a obnovu biodiverzity a ekosystémov je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF)⁶⁵. S odkazom na program LIFE by sa osobitná pozornosť mala venovať náležitému používaniu strategických projektov v oblasti ochrany prírody ako konkrétneho nástroja, ktorý by mohol podporiť vykonávanie tohto nariadenia, a to prostredníctvom účinného a efektívneho uplatňovania dostupných finančných prostriedkov.

- (71) Na stimuláciu súkromného financovania je k dispozícii celý rad európskych, vnútroštátnych a súkromných iniciatív, ako je Program InvestEU⁶⁶, ktorý ponúka príležitosti na mobilizáciu verejných a súkromných finančných prostriedkov s cieľom podporiť okrem iného posilnenie prírody a biodiverzity prostredníctvom projektov zelenej a modrej infraštruktúry, a uhlíkové poľnohospodárstvo ako ekologický obchodný model⁶⁷.

(71a) Na zabezpečenie vykonávania tohto nariadenia sú nevyhnutné primerané súkromné a verejné investície do opatrení na obnovu prírody. Komisia by preto mala do 12 mesiacov od nadobudnutia jeho účinnosti a po konzultácii s členskými štátmi predložiť správu s analýzou, v ktorej sa identifikujú prípadné nedostatky vo vykonávaní tohto nariadenia. K uvedenej správe by sa v prípade potreby mali pripojiť návrhy primeraných opatrení vrátane finančných opatrení na riešenie zistených nedostatkov, ako je napríklad zavedenie účelového financovania, a bez toho, aby boli dotknuté právomoci spoluzákonodarcov, na prijatie nasledujúceho viacročného finančného rámca na obdobie po roku 2027.

65 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

66 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

67 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade, Udržateľný kolobeh uhlíka [COM(2021) 800 final].

(71b) Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora na základe zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) je na súdoch členských štátov, aby zabezpečili súdnu ochranu práv osôb podľa práva Únie. V článku 19 ods. 1 Zmluvy o EÚ sa navyše členským štátom ukladá povinnosť stanoviť prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie. Únia a jej členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“). Podľa Aarhuského dohovoru by členské štáty mali zabezpečiť, aby v súlade s príslušným vnútroštátnym právnym systémom mala dotknutá verejnosť prístup k spravodlivosti.

- (72) Členské štáty by pri príprave a vykonávaní svojich národných plánov obnovy prírody mali uplatňovať spravodlivý prístup zahŕňajúci celú spoločnosť, a to začlenením postupov na zapojenie verejnosti a zohľadnením potrieb miestnych komunit a zainteresovaných strán.
- (73) Podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115⁶⁸ majú strategické plány SPP prispieť k dosiahnutiu dlhodobých vnútroštátnych cieľov, ktoré sú stanovené v legislatívnych aktoch uvedených v prílohe XIII k uvedenému nariadeniu alebo z nich vychádzajú, a majú byť s nimi v súlade. Toto nariadenie o obnove prírody by sa malo zohľadňovať vtedy, keď Komisia v súlade s článkom 159 nariadenia (EÚ) 2021/2115 do 31. decembra 2025 preskúma zoznam uvedený v prílohe XIII k uvedenému nariadeniu.
- (74) V súlade so záväzkom uvedeným v 8. environmentálnom akčnom programe do roku 2030⁶⁹ by členské štáty mali na vnútroštátnej úrovni postupne ukončiť poskytovanie dotácií škodlivých pre životné prostredie, pričom by mali čo najlepšie využiť trhovo orientované nástroje a nástroje zeleného rozpočtovania vrátane nástrojov potrebných na zabezpečenie sociálne spravodlivej transformácie a podporiť podniky a iné zainteresované strany pri vypracúvaní štandardizovaných účtovných postupov týkajúcich sa prírodného kapitálu.

68 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013.

69 [Odkaz sa vloží po uverejnení 8. environmentálneho akčného programu].

- (75) Na zabezpečenie nevyhnutnej úpravy tohto nariadenia by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu príloh I až VII s cieľom upraviť skupinu biotopov, **upraviť zoznam druhov vtáctva využívaný na účely** [...] indexu bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde, ako aj upraviť zoznam ukazovateľov biodiverzity poľnohospodárskych ekosystémov, zoznam ukazovateľov biodiverzity lesných ekosystémov a zoznamy morských **biotopov a** druhov [...] a príklady opatrení na obnovu **podľa vedeckého a technického pokroku, zohľadniť skúsenosti z uplatňovania nariadenia alebo zabezpečiť súlad s typmi biotopov podľa klasifikácie EUNIS**. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila **posúdenie vplyvu a** príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁵². Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako odborníkom z členských štátov a odborníci Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín odborníkov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (76) V záujme zabezpečenia jednotných podmienok vykonávania tohto nariadenia by sa Komisii mali zveriť vykonávacie právomoci, aby mohla určiť metódu na monitorovanie opel'ovačov, určiť metódy na monitorovanie ukazovateľov týkajúcich sa poľnohospodárskych ekosystémov uvedených v prílohe IV k tomuto nariadeniu a ukazovateľov týkajúcich sa lesných ekosystémov uvedených v prílohe VI k tomuto nariadeniu, **stanoviť** [...] **usmerňujúce rámce** na určovanie uspokojivých úrovní plochy **mestskej zelene, mestského korunového zápoja stromov v mestských ekosystémoch**, opel'ovačov, ukazovateľov týkajúcich sa poľnohospodárskych ekosystémov uvedených v prílohe IV k tomuto nariadeniu a ukazovateľov týkajúcich sa lesných ekosystémov uvedených v prílohe VI k tomuto nariadeniu, stanoviť jednotný formát národných plánov obnovy prírody, stanoviť formát a štruktúru údajov a informácií, ktoré sa majú elektronicky predkladať Komisii, a podrobné pravidlá na ich predkladanie Komisii. Tieto právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁷⁰.

70 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (77) Komisia by mala vykonať hodnotenie tohto nariadenia. Podľa bodu 22 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva by toto hodnotenie malo byť založené na kritériách, ktorými sú efektívnosť, účinnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridaná hodnota EÚ, a malo by poskytovať základ pre posúdenie vplyvu možností ďalších opatrení. Komisia by okrem toho mala posúdiť potrebu stanoviť dodatočné ciele obnovy založené na spoločných metódach posudzovania stavu ekosystémov neuvedených v článkoch 4 a 5, pričom by mala zohľadniť najnovšie vedecké dôkazy.
- (78) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov ich rozsahu a dôsledkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 [...] Z[...]E[...]Ú[...]. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec opatrení nevyhnutných na dosiahnutie týchto cieľov,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

1. V tomto nariadení sa stanovujú pravidlá s cieľom prispieť k:
 - a) nepretržitej, dlhodobej a trvalej obnove biologicky rozmanitej a odolnej prírody v pevninských a morských oblastiach[...] **členských štátov** prostredníctvom obnovy ekosystémov;
 - b) dosiahnutiu všeobecných cieľov Únie v oblasti zmierňovania zmeny klímy, [...] adaptácie na zmenu klímy a **neutrality degradácie pôdy**.
 - c) plneniu medzinárodných záväzkov Únie.
2. Týmto nariadením sa stanovuje rámec, na základe ktorého členské štáty [...] zavedú účinné opatrenia na obnovu, ktoré sa zamerajú na jednotlivé oblasti, [...] s **cieľom spoločne** pokrývať **ako cieľ Únie v oblastiach a ekosystémoch v rozsahu vymedzenom v článku 2** do roku 2030 aspoň 20 % pevninských oblastí [...] a **20 % morských oblastí [...]** a do roku 2050 všetky ekosystémy, ktoré potrebujú obnovu.

Článok 2

Geografický rozsah

Toto nariadenie sa vzťahuje na ekosystémy uvedené v článkoch 4 až 10:

- a) na území členských štátov;

aa) v pobrežných vodách členských štátov, ako sú vymedzené v smernici 2000/60/ES, na ich morskom dne a v podloží;

- b) vo vodách, na morskom dne a v podloží, ktoré sa rozprestierajú od základnej línie, od ktorej sa meria rozloha výsostných vôd, smerom k otvorenému moru a siahajú až k najvzdialenejšiemu okraju oblasti, v ktorej členský štát **má alebo** uplatňuje zvrchované práva **alebo jurisdikciu** v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve z roku 1982.

Toto nariadenie sa uplatňuje len na ekosystémy na európskom území členských štátov, na ktoré sa vzťahujú zmluvy.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Uplatňuje sa toto vymedzenie pojmov:

1. „ekosystém“ je dynamický komplex spoločenstiev rastlín, živočíchov, **húb** a mikroorganizmov a ich neživého prostredia, ktoré navzájom pôsobia ako funkčná jednotka, a zahŕňa typy biotopov, biotopy druhov a populácie druhov;
2. „biotop druhu“ [...] **je biotop druhov v zmysle článku 1 písm. f) smernice 92/43/EHS;**

3. „obnova“ je proces aktívnej alebo pasívnej pomoci pri obnove ekosystému [...] s **cieľom zlepšiť jeho štruktúru a funkcie v záujme zachovania alebo zlepšenia biodiverzity a odolnosti ekosystémov** [...]; **na účely tohto nariadenia sa obnova ekosystémov realizuje zlepšovaním** typu biotopu do **dobrého stavu**, [...] jeho **znovuvytvorením ako priaznivej referenčnej plochy** [...] a **zlepšením** biotopu druhu v **dostatočnej kvalite a kvantite** [...] v **súlade s článkom 4 ods. 1, 2 a 3 a článkom 5 ods. 1, 2 a 3** [...] a **splnením cieľov a povinností podľa článku 6 až 10 vrátane dosiahnutia** [...] uspokojivých úrovni **ukazovateľov uvedených podľa článkov 8 ods. 1, 9 ods. 2 a 10 ods. 2** ako spôsobu zachovania a zlepšenia biodiverzity a odolnosti ekosystémov;
4. „dobrý stav“ **typu biotopu** je stav, v ktorom [...] jeho kľúčové vlastnosti, [...] **najmä** jeho [...] štruktúra [...] a **funkcie a jeho typické druhy alebo druhové zloženie** [...] odzrkadľujú vysokú úroveň ekologickej integrity, stability a odolnosti, ktoré sú potrebné na zabezpečenie jeho dlhodobého zachovania, a **tým prispievajú k dosiahnutiu alebo zachovaniu priaznivého stavu ochrany v súlade s článkom 1 písm. e) smernice 92/43/EHS, ak sa dotknutý typ biotopu uvádza v prílohe I k uvedenej smernici, a v prípade morských ekosystémov prispievajú k dosiahnutiu alebo zachovaniu dobrého environmentálneho stavu podľa článku 3 ods. 5 smernice 2008/56/ES;**

5. „priaznivá referenčná plocha“ je celková rozloha typu biotopu v danom biogeografickom regióne alebo morskem regióne na vnútroštátnej úrovni, ktorá sa považuje za minimum potrebné na zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti daného typu biotopu a jeho **typických** druhov **alebo typického druhového zloženia**, a všetky jeho významné ekologické variácie v jeho prirodzenom areáli, a ktorá pozostáva z oblasti typu biotopu a – ak táto oblasť nie je dostatočná – z oblasti potrebnej na znovuvytvorenie typu biotopu; **ak sa dotknutý typ biotopu uvádza v prílohe I k smernici 92/43/EHS, takéto znovuvytvorenie prispieva k dosiahnutiu priaznivého stavu ochrany podľa článku 1 písm. e) k uvedenej smernici, a v prípade morských ekosystémov takéto znovuvytvorenie prispieva k dosiahnutiu alebo zachovaniu dobrého environmentálneho stavu podľa článku 3 ods. 5 smernice 2008/56/ES;**
6. „dostatočná kvalita biotopu“ je kvalita biotopu druhu umožňujúca splnenie ekologických požiadaviek, ktoré má určitý druh v ktorejkoľvek fáze svojho biologického cyklu, aby sa dlhodobo zachoval ako životaschopná zložka svojho biotopu v jeho prirodzenom areáli, **prispieval k dosiahnutiu alebo udržaniu dobrého environmentálneho stavu druhov podľa článku 1 písm. i) smernice 92/43/EHS v prípade druhov uvedených v prílohe II, IV a V k uvedenej smernici a zabezpečoval populácie druhov voľne žijúceho vtáctva, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES, a okrem toho v prípade morských ekosystémov prispieval k dosiahnutiu alebo udržaniu dobrého environmentálneho stavu podľa článku 3 ods. 5 smernice 2008/56/ES;**

7. „dostatočná kvantita biotopu“ je kvantita biotopu druhu umožňujúca splnenie ekologických požiadaviek, ktoré má určitý druh v ktorejkoľvek fáze svojho biologického cyklu, aby sa dlhodobo zachoval ako životaschopná zložka svojho biotopu v jeho prirodzenom areáli, **prispieval k dosiahnutiu alebo udržaniu dobrého environmentálneho stavu druhov podľa článku 1 písm. i) smernice 92/43/EHS v prípade druhov uvedených v prílohe II, IV a V k uvedenej smernici a zabezpečoval populácie druhov voľne žijúceho vtáctva, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES, a okrem toho v prípade morských ekosystémov prispieval k dosiahnutiu alebo udržaniu dobrého environmentálneho stavu podľa článku 3 ods. 5 smernice 2008/56/ES;**
8. „opeľovač“ je voľne žijúci [...] **hmyz**, ktorý prenáša peľ z peľnice jednej rastliny na bliznu inej rastliny, čo umožňuje oplodnenie a tvorbu semien;
9. „úbytok populácií opeľovačov“ je zníženie početnosti alebo rozmanitosti opeľovačov, prípadne oboch týchto aspektov;
- 9a. „pôvodný druh stromov“ je druh stromov vyskytujúci sa vo svojom prirodzenom areáli (minulom alebo prítomnom) a potenciáli šírenia (t. j. v rozsahu, v akom sa vyskytuje alebo by sa mohol vyskytovať bez priamej alebo nepriamej ľudskej introdukcie alebo starostlivosti);**
10. „lokálna administratívna jednotka“ alebo „LAU“ je administratívny útvar na nižšej úrovni v členskom štáte, než je administratívny útvar provincie, regiónu alebo štátu, zriadený v súlade s článkom 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003⁷¹;

71 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 z 26. mája 2003 o zostavení spoločnej nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) (Ú. v. EÚ L 154, 21.6.2003, s. 1).

10a. „mestské centrá“ a „mestské zoskupenia“ sú územné jednotky klasifikované vo veľkých a malých mestách a predmestiach pomocou sieťovej typológie stanovenej v súlade s článkom 4b ods. 2 nariadenia (ES) č. 1059/2003;

11. „veľké mestá“ sú lokálne administratívne jednotky, v ktorých aspoň 50 % obyvateľstva žije v jednom alebo viacerých mestských centrách, a to podľa merania pomocou stupňa urbanizácie stanoveného v súlade s článkom 4b ods. 3 písm. a) nariadenia (ES) č. 1059/2003;
12. „malé mestá a predmestia“ sú lokálne administratívne jednotky, v ktorých menej ako 50 % obyvateľstva žije v mestskom centre, ale najmenej 50 % obyvateľstva žije v mestskom zoskupení, a to podľa merania pomocou stupňa urbanizácie stanoveného v súlade s článkom 4b ods. 3 písm. a) nariadenia (ES) č. 1059/2003;

12a. „prímestské oblasti“ sú oblasti susediace s mestskými centrami alebo mestskými zoskupeniami, ktoré zahŕňajú minimálne všetky oblasti do 1 kilometra merané od vonkajších hraníc týchto mestských centier alebo mestských zoskupení, ktoré sa nachádzajú v tom istom veľkom meste alebo tom istom malom meste a predmestí ako tieto mestské centrá alebo mestské zoskupenia;

13. „mestská zeleň“ je [...] **celková plocha stromov, kríkov, krovín, trvalej bylinnej vegetácie, lišajníkov a machov, rybníkov a vodných tokov** [...], ktoré sa nachádzajú vo veľkých alebo malých mestách a predmestiach, vypočítaná na základe údajov, ktoré poskytla služba monitorovania krajiny Copernicus zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696⁷², **a, ak sú v prípade dotknutého členského štátu dostupné, na základe iných vhodných doplňujúcich údajov, ktoré poskytol daný členský štát;**

72 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Vesmírny program Únie a Agentúra Európskej únie pre vesmírny program a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 912/2010, (EÚ) č. 1285/2013 a (EÚ) č. 377/2014 a rozhodnutie č. 541/2014/EÚ (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 69).

14. „mestský korunový zápoj stromov“ je celková plocha pokrytá korunami stromov vo veľkých aj malých mestách a na predmestiach, vypočítaná na základe údajov o hustote pokrytia korunami stromov, ktoré poskytla služba monitorovania krajiny programu Copernicus zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/696,
a, ak sú v prípade dotknutého členského štátu dostupné, na základe iných vhodných doplňujúcich údajov, ktoré poskytol daný členský štát; [...]
- 14a. „voľne tečúca rieka“ je rieka alebo úsek rieky, ktorej pozdĺžne, laterálne a vertikálne prepojenie nebrzdia umelé štruktúry tvoriace prekážku a ktorej prirodzené funkcie sú vo veľkej miere nedotknuté;**
- 14b. „opätovné zavlažovanie rašelinísk“ je proces premeny odvodnenej rašelinovej pôdy na mokrú pôdu;**
15. „oblasť **zrýchlenia výroby** [...] energie z obnoviteľných zdrojov“ je oblasť **zrýchlenia výroby** [...] energie z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 9 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001/EÚ⁷³.

73 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti [COM(2022) 222 final].

KAPITOLA II

CIELE A POVINNOSTI TÝKAJÚCE SA OBNOVY

Článok 4

Obnova suchozemských, pobrežných a sladkovodných ekosystémov

1. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu, ktoré sú potrebné na dosiahnutie dobrého stavu oblastí typov biotopov uvedených v prílohe I, ktoré nie sú v dobrom stave. Tieto opatrenia sa zavedú aspoň v takomto rozsahu: [...]
 - a) do roku 2030 aspoň na 30 % celkovej plochy všetkých typov biotopov uvedených v prílohe I, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12;
 - b) do roku 2040 aspoň na 60 % a do roku 2050 aspoň na 90 % plochy každej skupiny typov biotopov uvedených v prílohe I, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12.
2. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu, ktoré sú potrebné na znovuvytvorenie typov biotopov uvedených v prílohe I v oblastiach, v ktorých sa tieto typy biotopov nevyskytujú s cieľom dosiahnuť ich priaznivú referenčnú plochu. Takéto opatrenia sa zavedú do roku 2030 v oblastiach predstavujúcich aspoň 30 % dodatočnej celkovej plochy potrebnej na dosiahnutie celkovej priaznivej referenčnej plochy každej skupiny typov biotopov uvedených v prílohe I, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12, do roku 2040 v oblastiach predstavujúcich aspoň 60 % takejto plochy a do roku 2050 v oblastiach predstavujúcich 100 % takejto plochy.

3. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu týkajúce sa suchozemských, pobrežných a sladkovodných biotopov druhov uvedených v prílohách II, IV a V k smernici 92/43/EHS a suchozemských, pobrežných a sladkovodných biotopov voľne žijúceho vtáctva, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES, ktoré sú **okrem opatrení na obnovu podľa odsekov 1 a 2 tohto článku** potrebné na zlepšenie kvality a kvantity týchto biotopov vrátane ich znovuvytvorenia a na zlepšenie prepojenia, až kým sa nedosiahne dostatočná kvalita a kvantita týchto biotopov.
4. Určenie najvhodnejších oblastí pre opatrenia na obnovu v súlade s odsekmi 1, 2 a 3 tohto článku sa zakladá na najlepších dostupných poznatkoch a najnovších vedeckých dôkazoch o stave typov biotopov uvedených v prílohe I, zameranom podľa štruktúry a funkcií, ktoré sú potrebné na ich dlhodobé zachovanie vrátane ich typických druhov, ako sa uvádza v článku 1 písm. e) smernice 92/43/EHS, ako aj o kvalite a kvantite biotopov druhov uvedených v odseku 3 tohto článku, s **využitím informácií nahlásených podľa článku 17 smernice 92/43/EHS a článku 12 smernice 2009/147/ES a v prípade potreby s ohľadom na rozmanitosť situácií v rôznych regiónoch Únie, ako sa uvádza v článku 11 ods. 9a.**
[...]
- 4a. Členské štáty najneskôr do roku 2030 zabezpečia, aby bol známy stav aspoň 90 % plochy všetkých typov biotopov uvedených v prílohe I. Stav všetkých oblastí typov biotopov uvedených v prílohe I musí byť známy do roku 2040.**
5. V opatreniach na obnovu uvedených v odsekoch 1 a 2 sa zohľadní potreba zlepšiť prepojenie medzi typmi biotopov uvedenými v prílohe I a do úvahy sa vezmú ekologické požiadavky druhov uvedených v odseku 3, ktoré sa v týchto typoch biotopov vyskytujú.

6. Členské štáty zabezpečia, aby oblasti, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu v súlade s odsekmi 1, 2 a 3, vykazovali neustále zlepšovanie stavu typov biotopov uvedených v prílohe I až do dosiahnutia dobrého stavu a neustále zlepšovanie kvality biotopov druhov uvedených v odseku 3 až do dosiahnutia dostatočnej kvality týchto biotopov. Členské štáty zabezpečia, aby sa oblasti, v ktorých sa dosiahol dobrý stav a v ktorých sa dosiahla dostatočná kvalita biotopov druhov, **významne** nezhoršili.
7. Členské štáty **sa najneskôr ku dňu uverejnenia svojich národných plánov obnovy prírody podľa článku 14 ods. 6 pokúsia zaviesť opatrenia [...], ktoré sú potrebné s cieľom zabrániť významnému zhoršovaniu stavu oblastí, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov uvedené v prílohe I, ktoré sú v dobrom stave, alebo ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov obnovy stanovených v odseku 1[...].**
8. V prípade, že nejde o lokality sústavy Natura 2000, nesplnenie povinností stanovených v odseku [...] 6 [...] je odôvodnené, ak je spôsobené:
- a) vyššou mocou **vrátane prírodných katastrof;**
 - b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy; [...]
 - c) **plánom alebo** projektom prevažujúceho verejného záujmu, pre ktorý neexistujú žiadne menej škodlivé alternatívne riešenia, pričom každý prípad sa posudzuje individuálne, alebo [...]
 - d) činnosťou alebo nečinnosťou tretích krajín, za ktoré dotknutý členský štát nie je zodpovedný.**

8a. V prípade, že nejde o lokality sústavy Natura 2000, sa povinnosť zaviesť potrebné opatrenia uvedené v odseku 7 nevzťahuje na zhoršenie spôsobené:

- a) vyššou mocou vrátane prírodných katastrof;**
- b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy;**
- c) plánmi alebo projektami prevažujúceho verejného záujmu, pre ktorý neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia; alebo**
- d) činnosťou alebo nečinnosťou tretích krajín, za ktoré dotknutý členský štát nie je zodpovedný.**

9. V prípade, že ide o lokality sústavy Natura 2000, nesplnenie povinností stanovených v odsekoch 6 a 7 je odôvodnené, ak je spôsobené:

- a) vyššou mocou **vrátane prírodných katastrof;**
- b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy [...];
alebo
- c) plánom alebo projektom schváleným v súlade s článkom 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS.

10. Členské štáty zabezpečia:

- a) zväčšenie plochy biotopu v dobrom stave v prípade typov biotopov uvedených v prílohe II, pokým aspoň 90 % nebude v dobrom stave a pokým sa nedosiahne priaznivá referenčná plocha pre každý typ biotopu v každom biogeografickom regióne [...] [...] **dotknutého členského štátu**;
- b) stúpajúci trend smerom k dostatočnej kvalite a kvantite suchozemských, pobrežných a sladkovodných biotopov druhov uvedených v prílohách II, IV a V k smernici 92/43/EHS a druhov, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES.

Článok 5

Obnova morských ekosystémov

- 1. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu, ktoré sú potrebné na dosiahnutie dobrého stavu oblastí typov biotopov uvedených v prílohe II, ktoré nie sú v dobrom stave. Tieto opatrenia sa zavedú [...]
 - a) **do roku 2030 aspoň na 30 % celkovej plochy typov biotopov skupín 1 až 6 uvedených v prílohe II, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12;**
 - b) **do roku 2040 aspoň na 60 % a do roku 2050 aspoň na 90 % plochy každej zo skupín typov biotopov 1 až 6 uvedených v prílohe II, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12.**

- c) do roku 2040 na dve tretiny percentuálneho podielu uvedeného v písmene d) vzťahujúceho sa na plochu typov biotopov skupiny 7 uvedených v prílohe II, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12; a
- d) do roku 2050 na percentuálny podiel stanovený v súlade s článkom 11 od. 2a) vzťahujúci sa na plochu typov biotopov skupiny 7 uvedených v prílohe II, ktorá nie je v dobrom stave, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12;

Percentuálny podiel uvedený v písmene d) sa stanoví tak, aby sa nebránilo dosiahnutiu alebo zachovaniu dobrého environmentálneho stavu určeného podľa článku 9 ods. 1 smernice 2008/56/ES.

2. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu, ktoré sú potrebné na znovuvytvorenie typov biotopov skupín 1 až 6 uvedených v prílohe I v oblastiach, v ktorých sa tieto typy biotopov nevyskytujú s cieľom dosiahnuť ich priaznivú referenčnú plochu. Takéto opatrenia sa zavedú do roku 2030 v oblastiach predstavujúcich aspoň 30 % dodatočnej celkovej plochy potrebnej na dosiahnutie celkovej priaznivej referenčnej plochy každej skupiny typov biotopov, ako sa kvantifikuje v národnom pláne obnovy prírody uvedenom v článku 12, do roku 2040 aspoň 60 % takejto plochy a do roku 2050 predstavujúcich 100 % takejto plochy.
3. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu morských biotopov druhov uvedených v prílohe III a v prílohách II, IV a V k smernici 92/43/EHS a morských biotopov voľne žijúceho vtáctva, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES, ktoré sú okrem opatrení obnovy zavedených podľa odsekov 1 a 2 tohto článku potrebné na zlepšenie kvality a kvantity týchto biotopov vrátane ich znovuvytvorenia a na zlepšenie prepojenia, až kým sa nedosiahne dostatočná kvalita a kvantita týchto biotopov.

4. Určenie najvhodnejších oblastí pre opatrenia na obnovu v súlade s odsekmi 1, 2 a 3 tohto článku sa zakladá na najlepších dostupných poznatkoch a najnovšom **technickom a vedeckom [...]** **pokroku pri určení [...]** stavu typov biotopov uvedených v prílohe II [...] a kvality a kvantity biotopov druhov uvedených v odseku 3 tohto článku s **využitím informácií nahlásených podľa článku 17 smernice 92/43/EHS, článku 12 smernice 2009/147/ES a článku 17 [...]** **smernice 2008/56/ES. [...]**

4a. Členské štáty najneskôr do roku 2030 zabezpečia, aby bol známy stav aspoň 50 % plochy všetkých typov biotopov uvedených v skupinách 1 až 6 prílohy II. Stav všetkých oblastí skupín 1 až 6 typov biotopov uvedených v prílohe II musí byť známy do roku 2040. Členské štáty najneskôr do roku 2040 tiež zabezpečia, aby bol známy stav aspoň 50 % plochy všetkých typov biotopov uvedených v skupine 7 prílohy II. Stav všetkých oblastí skupiny 7 typov biotopov uvedených v prílohe II musí byť známy do roku 2050.

5. V opatreniach na obnovu uvedených v odsekoch 1 a 2 sa zohľadní potreba zlepšiť **ekologický súlad a** prepojenie medzi typmi biotopov uvedenými v prílohe II a zohľadnia sa ekologické požiadavky druhov uvedených v odseku 3, ktoré sa v týchto typoch biotopov vyskytujú.
6. Členské štáty zabezpečia, aby oblasti, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu v súlade s odsekmi 1, 2 a 3, vykazovali neustále zlepšovanie stavu typov biotopov uvedených v prílohe II až do dosiahnutia dobrého stavu a neustále zlepšovanie kvality biotopov druhov uvedených v odseku 3 až do dosiahnutia dostatočnej kvality týchto biotopov. Členské štáty zabezpečia, aby sa oblasti, v ktorých sa dosiahol dobrý stav a v ktorých sa dosiahla dostatočná kvalita biotopov druhov, **významne** nezhoršili.

7. Členské štáty sa najneskôr ku dňu uverejnenia svojich národných plánov obnovy prírody podľa článku 14 ods. 6 pokúsia zaviesť opatrenia [...] [...], ktoré sú potrebné s cieľom zabrániť významnému zhoršovaniu stavu oblastí, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov uvedené v prílohe II, ktoré sú v dobrom stave, alebo ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov obnovy stanovených v odseku 1[...].
8. V prípade, že nejde o lokality sústavy Natura 2000, nesplnenie povinností stanovených v odseku [...] 6 [...] je odôvodnené, ak je spôsobené:
- a) vyššou mocou vrátane prírodných katastrof;
 - b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy; [...]
 - c) plánom alebo projektom prevažujúceho verejného záujmu, pre ktorý neexistujú žiadne menej škodlivé alternatívne riešenia, pričom každý prípad sa posudzuje individuálne, alebo [...]
 - d) činnosťou alebo nečinnosťou tretích krajín, za ktoré dotknutý členský štát nie je zodpovedný.

8a. V prípade, že nejde o lokality sústavy Natura 2000, sa povinnosť zaviesť potrebné opatrenia uvedené v odseku 7 nevzťahuje na zhoršenie spôsobené:

- a) vyššou mocou vrátane prírodných katastrof;**
- b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy;**
- c) plánmi alebo projektami prevažujúceho verejného záujmu, pre ktorý neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia, alebo**
- d) činnosťou alebo nečinnosťou tretích krajín, za ktoré dotknutý členský štát nie je zodpovedný.**

9. V prípade, že ide o lokality sústavy Natura 2000, nesplnenie povinností stanovených v odsekoch 6 a 7 je odôvodnené, ak je spôsobené:
- a) vyššou mocou **vrátane prírodných katastrof**;
 - b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy [...]; alebo
 - c) plánom alebo projektom schváleným v súlade s článkom 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS.
10. Členské štáty zabezpečia:
- a) zväčšenie plochy biotopu v dobrom stave v prípade typov biotopov **skupín 1 až 6** uvedených v prílohe II, pokiaľ aspoň 90 % nebude v dobrom stave a pokiaľ sa nedosiahne priaznivá referenčná plocha pre každý typ biotopu v každom biogeografickom regióne [...] [...] **dotknutého členského štátu**;
 - aa) zväčšenie plochy biotopu v dobrom stave v prípade typov biotopov uvedených v skupine 7 prílohy II, pokiaľ aspoň percentuálny podiel uvedený v odseku 1 písm. d) nebude v dobrom stave a pokiaľ sa nedosiahne priaznivá referenčná plocha pre každý typ biotopu v každom biogeografickom regióne dotknutého členského štátu**;
 - b) pozitívny trend smerom k dostatočnej kvalite a kvantite morských biotopov druhov uvedených v prílohe III a v prílohách II, IV a V k smernici 92/43/EHS a druhov, na ktoré sa vzťahuje smernica 2009/147/ES.

Článok 5a

Energia z obnoviteľných zdrojov

Na účely článku 4 ods. 8 a 8a a článku 5 ods. 8 a 8a sa predpokladá, že plánovanie, výstavba a prevádzka elektrární na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, ich pripojenie do sústavy a samotná súvisiaca sústava a uskladňovacie zariadenia sú v prevažujúcom verejnom záujme. Členské štáty ich môžu oslobodiť od požiadavky preukázať, že neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia podľa článku 4 ods. 8 a 8a a článku 5 ods. 8 a 8a, ak bolo vykonané strategické environmentálne hodnotenie v súlade s podmienkami stanovenými v smernici 2001/42/ES alebo ak boli predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie v súlade s podmienkami uvedenými v smernici (EÚ) 2011/92. Členské štáty môžu za riadne odôvodnených a osobitných okolností obmedziť uplatňovanie týchto ustanovení na určité časti svojho územia, ako aj na určité typy technológií alebo na projekty s určitými technickými charakteristikami podľa priorít stanovených vo svojich národných integrovaných energetických a klimatických plánoch podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999. Členské informujú Komisiu o uplatňovaných obmedzeniach a zdôvodnia ich.

Článok 5b

Národná obrana

1. Pri zavádzaní opatrení na obnovu na účely článku 4 ods. 1, 2 a 3 a článku 5 ods. 1, 2 a 3 môžu členské štáty vyňať oblasti využívané výlučne na účely národnej obrany, ak sa tieto opatrenia považujú za nezlučiteľné s pokračujúcim vojenským využívaním daných oblastí.
2. Na účely článku 4 ods. 8 a 8a a článku 5 ods. 8 a 8a môžu členské štáty stanoviť, plány a projekty výlučne na účely národnej obrany sa považujú za plány a projekty s prevažujúcim verejným záujmom. Na účely článku 4 ods. 8 a 8a a článku 5 ods. 8 a 8a môžu členské štáty takéto plány a projekty takisto oslobodiť od povinnosti preukázať, že neexistujú menej škodlivé alternatívne riešenia. Pokiaľ sa však táto výnimka uplatňuje, dotknutý členský štát v prípade, že je to vhodné a uskutočniteľné, zavedie opatrenia s cieľom zmierniť vplyvy na typy biotopov.

Článok 6

Obnova morských ekosystémov

1. Členské štáty zabezpečia, aby k **31. decembru 2030** v porovnaní s **/rok nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia/** [...] nedošlo k čistému úbytku **celkovej vnútroštátnej plochy** mestskej zelene a mestského korunového zápoja stromov v **mestských ekosystémových oblastiach určených podľa článku 11 ods. 2b. Na účely tejto povinnosti môžu členské štáty vylúčiť z tejto celkovej vnútroštátnej plochy mestské ekosystémové oblasti, v ktorých podiel mestskej zelene v mestských centrách a mestských zoskupeniach presahuje 45 % a podiel a mestského korunového zápoja stromov v nich presahuje 10 %.**
 2. Členské štáty [...] **následne dosiahnu** stúpajúci **trend**, pokiaľ ide o celkovú vnútroštátnu plochu mestskej zelene, **a to aj prostredníctvom integrácie mestskej zelene do budov a infraštruktúry v mestských ekosystémových oblastiach určených podľa článku 11 ods. 2b, meranú každých šesť rokov po 31. decembri 2030, kým sa nedosiahne uspokojivá úroveň podľa článku 11 ods. 3** [...].
 3. Členské štáty [...] **dosiahnu v každej mestskej ekosystémovej oblasti určenej podľa článku 11 ods. 2b** [...]
- [...] **stúpajúci trend** [...] [...] mestského korunového zápoja stromov **meraného každých šesť rokov po 31. decembri 2030, kým sa nedosiahne uspokojivá úroveň podľa článku 11 ods. 3.** [...]

[...]

Článok 7

Obnova prirodzeného prepojenia riek a prírodných funkcií súvisiacich záplavových oblastí

1. Členské štáty vypracujú zoznam **umelých** prekážok [...] prepojenia povrchových vôd s **prihliadnutím na ich socio-ekonomické funkcie**, určia prekážky, ktoré treba odstrániť, aby sa prispelo k dosiahnutiu cieľov obnovy stanovených v článku 4 tohto nariadenia, ako aj k dosiahnutiu cieľa obnoviť do roku 2030 v Únii aspoň 25 000 km voľne tečúcich riek, a to bez toho, aby bola dotknutá smernica 2000/60/ES, najmä jej článok 4 ods. 3, 5 a 7, a nariadenie 1315/2013, najmä jeho článok 15.
2. Členské štáty odstránia **umelé** prekážky [...] prepojenia povrchových vôd [...] na **základe zoznamu** podľa odseku 1 tohto článku v súlade s plánom ich odstránenia uvedeným v článku 12 ods. 2 písm. **e) a f)**. Členské štáty pri odstraňovaní prekážok v prvom rade riešia zastarané prekážky, čiže tie, ktoré už nie sú potrebné na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, vnútrozemskú plavbu, zásobovanie vodou, **protipovodňovú ochranu** alebo iné využitie.
3. Členské štáty doplnia odstránenie prekážok v zmysle odseku 2 o opatrenia potrebné na zlepšenie prirodzených funkcií súvisiacich záplavových oblastí.
- 4. Členské štáty zabezpečia zachovanie prirodzenej prepojenosti riek a prirodzených funkcií súvisiacich záplavových oblastí obnovených podľa odsekov 2 a 3.**

Článok 8

Obnova populácií opeľovačov

1. Členské štáty do roku 2030 zvrátia pokles populácií opeľovačov a následne dosiahnu ich rastúci trend, ktorý sa po roku 2030 bude merať každých [...] **šest'** rokov, až kým sa nedosiahnu uspokojivé úrovne stanovené v súlade s článkom 11 ods. 3.
2. Komisia prijme vykonávacie akty s cieľom stanoviť metódu monitorovania populácií opeľovačov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 21 ods. 2.

3. Metódou uvedenou v odseku 2 sa zabezpečí štandardizovaný prístup k zberu ročných údajov o početnosti a rozmanitosti druhov opel'ovačov a k posudzovaniu populačných trendov opel'ovačov.

Článok 9

Obnova poľnohospodárskych ekosystémov

1. Okrem oblastí, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu podľa článku 4 ods. 1, 2 a 3, zavedú členské štáty opatrenia na obnovu potrebné na zlepšenie biodiverzity aj v poľnohospodárskych ekosystémoch.
2. Členské štáty musia na vnútroštátnej úrovni dosiahnuť stúpajúci trend, pokiaľ ide o každý z týchto ukazovateľov v poľnohospodárskych ekosystémoch, ako sa bližšie uvádza v prílohe IV, meraných v období od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia do 31. decembra 2030 a potom každých [...] **šest'** rokov až do dosiahnutia uspokojivých úrovní určených v súlade s článkom 11 ods. 3:
 - a) index motýľov žijúcich v trávnych porastoch;
 - b) zásoby organického uhlíka v orných minerálnych pôdach;
 - c) podiel poľnohospodárskej pôdy s krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity.
3. Členské štáty zavedú opatrenia na obnovu s cieľom zabezpečiť, aby index bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde na vnútroštátnej úrovni založený na druhoch uvedených v prílohe V, indexovaný... [*Úrad pre publikácie: vložiť dátum = prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí 12 mesiacov od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia*] = 100, dosiahol tieto úrovne:
 - a) 110 do roku 2030, 120 do roku 2040 a 130 do roku 2050 v prípade členských štátov uvedených v prílohe V, ktorých populácie vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde sú historicky viac zredukované;
 - b) 105 do roku 2030, 110 do roku 2040 a 115 do roku 2050 v prípade členských štátov uvedených v prílohe IV, ktorých populácie vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde sú historicky menej zredukované.

4. V prípade organických pôd používaných na poľnohospodárske účely, ktoré tvoria odvodnené rašeliniská, členské štáty zavedú opatrenia na obnovu. Tieto opatrenia sa zavedú aspoň v takomto rozsahu:

- a) 30 % takýchto oblastí do roku 2030, z čoho aspoň štvrtina sa opätovne zavlaží;
- b) **40**[...] % takýchto oblastí do roku 2040, z čoho aspoň polovica sa opätovne zavlaží;
- c) **50**[...] % takýchto oblastí do roku 2050, z čoho aspoň polovica sa opätovne zavlaží.

Členské štáty môžu zaviesť opatrenia na obnovu vrátane opätovného zavlažovania v lokalitách ťažby rašeliny a považovať ich za oblasti prispievajúce k dosiahnutiu príslušných cieľov uvedených v prvom pododseku písm. a), b) a c).

Okrem toho môžu členské štáty zaviesť opatrenia na obnovu s cieľom opätovne zavlažiť organické pôdy, ktoré predstavujú odvodnené rašeliniská využívané na iné účely ako poľnohospodárske využitie a ťažbu rašeliny, a tieto opätovne zavlažené oblasti môžu započítať do maximálnej výšky **40**[...] % ako príspevok k dosiahnutiu cieľov uvedených v prvom pododseku písm. a), b) a c).

Opatrenia na obnovu pozostávajúce z opätovného zavlažovania rašelinísk vrátane úrovni vody, ktoré sa majú dosiahnuť, prispievajú k zníženiu čistých emisií skleníkových plynov a zvýšeniu biodiverzity, pričom sa zohľadnia vnútroštátne a miestne okolnosti.

V riadne odôvodnených prípadoch môže členský štát znížiť rozsah opätovného zavlažovania rašelinísk využívaných na poľnohospodárske účely na nižšiu úroveň, ako sa vyžaduje podľa písmen a), b) a c), ak takéto opätovné zavlažovanie bude pravdepodobne mať významný negatívny vplyv na infraštruktúru, budovy, adaptáciu na zmenu klímy alebo iné verejné záujmy, a ak sa opätovné zavlažovanie nemôže uskutočniť na inej ako na poľnohospodárskej pôde. Takéto zníženie sa určuje v súlade s článkom 11 ods. 4b.

Článok 10

Obnova lesných ekosystémov

1. Okrem oblastí, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu podľa článku 4 ods. 1, 2 a 3, zavedú členské štáty opatrenia na obnovu potrebné na zlepšenie biodiverzity lesných ekosystémov.
2. Členské štáty musia na vnútroštátnej úrovni dosiahnuť stúpajúci trend, pokiaľ ide o každý z týchto ukazovateľov v lesných ekosystémoch, ako sa bližšie stanovuje v prílohe VI, meraných v období od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia do 31. decembra 2030 a potom každých [...] **šest'** rokov až do dosiahnutia uspokojivých úrovní určených v súlade s článkom 11 ods. 3:
 - a) stojace mŕtve drevo;
 - b) ležiace mŕtve drevo;
 - c)[...]
 - d)[...]
 - [...] **g**) index bežných druhov lesného vtáctva[...]
 - f) [...].

2a. Členské štáty dosiahnu na vnútroštátnej úrovni stúpajúci trend troch z nasledujúcich ukazovateľov v lesných ekosystémoch, ako sa ďalej stanovuje v prílohe VI, vybraných na základe ich schopnosti preukázať zlepšenie biodiverzity lesných ekosystémov v rámci dotknutého členského štátu. Tento trend sa meria od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia do 31. decembra 2030 a potom každých šesť rokov až do dosiahnutia uspokojivých úrovní určených v súlade s článkom 11 ods. 3:

- a) podiel lesov s nerovnomernou vekovou štruktúrou;**
- b) celistvosť lesov;**
- c) zásoby organického uhlíka.**
- d) podiel lesov, v ktorých prevládajú pôvodné druhy stromov;**
- e) rozmanitosť druhov stromov.**

3. Nesplnenie povinností stanovených v odseku 2 a 2a je odôvodnené, ak je spôsobené:

- a) zásahom vyššej moci veľkého rozsahu vrátane prírodných katastrof, najmä neplánovaných a nekontrolovaných lesných požiarov; alebo**
- b) nevyhnutnými transformáciami biotopov, ktoré priamo spôsobila zmena klímy.**

KAPITOLA III

NÁRODNÉ PLÁNY OBNOVY PRÍRODY

Článok 11

Príprava národných plánov obnovy prírody

1. Členské štáty pripravujú národné plány obnovy prírody a vykonávajú prípravné monitorovanie a výskum na určenie opatrení na obnovu, ktoré sú potrebné na splnenie cieľov a povinností stanovených v článkoch 4 až 10, pričom zohľadnia najnovšie vedecké dôkazy.
2. Členské štáty kvantifikujú oblasť, ktorá sa musí obnoviť, aby sa dosiahli ciele obnovy stanovené v článkoch 4 a 5, pričom zohľadnia stav typov biotopov uvedených v článku 4 ods. 1 a 2, článku 5 ods. 1 a 2, ako aj kvalitu a kvantitu biotopov druhov uvedených v článku 4 ods. 3 a článku 5 ods. 3, ktoré sa vyskytujú na ich území. Kvantifikácia sa zakladá okrem iného na týchto informáciách:
 - a) v prípade každého typu biotopu:
 - i) celková plocha biotopu a mapa jeho súčasného výskytu;
 - ii) plocha biotopu, ktorá nie je v dobrom stave;
 - iii) priaznivá referenčná plocha zohľadňujúca **záznamy historického rozšírenia** [...] a predpokladané zmeny environmentálnych podmienok v dôsledku zmeny klímy;
 - iv) najvhodnejšie oblasti na znovuvytvorenie typov biotopov vzhľadom na prebiehajúce a predpokladané zmeny environmentálnych podmienok v dôsledku zmeny klímy;

- b) dostatočná kvalita a kvantita biotopov druhov potrebných na dosiahnutie ich priaznivého stavu ochrany, berúc do úvahy oblasti, ktoré sú na znovuvytvorenie týchto biotopov najvhodnejšie, a prepojenie medzi biotopmi potrebné na to, aby populácie druhov prosperovali, ako aj prebiehajúce a predpokladané zmeny environmentálnych podmienok v dôsledku zmeny klímy.

ba) Na účely kvantifikácie plochy každého typu biotopov, ktorú je potrebné obnoviť, aby sa dosiahli ciele obnovy stanovené v článku 4 ods. 1 písm. a) a článku 5 ods. 1 písm. a), plocha biotopov, ktorá nie je v dobrom stave uvedená v písmene a) bode ii), zahŕňa len tie oblasti, pre ktoré je stav známy.

bb) Na účely kvantifikácie plochy každého typu biotopov, ktorú je potrebné obnoviť, aby sa dosiahli ciele obnovy stanovené v článku 4 ods. 1 písm. b) a v článku 5 ods. 1 písm. b), c) a d), plocha biotopov, ktorá nie je v dobrom stave, uvedená v písmene a) bode ii) zahŕňa len tie oblasti, v prípade ktorých je stav známy alebo má byť známy podľa článku 4 ods. 4a a článku 5 ods. 4a.

2a. Pokiaľ ide o skupinu 7 typov biotopov uvedených v prílohe II, členské štáty stanovia percentuálny podiel uvedený v článku 5 ods. 1 písm. d).

2b. Členské štáty určia a zmapujú mestské ekosystémové oblasti uvedené v článku 6 pre všetky svoje veľké a malé mestá a predmestia.

Mestská ekosystémová oblasť veľkého alebo malého mesta alebo predmestia zahŕňa:

- a) celé veľké alebo malé mesto a predmestie alebo**
- b) časti veľkého alebo malého mesta a predmestia, ktoré zahŕňajú aspoň jeho mestské centrum, mestské zoskupenia, a ak to dotknuté členské štáty považujú za vhodné, prímestské oblasti.**

Členské štáty môžu zlúčiť mestské ekosystémové oblasti dvoch alebo viacerých prilahlých veľkých alebo malých miest a predmestí do jednejestskej ekosystémovej oblasti, ktorá je pre tieto veľké alebo malé mestá a predmestia spoločná.

- 3. Členské štáty stanovia najneskôr do roku 2030 uspokojivé úrovne pre každý z ukazovateľov uvedených v článku 8 ods. 1, článku 9 ods. 2, [...] článku 10 ods. 2, **pre každý zvolený ukazovateľ uvedený v článku 10 ods. 2a a pre mestskú zeleň uvedenú v článku 6 ods. 2 a mestský korunový zápoj stromov uvedený v článku 6 ods. 3,** a to prostredníctvom otvoreného a účinného procesu a posúdenia na základe najnovších vedeckých dôkazov [...], **usmerňujúceho rámca uvedeného v článku 17 ods. 9a a usmerňujúceho rámca uvedeného v článku 17 ods. 9, ak je tento rámec k dispozícii.**
- 4. Členské štáty identifikujú a zmapujú poľnohospodárske a lesné oblasti, ktoré potrebujú obnovu, najmä oblasti, ktoré si v dôsledku intenzifikácie alebo iných faktorov hospodárenia vyžadujú lepšie prepojenie a krajinnú rozmanitosť.

4a. Členské štáty môžu do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia vypracovať metodiku na doplnenie metodiky uvedenej v prílohe IV, ktorou sa budú monitorovať krajinné prvky s vysokou úrovňou diverzity, na ktoré sa nevzťahuje spoločná metóda uvedená v opise krajinných prvkov s vysokou úrovňou diverzity v uvedenej prílohe. Komisia poskytne usmernenia týkajúce sa rámca pre vypracovanie takejto metodiky do jedného mesiaca od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

4b. Členské štáty v prípade potreby určia zníženie rozsahu opätovného zavlažovania rašelinísk, ako sa uvádza v článku 9 ods. 4 piatom pododseku.

5. Členské štáty určia synergie so zmierňovaním zmeny klímy, adaptáciou na zmenu klímy, **neutralitou degradácie pôdy** a predchádzaním katastrofám a podľa toho určia priority opatrení na obnovu. Členské štáty takisto zohľadnia:

- a) svoj integrovaný národný energetický a klimatický plán uvedený v článku 3 nariadenia (EÚ) 2018/1999;
- b) svoju dlhodobú stratégiu uvedenú v článku 15 nariadenia (EÚ) 2018/1999;
- c) záväzný cieľ Únie na rok 2030 stanovený v článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001/EÚ.

6. Členské štáty koordinujú vypracúvanie národných plánov obnovy s **mapovaním oblastí, ktoré sú potrebné na splnenie aspoň ich národných príspevkov k cieľu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, a v prípade potreby** s určovaním oblastí **zrýchlenia** [...] výroby energie z obnoviteľných zdrojov a **vyhradených oblastí pre infraštruktúru**. Počas prípravy plánov obnovy prírody členské štáty zabezpečia synergie s **budovaním infraštruktúry pre energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickej infraštruktúry** a už určenými **oblast'ami zrýchlenia** výroby energie z obnoviteľných zdrojov a **vyhradenými** [...] oblast'ami **pre infraštruktúru** a zabezpečia, aby fungovanie týchto oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov [...] vrátane povolovacích postupov uplatniteľných na [...] tieto oblasti v zmysle smernice (EÚ) 2018/2001, **ako aj fungovanie projektov v oblasti sústav, ktoré sú potrebné na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, vrátane príslušných povolovacích postupov**, zostalo nezmenené.

7. Členské štáty pri príprave svojich národných plánov obnovy prírody zohľadnia **najmä** tieto aspekty:
- a) ochranné opatrenia stanovené pre lokality sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou 92/43/EHS;
 - b) prioritné akčné rámce vypracované v súlade so smernicou 92/43/EHS;
 - c) opatrenia na dosiahnutie dobrého **kvantitatívneho**, ekologického a chemického stavu vodných útvarov zahrnutých do **programov opatrení a plánov manažmentu povodia** vypracovaných v súlade so smernicou 2000/60/ES a do **plánov manažmentu povodňových rizík vypracovaných v súlade so smernicou 2007/60/ES**;
 - d) **v prípade potreby** morské stratégie na dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu všetkých morských regiónov Únie vypracované v súlade so smernicou 2008/56/ES;
 - e) národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia vypracované podľa smernice (EÚ) 2016/2284;
 - f) národné stratégie a akčné plány v oblasti biodiverzity vypracované v súlade s článkom 6 Dohovoru o biologickej diverzite;
 - g) **v prípade potreby** ochranné a **riadiace opatrenia prijaté v rámci spoločnej rybárskej politiky**;
 - h) strategické plány SPP vypracované v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2115.**
8. Členské štáty **môžu** [...] pri príprave národných plánov obnovy prírody použijú rôzne príklady opatrení na obnovu uvedených v prílohe VII, a to v závislosti od osobitných vnútroštátnych a miestnych podmienok, ako aj najnovších vedeckých dôkazov.

9. Členské štáty sa pri príprave národných plánov obnovy zameriavajú na optimalizáciu ekologických, hospodárskych a sociálnych funkcií ekosystémov, ako aj ich príspevku k udržateľnému rozvoju príslušných regiónov a komunit.
- 9a. **Členské štáty môžu pri príprave národných plánov obnovy prírody zohľadniť rozmanitosť situácií v rôznych regiónoch v súvislosti so sociálnymi, hospodárskymi a kultúrnymi požiadavkami, regionálnymi a miestnymi charakteristikami a hustotou obyvateľstva. V náležitých prípadoch by sa mala zohľadniť aj osobitná situácia najvzdialenejších regiónov Únie, ako ich odľahlosť, ostrovný charakter, malá rozloha, náročné topografické a klimatické podmienky, ako aj ich bohatá biodiverzita a súvisiace náklady na ochranu a obnovu týchto ekosystémov.**
10. Členské štáty podľa možnosti podporujú synergie s národnými plánmi obnovy prírody iných členských štátov, najmä pokiaľ ide o cezhraničné ekosystémy alebo **ak sa členské štáty delia o morský región alebo subregión v zmysle smernice 2008/56/ES.**
- 10a. **Ak je to praktické a vhodné, môžu členské štáty na účely vypracovania a vykonávania národných plánov obnovy prírody v súvislosti s obnovou a znovuvytvorením morských ekosystémov využívať existujúce regionálne inštitucionálne štruktúry spolupráce.**
- 10b. **Ak členské štáty zistia problém, ktorý môže zabrániť splneniu povinností obnoviť a znovu vytvoriť morské ekosystémy a ktorý si vyžaduje opatrenia, ktoré nie sú príslušné prijímať, jednotlivo alebo spoločne sa obrátia na dotknuté členské štáty, Komisiu alebo medzinárodné organizácie s opisom zisteného problému [...] a možných opatrení na účely ich zváženia a prípadného prijatia.**
11. Členské štáty zabezpečia, aby príprava plánu obnovy prírody bola otvorená, inkluzívna a účinná a aby sa verejnosti poskytli včasné a účinné príležitosti zúčastniť sa na jeho vypracovaní. Konzultácie musia byť v súlade s požiadavkami stanovenými v [...] smernice 2001/42/ES.

Článok 12

Obsah národných plánov obnovy prírody

1. Národný plán obnovy prírody sa vzťahuje na obdobie do roku 2050 a obsahuje priebežné lehoty zodpovedajúce cieľom a povinnostiam stanoveným v článkoch 4 až 10.

1a. Odchylne od odseku 1 sa národný plán obnovy prírody, ktorý sa má predložiť v súlade s článkom 13 a článkom 14 ods. 6, môže, pokiaľ ide o obdobie po júni 2032, a do preskúmania v súlade s článkom 15 ods. 1 obmedziť na strategický prehľad:

a) prvkov uvedených v odseku 2 a

b) obsahu uvedeného v odsekoch 3 a 3a.

Revidovaný národný plán obnovy prírody vyplývajúci z preskúmania, ktoré sa má vykonať pred júlom 2032 v súlade s článkom 15 ods. 1, sa môže, pokiaľ ide o obdobie po júni 2042, a do preskúmania pred júlom 2042 v súlade s článkom 15 ods. 1 obmedziť na strategický prehľad uvedených prvkov a obsahu.

2. Členské štáty pomocou jednotného formátu stanoveného v súlade s odsekom 4 tohto článku zahrnú do svojich národných plánov obnovy prírody tieto prvky:
 - a) kvantifikáciu oblastí, ktoré sa majú obnoviť na účely splnenia cieľov obnovy stanovených v článkoch 4 až 10, a to na základe prípravných prác vykonaných v súlade s článkom 11 a [...] **orientačných** [...] máp [...] **potenciálnych** oblastí, **ktoré sa majú obnoviť**;
 - b) opis plánovaných alebo zavedených opatrení na obnovu na účely splnenia cieľov obnovy a povinností stanovených v článkoch 4 až 10, a konkretizáciu toho, ktoré z uvedených opatrení na obnovu sú naplánované alebo zavedené v rámci sústavy Natura 2000 zriadenej v súlade so smernicou 92/43/EHS;

ba) osobitný oddiel, v ktorom sa stanovujú opatrenia na dosiahnutie povinností uvedených v článku 4 ods. 4a a článku 5 ods. 4a;

- c) vymenovanie opatrení, ktorými sa zabezpečí, aby sa oblasti, na ktoré sa vzťahujú typy biotopov uvedené v prílohách I a II, nezhoršovali v oblastiach, v ktorých sa dosiahol dobrý stav, a aby sa biotopy druhov v zmysle článku 4 ods. 3 a článku 5 ods. 3 nezhoršovali v oblastiach, v ktorých sa dosiahla dostatočná kvalita biotopov druhov, a to v súlade s článkom 4 ods. 6 a článkom 5 ods. 6;
- d) vymenovanie opatrení s **cieľom zachovať typy biotopov uvedené v prílohe I a II v dobrom stave v oblastiach, kde sa vyskytujú, a s cieľom zabrániť významnému zhoršeniu iných** [...] oblastí, na ktoré sa vzťahujú typy biotopov uvedené v prílohách I a II v súlade s článkom 4 ods. 7 a článkom 5 ods. 7;
- e) zoznam prekážok a určenie tých prekážok, ktoré sa majú odstrániť v súlade s článkom 7 ods. 1, plán ich odstránenia v súlade s článkom 7 ods. 2 a [...] dĺžky voľne tečúcich riek, ktorá sa dosiahne odstránením týchto prekážok **odhadovanej od roku 2020** do roku 2030 a [...] roku 2050, a akékoľvek ďalšie opatrenia na znovuvytvorenie prirodzených funkcií záplavových oblastí v súlade s článkom 7 ods. 3;

ea) prípadné odôvodnenie opätovného zavlažovania rašelinísk v menšom rozsahu, ako je rozsah stanovený v článku 9 ods. 4 prvom pododseku písm. a) až c);

eb) opis ukazovateľov pre lesné ekosystémy zvolených podľa článku 10 ods. 2a a ich vhodnosť na preukázanie zlepšenia biodiverzity v lesných ekosystémoch v rámci dotknutého členského štátu;

- f) harmonogram realizácie opatrení na obnovu v súlade s článkami 4 až 10;
- g) osobitný oddiel, v ktorom sa podľa potreby stanovia prispôsobené opatrenia na obnovu pre ich najvzdialenejšie regióny;
- h) monitorovanie oblastí, ktoré sa majú obnoviť v súlade s článkami 4 a 5, proces posudzovania účinnosti opatrení na obnovu zavedených v súlade s článkami 4 až 10 a proces revízie týchto opatrení, ak je to potrebné na zabezpečenie splnenia cieľov a povinností stanovených v článkoch 4 až 10;
- i) konkretizácia ustanovení na zabezpečenie trvalých, dlhodobých a udržateľných účinkov opatrení na obnovu uvedených v článkoch 4 až 10;
- j) odhadované súvisiace prínosy pre zmiernenie zmeny klímy a **neutralitu degradácie pôdy** spojené s opatreniami na obnovu v priebehu času, ako aj širšie sociálno-ekonomické prínosy týchto opatrení;
- k) osobitný oddiel, v ktorom sa uvádza, ako sa v národnom pláne obnovy prírody zohľadňuje:
 - i) relevantnosť scenárov zmeny klímy pre plánovanie typu opatrení na obnovu a ich situovania;
 - ii) potenciál opatrení na obnovu s cieľom minimalizovať vplyvy zmeny klímy na prírodu, predchádzať prírodným katastrofám **alebo zmierniť ich vplyv** a podporovať adaptáciu;
 - iii) synergie s národnými adaptačnými stratégiami alebo plánmi a vnútroštátnymi správami o posúdení rizika katastrof;
 - iv) prehľad súhry opatrení zahrnutých do národného plánu obnovy prírody a národného energetického a klimatického plánu;

- l) odhadované finančné potreby na vykonávanie opatrení na obnovu, ktoré zahŕňajú opis podpory pre zainteresované strany, ktorých sa týkajú opatrenia na obnovu alebo iné nové povinnosti vyplývajúce z tohto nariadenia, a prostriedky plánovaného verejného alebo súkromného financovania vrátane (spolu)financovania prostredníctvom finančných nástrojov Únie;
 - m) subvencie, ktoré negatívne ovplyvňujú dosahovanie cieľov a plnenie povinností stanovených v tomto nariadení;
 - n) zhrnutie procesu prípravy a vypracovania národného plánu obnovy prírody vrátane informácií o účasti verejnosti a o spôsobe zohľadnenia potrieb miestnych komunít a zainteresovaných strán;
 - o) osobitný oddiel, v ktorom sa uvedie, ako boli v súlade s článkom 14 ods. 5 zohľadnené pripomienky Komisie k návrhu národného plánu obnovy prírody, na ktoré sa odkazuje v článku 14 ods. 4. Ak dotknutý členský štát pripomienky Komisie alebo ich podstatnú časť nezohľadní, uvedie svoje dôvody.
3. Národné plány obnovy prírody v náležitých prípadoch zahŕňajú ochranné a **riadiace** opatrenia, ktoré má členský štát v úmysle prijať v rámci spoločnej rybárskej politiky, a to aj ochranné opatrenia v rámci spoločných odporúčaní, ktoré má členský štát v úmysle iniciovať v súlade s postupom stanoveným v nariadení (EÚ) č. 1380/2013, a všetky relevantné informácie o týchto opatreniach.

3a. Národné plány obnovy prírody obsahujú prehľad vzájomného pôsobenia medzi opatreniami zahrnutými v národnom pláne obnovy prírody a národným strategickým plánom v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky.

3b. Národné plány obnovy prírody obsahujú v prípade potreby prehľad aspektov týkajúcich sa rozmanitosti situácií v rôznych regiónoch, ako sa uvádza v článku 11 ods. 9a.

4. Komisia prijme vykonávacie akty s cieľom stanoviť jednotný formát národných plánov obnovy prírody. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 21 ods. 2. Komisii pri zostavovaní jednotného formátu pomáha Európska environmentálna agentúra (EEA). **Komisia do [dátum = prvý deň mesiaca nasledujúceho po 3 mesiacoch odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] predloží návrhy vykonávacích aktov výboru uvedenému v článku 21 ods. 1.**

Článok 13

Predloženie návrhu národného plánu obnovy prírody

Členské štáty predložia Komisii návrh národného plánu obnovy prírody uvedeného v článkoch 11 a 12 do... [Úrad pre publikácie – vložiť dátum = prvý deň mesiaca nasledujúceho po uplynutí 24 mesiacov od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia].

Článok 14

Posúdenie národných plánov obnovy prírody

1. Komisia posúdi návrhy národných plánov obnovy prírody do šiestich mesiacov od dátumu ich doručenia. Pri vykonávaní tohto posúdenia Komisia koná v úzkej spolupráci s dotknutým členským štátom.

2. Pri posúdení návrhu národného plánu obnovy prírody Komisia vyhodnotí:
- a) jeho súlad s článkom 12;[...]
 - b) [...] jeho primeranosť, pokiaľ ide o splnenie cieľov a povinností uvedených v článkoch 4 až 10;[...]
 - c) jeho príspevok ku [...] všeobecným cieľom Únie uvedeným v článku 1 a špecifických cieľov uvedených v článku 7 ods. 1 obnoviť v Únii do roku 2030 aspoň 25 000 km voľne tečúcich riek a cieľa pokryť do roku 2030 aspoň 10 % poľnohospodárskej plochy Únie krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity.
3. Na účely posúdenia návrhov národných plánov obnovy prírody Komisii pomáhajú odborníci alebo EEA.
4. Komisia môže členským štátom adresovať pripomienky do šiestich mesiacov od dátumu doručenia návrhu národného plánu obnovy prírody.
5. Členské štáty vo svojom konečnom národnom pláne obnovy prírody zohľadnia všetky pripomienky Komisie [...].
6. Členské štáty národný plán obnovy prírody dokončia, uverejnia a predložia Komisii do šiestich mesiacov od dátumu doručenia pripomienok Komisie.

Článok 15

Preskúmanie národných plánov obnovy prírody

1. Členské štáty do **júla 2032 a do júla 2042** preskúmajú a **zrevidujú** svoje národné plány obnovy prírody a **zahrnú do nich doplňujúce opatrenia**. Aspoň raz za 10 rokov **preskúmajú svoj národný plán obnovy prírody a podľa potreby ho zrevidujú a zahrnú doň doplňujúce opatrenia**. [...] **Preskúmania sa uskutočnia** v súlade s článkami 11 a 12, pričom sa v nich zohľadní pokrok dosiahnutý pri vykonávaní plánov, najlepšie dostupné vedecké dôkazy, ako aj dostupné poznatky o vzniknutých alebo očakávaných zmenách environmentálnych podmienok v dôsledku zmeny klímy. **Pri preskúmaniach, ktoré sa majú uskutočniť pred júlom 2032 a pred júlom 2042, členské štáty zohľadnia poznatky o stave typov biotopov uvedených v prílohách I a II získané v súlade s povinnosťami uvedenými v článku 4 ods. 4a a článku 5 ods. 4a. Členské štáty uverejnia svoje revidované národné plány obnovy prírody a oznámia ich Komisii.**
2. [...] **Ak sa pri monitorovaní v súlade s článkom 17 ukáže**, že opatrenia stanovené v národnom pláne obnovy prírody nebudú na splnenie cieľov a povinností stanovených v článkoch 4 až 10 dostatočné, [...] členský štát [...] **preskúma** národný plán obnovy prírody a **v prípade potreby ho zreviduje** a zahrnie doň doplňujúce opatrenia. **Členské štáty uverejnia revidované národné plány obnovy prírody a oznámia ich Komisii.**

3. Ak sa Komisia na základe informácií uvedených v článku 18 ods. 1 a 2 a posúdenia uvedeného v článku 18 ods. 4 a 5 domnieva, že pokrok, ktorý členský štát dosiahol, nepostačuje na splnenie cieľov a povinností stanovených v článkoch 4 až 10, môže sa **po konzultácii s dotknutým členským štátom** na dotknutý členský štát obrátiť s požiadavkou, aby predložil [...] **revidovaný** návrh národného plánu obnovy prírody s doplňujúcimi opatreniami. **Revidovaný** národný plán obnovy prírody s doplňujúcimi opatreniami sa uverejní a predloží do šiestich mesiacov od dátumu doručenia požiadavky Komisie. **Na žiadosť dotknutého členského štátu a v riadne odôvodnených prípadoch môže Komisia túto lehotu predĺžiť o ďalších šesť mesiacov.**

Článok 16

/.../

[...][...][...][...]

KAPITOLA IV

MONITOROVANIE A PODÁVANIE SPRÁV

Článok 17

Monitorovanie

1. Členské štáty monitorujú:

- a) stav a vývoj stavu typov biotopov a kvalitu a vývoj kvality biotopov druhov uvedených v článkoch 4 a 5 v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu, na základe monitorovania uvedeného v článku 12 ods. 2 písm. h);
- b) plochu mestskej zelene a korunového zápoja stromov v **rámci mestských ekosystémových oblastí určených v súlade s článkom 11 ods. 2b** [...], ako sa uvádza v článku 6
- c) ukazovatele biodiverzity v poľnohospodárskych ekosystémoch uvedené v prílohe IV;
- d) populácie bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde uvedených v prílohe V;
- e) **tri** ukazovatele biodiverzity v lesných ekosystémoch uvedené v prílohe [...] **článku 10 ods. 2** [...]

ea) tri z ukazovateľov biodiverzity v lesných ekosystémoch uvedených v článku 10 ods.

2a, ktoré vybral členský štát;

- f) početnosť a rozmanitosť druhov opel'ovačov podľa metódy stanovenej v súlade s článkom 8 ods. 2;
 - g) oblasť a stav oblastí, na ktoré sa vzťahujú typy biotopov uvedené v prílohách I a II [...];
 - h) plochu a kvalitu biotopov druhov uvedených v článku 4 ods. 3 a článku 5 ods. 3 [...].
2. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. a) sa začne hneď po zavedení opatrení na obnovu.
 3. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. b), c), d), e) a **ea** sa začne [*Úrad pre publikácie: vložiť dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia*].
 4. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. f) tohto článku sa začne jeden rok po nadobudnutí účinnosti vykonávacieho aktu uvedeného v článku 8 ods. 2.

5. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. a) a [...] b) **sa uskutočňuje najmenej každých šesť rokov. Monitorovanie v súlade s uvedeným odsekom písm. [...]** c), pokiaľ ide o zásoby organického uhlíka v orných minerálnych pôdach a podiel poľnohospodárskej pôdy s krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity, a písm. e), pokiaľ ide o stojace **a** [...] ležiace mŕtve drevo a **v prípade potreby** podiel lesov s nerovnomernou vekovou štruktúrou, celistvosť lesov, **podiel lesov, v ktorých prevládajú pôvodné druhy stromov, rozmanitosť druhov stromov** a zásoby organického uhlíka, sa vykonáva aspoň [...] **šesť rokov [...]** **alebo v prípade potreby v kratšom intervale s cieľom zhodnotiť dosahovanie stúpajúcich trendov do roku 2030** [...]. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. c), pokiaľ ide o index motýľov žijúcich v trávnych porastoch, v súlade s odsekom 1 písm. d) a e), pokiaľ ide o index bežných druhov lesného vtáctva, a v súlade s odsekom 1 písm. f), pokiaľ ide o druhy opel'ovačov, sa vykonáva každý rok. Monitorovanie v súlade s odsekom 1 písm. g) a h) sa vykonáva aspoň každých šesť rokov a koordinuje sa s cyklom podávania správ podľa článku 17 smernice 92/43/EHS a **počiatočným posúdením podľa článku 17 smernice 56/2008/ES.**
6. Členské štáty zabezpečia, aby sa ukazovatele týkajúce sa poľnohospodárskych ekosystémov uvedené v článku 9 ods. 2 písm. b) a ukazovatele týkajúce sa lesných ekosystémov uvedené v článku 10 ods. 2 písm. a), b) a **článku 10 ods. 2a písm. c)** tohto nariadenia monitorovali spôsobom, ktorý je v súlade s monitorovaním požadovaným podľa nariadení (EÚ) 2018/841 a (EÚ) 2018/1999.
7. Členské štáty zverejnia údaje získané monitorovaním vykonávaným podľa tohto článku v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES⁷⁴ a v súlade s frekvenciou monitorovania stanovenou v odseku 5.

74 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1).

8. Monitorovacie systémy členských štátov fungujú na základe elektronických databáz a geografických informačných systémov a maximalizujú prístup k údajom a službám z technológií diaľkového prieskumu Zeme, pozorovania Zeme (služby programu Copernicus), snímachov a zariadení in situ alebo údajov získaných v rámci občianskej vedy a využívajú tieto údaje a služby, pričom využívajú príležitosti, ktoré ponúka umelá inteligencia, ako aj pokročilá analýza a spracovanie údajov.
9. Komisia môže prijať vykonávacie akty s cieľom:
- a) určiť metódy monitorovania ukazovateľov týkajúcich sa poľnohospodárskych ekosystémov uvedených v prílohe IV;
 - b) určiť metódy monitorovania ukazovateľov týkajúcich sa lesných ekosystémov uvedených v prílohe VI;
 - c) [...] **zriadiť usmerňujúci** rámec na stanovenie uspokojivých úrovní uvedených v článku [...] **10 ods. 2 a 10 ods. 2a**.

9a. Komisia do roku 2028 prijme vykonávacie akty s cieľom zriadiť usmerňujúci rámec na stanovenie uspokojivých úrovní uvedených v článku 6 ods. 2, článku 6 ods. 3, článku 8 ods. 1 a článku 9 ods. 2.

9b. [...] Vykonávacie akty **podľa odsekov 9 a 9a** sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 21 ods. 2.

Článok 18

Podávanie správ

1. Členské štáty podávajú Komisii elektronicky správy o oblasti, na ktorú sa vzťahujú opatrenia na obnovu uvedené v článkoch 4 až 10, a o prekážkach uvedených v článku 7, ktoré boli odstránené, [...] **najmenej každé tri roky. Prvú správu predložia v júni 2028.** [...]
2. Členské štáty s pomocou EEA oznamujú Komisii elektronicky aspoň raz za [...] **šesť** rokov tieto údaje a informácie:
 - a) pokrok pri vykonávaní národného plánu obnovy prírody, pri zavádzaní opatrení na obnovu a pokrok pri plnení cieľov a povinností stanovených v súlade s článkami 4 až 10;
 - b) výsledky monitorovania vykonaného v súlade s článkom 17. Predkladajú sa správy o výsledkoch monitorovania vykonaného v súlade s článkom 17 ods. 1 písm. g) a h) [...], **ktoré obsahujú** zemepisné referenčné mapy;
 - c) polohu a rozsah oblastí, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na obnovu uvedené v článkoch 4 a 5 a v článku 9 ods. 4, vrátane zemepisnej referenčnej mapy týchto oblastí;
 - d) aktualizovaný zoznam prekážok uvedený v článku 7 ods. 1;
 - e) informácie o pokroku dosiahnutom pri plnení finančných potrieb v súlade s článkom 12 ods. 2 písm. l) vrátane preskúmania skutočných investícií v porovnaní s počiatočnými investičnými predpokladmi.

Prvé správy sa predložia v júni 2031 za obdobie do roku 2030.

3. Komisia prijme vykonávacie akty s cieľom stanoviť formát, štruktúru a podrobné pravidlá na predkladanie informácií uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 21 ods. 2. Komisii pri vypracúvaní formátu, štruktúry a podrobných pravidiel na elektronické podávanie správ pomáha EEA.
4. EEA poskytne Komisii **každé tri roky** [...] technický prehľad týkajúci sa pokroku pri plnení cieľov a povinností stanovených v tomto nariadení na základe údajov poskytnutých členskými štátmi v súlade s odsekom 1 tohto článku a článkom 17 ods. 7.
5. EEA poskytne Komisii celouňijnú technickú správu o pokroku pri plnení cieľov a povinností stanovených v tomto nariadení na základe údajov poskytnutých členskými štátmi v súlade s odsekmi 1, 2 a 3 tohto článku. Môže použiť aj informácie nahlásené podľa článku 17 smernice 92/43/EHS, článku 15 smernice 2000/60/ES, článku 12 smernice 2009/147/ES a článku **17** [...] smernice 2008/56/ES. Správa sa predloží do júna 2032 a následné správy sa potom predkladajú každých **šest'** [...] rokov.
6. Komisia od **štyri roky po dátume nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia** predkladá Európskemu parlamentu a Rade každých [...] **šest'** rokov roky správu o vykonávaní tohto nariadenia.

6a. Komisia do 12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia a po konzultácii s členskými štátmi predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, ktorá obsahuje:

- a) prehľad finančných zdrojov dostupných na úrovni EÚ na účely vykonávania tohto nariadenia;**
- b) posúdenie potrieb financovania na vykonávanie článkov 4 až 10 a na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 1 ods. 2;**
- c) analýzu, ktorou sa identifikujú akékoľvek medzery vo financovaní, ktoré sa zistia pri plnení povinností stanovených v tomto nariadení;**
- d) v prípade potreby návrhy primeraných opatrení vrátane finančných opatrení na riešenie zistených nedostatkov, ako je napríklad zavedenie účelového financovania, a bez toho, aby boli dotknuté právomoci spoluzákonodarcov, na prijatie viacročného finančného rámca na obdobie po roku 2027.**

7. Členské štáty zabezpečia, aby informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 boli primerané a aktuálne a aby boli prístupné verejnosti v súlade so smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES, 2007/2/ES a (EÚ) 2019/1024.

KAPITOLA V

DELEGOVANIE PRÁVOMOCI A POSTUP VÝBORU

Článok 19

Zmena príloh

1. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu I na účely **úpravy spôsobu [...] zoskupovania typov biotopov podľa vedecko-technického pokroku a zohľadnenia skúseností získaných pri uplatňovaní tohto nariadenia.**
2. Komisia je splnomocnená prijať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu II tak, aby upravila:
 - a) [...] zoznam typov biotopov s **cieľom zabezpečiť súlad [...] s aktualizovanou klasifikáciou biotopov podľa Európskeho informačného systému o prírode (EUNIS)** a
 - b) **spôsob [...] zoskupovania typov biotopov podľa vedecko-technického pokroku a zohľadnila skúsenosti získané pri uplatňovaní tohto nariadenia.**
3. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu III na účely úpravy zoznamu morských druhov uvedených v článku 5 [...] **podľa vedecko-technického pokroku.**
4. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu IV na účely úpravy opisu, jednotky a metodiky ukazovateľov týkajúcich sa poľnohospodárskych ekosystémov [...] **podľa vedecko-technického pokroku.**

5. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom [...] **upraviť** prílohu V na účely aktualizácie zoznamu druhov, ktorý sa v členských štátoch používa pre index bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde, **podľa vedecko-technického pokroku**.
6. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu VI na účely úpravy opisu, jednotky a metodiky ukazovateľov týkajúcich sa lesných ekosystémov [...] **podľa vedecko-technického pokroku**.
7. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 20 s cieľom zmeniť prílohu VII na účely úpravy zoznamu príkladov opatrení na obnovu **podľa vedecko-technického pokroku a zohľadnenia skúseností získaných pri uplatňovaní tohto nariadenia**.

Článok 20

Vykonávanie delegovanej právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 19 sa Komisii udeľuje na obdobie 5 rokov od [Úrad pre publikácie: vložiť dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia]. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevznesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 19 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁷⁵.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 19 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

⁷⁵ Medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšej tvorbe práva (Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1).

Článok 21

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

KAPITOLA VI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 21a

Zmeny nariadenia (EÚ) 2022/869

Článok 7 ods. 8 prvý pododsek nariadenia (EÚ) 2022/869 sa nahrádza takto:

„Pokiaľ ide o vplyvy na životné prostredie uvedené v článku 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS, článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES, článku 4 ods. 8 a 8a a článku 5 ods. 8 a 8a [návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o obnove prírody], projekty na zozname Únie sa považujú za projekty vo verejnom záujme z hľadiska energetickej politiky a môžu sa považovať za projekty nadradeného verejného záujmu za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky uvedené v týchto smerniciach.“

Článok 22

Preskúmanie

1. Komisia vyhodnotí uplatňovanie tohto nariadenia do 31. decembra 2035.
2. Správu o hlavných zisteniach hodnotenia Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Komisia v prípade potreby k správe pripojí legislatívny návrh na zmenu príslušných ustanovení tohto nariadenia s prihliadnutím na potrebu stanoviť dodatočné ciele obnovy založené na spoločných metódach posudzovania stavu ekosystémov, na ktoré sa nevzťahujú články 4 a 5, a na najnovších vedeckých dôkazoch.

Článok 23

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament

Za Radu

predseda/predsedníčka

predseda/predsedníčka

PRÍLOHA I

SUCHOZEMSKÉ, POBREŽNÉ A SLADKOVODNÉ EKOSYSTÉMY – TYPY BIOTOPOV
A SKUPINY TYPOV BIOTOPOV UVEDENÉ V ČLÁNKU 4 ODS. 1 A 2

Zoznam uvedený ďalej zahŕňa všetky typy suchozemských, pobrežných a sladkovodných biotopov uvedené v prílohe I k smernici 92/43/EHS, ako sa uvádzajú v článku 4 ods. 1 a 2, ako aj šesť skupín týchto typov biotopov, a to 1. mokrade (pobrežné a vnútrozemské); 2. trávne porasty a iné pastevné biotopy; 3. riečne, jazerné, aluviálne a príbrežné biotopy; 4. lesy; 5. stepné, vresové a krovinové biotopy a 6. skalnaté a dunové biotopy.

1. SKUPINA 1: Mokrade (pobrežné a vnútrozemské)

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Pobrežné a slaniskové biotopy	
1130.	Ústia riek
1140	Bažiny a piesčiny nepokryté morskou vodou pri nízkom prílive
1150.	Pobrežné lagúny
1310.	Porasty slanorožca (<i>Salicornia</i> spp.) a ďalších jednoročných rastlín kolonizujúcich bahno a piesok
1320.	Trávnaté porasty druhov rodu <i>Spartina</i> (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330.	Atlantické slané lúky (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340.	Vnútrozemské slané lúky
1410.	Stredozemné slané lúky (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420.	Stredozemné a termoatlantické haloфіlné kroviny (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)

1530.	Panónske slané stepi a slaniská
1650.	Boreálne baltské úzke zátoky
Vlhké vresoviská a lúky na rašeliniskách	
4010.	Severoatlantické vlhké vresoviská s <i>Erica tetralix</i>
4020.	Atlantické vlhké vresoviská mierneho pásma s <i>Erica ciliaris</i> a <i>Erica tetralix</i>
6460.	Lúky na rašeliniskách Troodosu
Bažiny, rašeliniská a močiare	
7110.	Aktívne zvýšené rašeliniská
7120.	Degradované zvýšené rašeliniská (stále schopné prirodzenej regenerácie)
7130.	Kobercové rašeliniská
7140.	Prechodné bažiny a trasoviská
7150.	Prehĺbeniny na rašelinových substrátoch (<i>Rhynchosporion</i>)
7160.	Fínsko-škandinávské prameniská a prameniskové slatiny
7210.	Vápenaté močiare s <i>Cladium mariscus</i> a <i>Carex davalliana</i>
7220.	Skamenené pukliny s tufovými útvarmi (<i>Cratoneurion</i>)
7230.	Alkalické močiare
7240.	Alpské prvotné útvary <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310.	Rašeliniská aapa
7320.	Palsové rašeliniská

Vlhké lesy	
9080.	Fínsko-škandinávské listnaté močiarné lesy
91D0	Rašelinové lesy

2. SKUPINA 2: Trávne porasty a iné pastevné biotopy

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Pobrežné a dunové biotopy	
1630.	Boreálne baltské pobrežné lúky
21A0	Machéry
Vresové a krovinové biotopy	
4030.	Európske suché vresoviská
4040.	Suché atlantické pobrežné vresoviská s <i>Erica vagans</i>
4090.	Endemické stredozemné vresoviská s hlodášovým kríkom
5130.	Porasty <i>Juniperus communis</i> na vápenatých vresoviskách alebo lúkach
8240.	Vápencové chodníky
Trávne porasty	
6110.	Krasové vápencové lúky (<i>Alysso-Sedion albi</i>)
6120.	Suché pieskové vápencové lúky
6130.	Kalaminárske lúky s <i>Violetalia calaminariae</i>
6140.	Kremičité pyrenejské lúky s <i>Festuca eskia</i>
6150.	Kremičité alpské a boreálne lúky
6160.	Kremičité iberské lúky <i>Festuca indigesta</i>
6170.	Alpské a subalpské vápencové lúky
6180.	Makaronézske horské lúky

6190.	Panónske skalné lúky (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210.	Na vápenatých substrátoch (<i>Festuco Brometalia</i>)
6220.	Pseudostep s trávami a ročnými porastmi (<i>Thero-Brachypodietea</i>)
6230.	Lúky bohaté na druhy <i>Nardus</i> na kremičitých substrátoch v horských oblastiach (a podhorské oblasti v kontinentálnej Európe)
6240.	Subpanónske stepné lúky
6250.	Panónske stepné lúky na spraši
6260.	Panónske stepi na pieskoch
6270.	Fínsko-škandinávске nížinné druhovo bohaté suché až stredne vlhké lúky
6280.	Severské alvary a ploché skaly z prekambrického vápenca
62A0	Východné substredozemné suchomilné lúky (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Cyperské serpentínofilné lúky
62C0	Pontosarmatské stepi
62D0	Oro-moézské acidofilné lúky
6410.	Lúky s porastom <i>molinia</i> na kriede alebo hline (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420.	Stredozemné lúky s vysokým bylinným a rákosovým porastom (<i>Molinio-Holoschoenion</i>)
6510.	Nížinné senové lúky (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520.	Horské senové lúky

Tuholisté spásané lesy (dehesy) a lúky s drevinami	
6310.	Tuholisté spásané lesy (dehesy) so vždyzelenými dubmi (<i>Quercus spp.</i>)
6530.	Fínsko-škandinávске lúky s drevinami
9070.	Fínsko-škandinávске pasienky porastené drevinami

3. SKUPINA 3: Riečne, jazerné, aluviálne a príbrežné biotopy

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Rieky a jazerá	
3110.	Oligotrofné vody obsahujúce veľmi malé množstvo minerálov pieskových rovín (<i>Littorelletalia uniflorarum</i>)
3120.	Oligotrofné vody obsahujúce veľmi malé množstvo minerálov západných stredozemných pieskových rovín s <i>Isoetes spp.</i>
3130.	Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou typu <i>Littorelletea uniflorae</i> a/alebo <i>Isoetes-Nanojuncetea</i>
3140.	Tvrde oligomezotrofné vody s bentickou vegetáciou formácie <i>Chara spp.</i>
3150.	Prírodné eutrofické jazerá s vegetáciou typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>
3160.	Prírodné dystrofické jazerá a rybníky
3170.	Stredozemné dočasné rybníky
3180.	Turlofy
3190.	Jazerá sadrovcových krasov
31A0	Transylvánske porasty lekna v horúcich prameňoch
3210.	Fínsko-škandinávске prirodzené rieky
3220.	Alpské rieky a bylinná vegetácia pozdĺž ich brehov
3230.	Alpské rieky a ich drevnatá vegetácia s <i>Myricaria germanica</i>
3240.	Alpské rieky a ich drevnatá vegetácia so <i>Salix elaeagnos</i>

3250.	Stredozemné rieky s kontinuálnym prietokom s <i>Glaucium flavum</i>
3260.	Plávajúca vegetácia typu <i>Ranunculion fluitantis</i> a <i>Callitricho-Batrachion</i> rovinných a podhorských riek
3270.	Bahnité riečne brehy s vegetáciou zväzov <i>Chenopodion rubri</i> p. p. a <i>Bidention</i> p. p.
3280.	Stredozemné rieky s kontinuálnym prietokom s <i>Paspalo-Agrostidion</i> a visiace opony <i>Salix</i> a <i>Populus alba</i>
3290.	Stredozemné rieky s diskontinuálnym prietokom (<i>Paspalo-Agrostidion</i>)
32A0	Tufové kaskády krasových riek v Dinárskom pohorí
Aluviálne lúky	
6430.	Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá nížin a horského až alpského stupňa
6440.	Lúky podliehajúce záplavám s <i>Cnidion dubii</i>
6450.	Severné boreálne aluviálne lúky
6540.	Substredozemné lúky s <i>Molinio-Hordeion secalini</i>
Aluviálne/Príbrežné lesy	
9160.	Subatlantické a stredoeurópske dubové alebo dubovo-hrabové lesy <i>Carpinion betuli</i>
91E0	Zvyškové naplaveninové lesy <i>Alnus glutinosa</i> a <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Zmiešané dubovo-brestovo-jaseňové lesy pri veľkých riekach (<i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> a <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> alebo <i>Fraxinus angustifolia</i> , <i>Ulmenion minoris</i>)
92A0	Plošiny <i>Salix alba</i> a <i>Populus alba</i>
92B0	Pobrežné porasty pozdĺž riek s diskontinuálnym tokom v stredozemnej oblasti s <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> a inými
92C0	Lesy platanu orientálneho (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Teplé stredozemné pobrežné plošiny (<i>Nerio-Tamariceteae</i>) a juhozápadné pobrežné plošiny na Iberskom polostrove (<i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370.	Palmové háje Phoenix

4. SKUPINA 4: Lesy

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Boreálne lesy	
9010.	Západná tajga
9020.	Fínsko-škandinávské hemiboreálne prirodzené staré listnaté lesy (dub <i>Quercus spp.</i> , lipa <i>Tilia spp.</i> , javor <i>Acer spp.</i> , jaseň <i>Fraxinus spp.</i> alebo brest <i>Ulmus spp.</i>) bohaté na epifyty
9030.	Prirodzené lesy v štádiu primárnej sukcesie na vyzdvihnutom morském pobreží
9040.	Severské subalpské/subarktické lesy s brezou <i>Betula pubescens ssp. czerepanovii</i>
9050.	Fínsko-škandinávské lesy s bohatou bylinnou vegetáciou a smrekom obyčajným (<i>Picea abies</i>)
9060.	Ihličnaté lesy na glaciofluvialných morénových valoch alebo s nimi spojené
Lesy mierneho pásma	
9110.	Bukové lesy <i>Luzulo-Fagetum</i>
9120.	Atlantické acidofilné bukové lesy v krovinnom podraсте s cezmínou (<i>Ilex</i>) a niekedy tiež s tisom (<i>Taxus</i>) (<i>Quercion roburi-petraeae</i> alebo <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130.	Bukové lesy <i>Asperulo-Fagetum</i>
9140.	Stredoeurópske subalpské bukové lesy s javorom (<i>Acer spp.</i>) a štiavcom áronolistým (<i>Rumex arifolius</i>)
9150.	Stredoeurópske bukové lesy na vápenatom podklade (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)
9170.	Dubovo-hrabové lesy <i>Galio-Carpinetum</i>
9180.	Zalesnené rokliny <i>Tilio-Acerion</i>
9190.	Staré acidofilné dubové lesy s <i>Quercus robur</i> na pieskových rovinách

91A0	Staré dubové lesy s <i>Ilex</i> a <i>Blechnum</i> na Britských ostrovoch
91B0	Lesy <i>Fraxinus angustifolia</i>
91G0	Panónske dubovo-hrabové lesy (<i>Quercus petraea</i> a <i>Carpinus betulus</i>)
91H0	Panónske dubové lesy s dubom plstnatým (<i>Quercus pubescens</i>)
91I0	Eurosibírske stepné dubové lesy (<i>Quercus</i> spp.)
91J0	Tisové lesy s tisom obyčajným (<i>Taxus baccata</i>) na Britských ostrovoch
91K0	Ilýrske lesy s bukom lesným (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Ilýrske dubovo-hrabové lesy (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91M0	Panónsko-balkánske lesy s dubom cerovým a dubom zimným
91P0	Jedľový les Svätého kríža (<i>Abietum polonicum</i>)
91Q0	Západokarpatské vápnomilné lesy borovice lesnej
91R0	Borovicové lesy Dinárskych dolomitov (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Západopontské bukové lesy
91T0	Stredoeurópske lišajníkovo-borovicové lesy
91U0	Borovicový les sarmatskej stepi
91V0	Dácke bukové lesy (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Moézske bukové lesy
91X0	Dobrogejské bukové lesy
91Y0	Dácke dubovo-hrabové lesy
91Z0	Moézske lesy s lipou striebistou
91AA	Východné lesy s dubom bielym
91BA	Moézske lesy s <i>Abies alba</i>
91CA	Borovicové lesy balkánsko-rodopskej oblasti

Stredozemné a makaronézske lesy	
9210.	Apeninské bukové lesy s <i>Taxus</i> a <i>Ilex</i>
9220.	Apeninské bukové lesy s <i>Abies alba</i> a bukové lesy s <i>Abies nebrodensis</i>
9230.	Galícijsko-portugalské dubové lesy s <i>Quercus robur</i> a <i>Quercus pyrenaica</i>
9240.	Lesy <i>Quercus faginea</i> a <i>Quercus canariensis</i> (Iberský polostrov)
9250.	Lesy <i>Quercus trojana</i> (Taliansko a Grécko)
9260.	Gaštanové lesy
9270.	Helénske bukové lesy s <i>Abies borisii-regis</i>
9280.	Lesy <i>Quercus frainetto</i>
9290.	Cyprusové lesy (<i>Acero-Cupresion</i>)
9310.	Lesy <i>Quercus brachyphylla</i> na Kréte
9320.	Lesy <i>Olea</i> a <i>Ceratonia</i>
9330.	Lesy <i>Quercus suber</i>
9340.	Lesy <i>Quercus ilex</i> a <i>Quercus rotundifolia</i>
9350.	Lesy <i>Quercus macrolepis</i>
9360.	Makaronézske vavrínové lesy (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380.	Lesy <i>Ilex aquifolium</i>
9390.	Kroviny a nízka lesná vegetácia s <i>Quercus alnifolia</i>
93A0	Lesy s <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Horské ihličnaté lesy	
9410.	Acidofilné lesy (<i>Vaccinio-Piceetea</i>) s <i>Picea</i> na horských a alpínskych úrovniach (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420.	Alpské lesy so smrekovcom a/alebo <i>Pinus cembra</i>
9430.	Lesy <i>Pinus uncinata</i>
9510.	Apeninské lesy <i>Abies alba</i> a <i>Picea excelsa</i>
9520.	Lesy <i>Abies pinsapo</i>

9530.	Borovicové lesy s endemickým výskytom borovice čiernej v stredozemnej oblasti
9540.	Mediterránne borovicové lesy s endemickými mezogejskými borovicami
9550.	Kanárske endemické borovicové lesy
9560.	Makaronézske borovicové lesy (endemické)
9570.	Lesy <i>Tetraclinis articulata</i>
9580.	Lesy <i>Taxus baccata</i>
9590.	Lesy s <i>Cedrus brevifolia</i> (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Borovicové lesy v stredozemnej oblasti

5. SKUPINA 5: Stepné, vresové a krovinové biotopy

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Slané a sádovcové stepi	
1430.	Iberská halonitrofilná kosodrevina (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510.	Stredozemné slané stepi (<i>Limonietalia</i>)
1520.	Iberské sádovcové stepi (<i>Gypsophiletalia</i>)
Vresoviská a kroviný mierneho pásma	
4050.	Endemické makaronézske vresoviská
4060.	Alpské a subalpské (boreálne) vresoviská
4070.	Kosodrevina s <i>Pinus mugo</i> a <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080.	Subarktická vřbová kosodrevina <i>Salix</i> spp.
40A0	Subkontinentálne peripanónske kroviný
40B0	Húštiny vavrínu bobkového (<i>Laurus nobilis</i>)
40C0	Pontosarmatské listnaté húštiny

Sklerofylná kosodrevina (matorral)	
5110.	Stabilné porasty <i>Buxus sempervirens</i> na vápenatých skalných svahoch (<i>Berberidion</i> p. p.)
5120.	Horské porasty <i>Cytisus purgans</i>
5140.	Porasty <i>Cistus palhinhae</i> na morských mokrých vresoviskách
5210.	<u>Matorral s <i>Juniperus</i> spp.</u>
5220.	Matorral so <i>Zyziphus</i>
5230.	Matorral s <i>Laurus nobilis</i>
5310.	Vavrínové kroviny
5320.	Nízke porasty pryšca v blízkosti útesov
5330.	Teplé stredozemné a predpúštné kroviny
5410.	<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae phryganas</i>
5420.	<i>Sarcopoterium spinosum</i> phryganas
5430.	Krétske porasty (<i>Euphorbieto-Verbascion</i>)

6. SKUPINA 6: Skalnaté a dunové biotopy

Kód typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS	Názov typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Morské útesy, pláže a ostrovčeky	
1210.	Jednoročná vegetácia na naplavených línkách
1220.	Viacročná vegetácia na kamenných brehoch
1230.	Vegetáciou porastenéorské útesy atlantického a baltského pobrežia
1240.	Vegetáciou porastenéorské útesy stredozemného pobrežia s endemickými druhmi rodu limonka (<i>Limonium</i> spp.)
1250.	Vegetáciou porastenéorské útesy makaronézskeho pobrežia s endemickou flórou

1610.	Baltské morénové ostrovy s vegetáciou piesočnatých, kamenitých a štrkových pláží a so sublitorálnou vegetáciou
1620.	Boreálne baltské ostrovčeky a malé ostrovy
1640.	Boreálne baltské piesočnaté pláže s trvácou vegetáciou
Pobrežné a kontinentálne duny	
2110.	Embryonálne pohyblivé duny
2120.	Pohyblivé duny pozdĺž pobrežnej čiary s <i>Ammophila arenaria</i> („biele duny“)
2130.	Pevné duny s bylinnou vegetáciou („sivé duny“)
2140.	Odvápnené pevné duny s <i>Empetrum nigrum</i>
2150.	Eu-atlantické odvápnené pevné duny (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160.	Duny s <i>Hippophaë rhamnoides</i>
2170.	Duny so <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180.	Zalesnené duny atlantickej, vnútrozemskej a boreálnej oblasti
2190.	Vlhké dunové previsy
2210.	Crucianellion maritimae, pevné pieskové duny
2220.	Duny s <i>Euphorbia terracina</i>
2230.	Duny s trávnatým porastom <i>Malcolmietalia</i>
2240.	Duny s trávnatým porastom <i>Brachypodietalia</i> s jednoročnými rastlinami
2250.	Pobrežné duny s porastmi borievky (<i>Juniperus</i> spp.)
2260.	Duny so skleorofylnou kosodrevinou (<i>Cisto-Lavenduletalia</i>)
2270.	Zalesnené duny s <i>Pinus pinea</i> a/alebo <i>Pinus pinaster</i>
2310.	Suché pieskové vresoviská s <i>Calluna</i> a <i>Genista</i>
2320.	Suché pieskové vresoviská s <i>Calluna</i> a <i>Empetrum nigrum</i>
2330.	Otvorené lúky kontinentálnych dún s <i>Corynephorus</i> a <i>Agrostis</i>
2340.	Kontinentálne panónske duny
91N0	Panónske vnútrozemské húštiny borievky a topoľa bieleho na piesočných dunách (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Skalnaté biotopy	
8110.	Kremičité sutiny horského stupňa po hranicu snehu (<i>Androsacetalia alpinae</i> a <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120.	Vápenaté sutiny od horského po alpský stupeň (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130.	Západostredozemné a alpské termofilné sutiny
8140.	Východostredozemné sutiny
8150.	Stredoeurópske kremičité sutiny
8160.	Stredoeurópske vápencové sutiny
8210.	Vápencové skalnaté svahy s chazmofytickou vegetáciou
8220.	Kremičité skalnaté svahy s chazmofytickou vegetáciou
8230.	Prvotná vegetácia na povrchoch skál (<i>Sedo-Scleranthion</i> alebo <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>)
8310.	Jaskyne neprístupné verejnosti
8320.	Polia lávy a prírodné prehĺbeniny
8340.	Permanentné ľadovce

PRÍLOHA II
MORSKÉ EKOSYSTÉMY – TYPY BIOTOPOV A SKUPINY TYPOV BIOTOPOV
UVEDENÉ V ČLÁNKU 5 ODS. 1 A 2

Zoznam uvedený ďalej zahŕňa typy morských biotopov uvedené v článku 5 ods. 1 a 2, ako aj sedem skupín týchto typov biotopov, a to 1. dná zarastené morskou trávou; 2. makroriasové lesy; 3. dná osídlené mäkkými; 4. maerlové dná; 5. kolónie hubiek, koralov a koralogénne dná, 6. prieduchy a priesaky a 7. mäkké sedimenty (nad 1 000 metrov hĺbky). Uvádza sa aj vzťah k typom biotopov uvedeným v prílohe I k smernici 92/43/EHS.

Klasifikácia používaných typov morských biotopov rozlíšených podľa morských biogeografických regiónov sa riadi podľa Európskeho informačného systému o prírode (EUNIS) v znení revízie typológie morských biotopov, ktorú uskutočnila Európska environmentálna agentúra (EEA) v roku 2022. Informácie o súvisiacich biotopoch uvedených v prílohe I k smernici Rady 92/43/EHS vychádzajú z porovnávacieho dokumentu, ktorý agentúra EEA uverejnila v roku 2021¹.

1. Skupina 1: Dná zarastené morskou trávou

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Kód súvisiaceho typu biotopu podľa prílohy I k smernici Rady 92/43/EHS
Atlantik		
MA522	Dná zarastené morskou trávou na atlantickom litorálnom piesku	1140; 1160
MA623	Dná zarastené morskou trávou na atlantickom litorálnom bahne	1140; 1160
MB522	Dná zarastené morskou trávou na atlantickom infralitorálnom piesku	1110; 1150; 1160

¹ [Klasifikácia morských biotopov EUNIS 2022. Európska environmentálna agentúra.](#)

Baltské more		
MA332	Baltský hydrolitorálny hrubý sediment charakterizovaný ponorenou vegetáciou	1130; 1160; 1610; 1620
MA432	Baltský hydrolitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný ponorenou vegetáciou	1130; 1140; 1160; 1610
MA532	Baltský hydrolitorálny piesok charakterizovaný ponorenými zakorenenými rastlinami	1130; 1140; 1160; 1610
MA632	Baltské hydrolitorálne bahno s prevládajúcimi ponorenými zakorenenými rastlinami	1130; 1140; 1160; 1650
MB332	Baltský infralitorálny hrubý sediment charakterizovaný ponorenými zakorenenými rastlinami	1110; 1160.
MB432	Baltský infralitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný ponorenými zakorenenými rastlinami	1110; 1160; 1650
MB532	Baltský infralitorálny piesok charakterizovaný ponorenými zakorenenými rastlinami	1110; 1130; 1150; 1160
MB632	Baltský infralitorálny bahenný sediment charakterizovaný ponorenými zakorenenými rastlinami	1130; 1150; 1160; 1650
Čierne more		
MB546	Morská tráva a porasty rizomatických rias v infralitorálnych bahnových pieskoch Čierneho mora ovplyvnených sladkou vodou	1110; 1130; 1160
MB547	Porasty morskej trávy v Čiernom mori na mierne exponovaných vrchných infralitorálnych čistých pieskoch	1110; 1160.
MB548	Porasty morskej trávy v Čiernom mori na spodných infralitorálnych pieskoch	1110; 1160
Stredozemné more		
MB252	Biocenóza morskej trávy <i>Posidonia oceanica</i>	1120
MB2521	Ekomorfóza pásových porastov morskej trávy <i>Posidonia oceanica</i>	1120; 1130; 1160
MB2522	Ekomorfóza „bariérových“ porastov morskej trávy <i>Posidonia oceanica</i>	1120; 1130; 1160
MB2523	Fácie odumretých „spletí“ morskej trávy <i>Posidonia oceanica</i> bez veľkého podielu epifytickej flóry	1120; 1130; 1160

MB2524	Skupina s riasou <i>Caulerpa prolifera</i> na dnách zarastených morskou trávou <i>Posidonia</i>	1120; 1130; 1160
MB5521	Skupina s morskou trávou <i>Cymodocea nodosa</i> na čistom jemnom piesku	1110; 1130; 1160
MB5534	Skupina s morskou trávou <i>Cymodocea nodosa</i> na povrchových bahenných pieskoch v chránených vodách	1110; 1130; 1160
MB5535	Skupina s morskou trávou <i>Zostera noltei</i> na povrchových bahenných pieskoch v chránených vodách	1110; 1130; 1160
MB5541	Skupina s rastlinou <i>Ruppia cirrhosa</i> a/alebo <i>Ruppia maritima</i> na piesku	1110; 1130; 1160
MB5544	Skupina s morskou trávou <i>Zostera noltei</i> v euryhalínnom a eurytermálnom prostredí na piesku	1110; 1130; 1160
MB5545	Skupina s morskou trávou <i>Zostera marina</i> v euryhalínnom a eurytermálnom prostredí	1110; 1130; 1160

2. Skupina 2: Makroriasové lesy

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantik		
MA123	Spoločenstvá morských rias na litorálnych skalách Atlantiku s plnou salinitou	1160; 1170; 1130
MA125	Fukoidy na litorálnych skalách Atlantiku s variabilnou salinitou	1170; 1130
MB121	Spoločenstvá kelpu a morských rias na infralitorálnych skalách Atlantiku	1170; 1160
MB123	Spoločenstvá kelpu a morských rias na infralitorálnych skalách Atlantiku zasiahnutých alebo narušených sedimentom	1170; 1160
MB124	Spoločenstvá kelpu na infralitorálnych skalách Atlantiku s variabilnou salinitou	1170; 1130; 1160
MB321	Spoločenstvá kelpu a morských rias na infralitorálnom hrubom sedimente Atlantiku	1160
MB521	Spoločenstvá kelpu a morských rias na infralitorálnom piesku Atlantiku	1160
MB621	Vegetačné spoločenstvá na infralitorálnom bahne Atlantiku	1160.

Baltské more		
MA131	Baltské hydrolitorálne skaly a balvany charakterizované viacročnými riasami	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
MB131	Viacročné riasy na baltských infralitorálnych skalách a balvanoch	1170; 1160
MB232	Baltské infralitorálne dno charakterizované štrkom zo schránok živočíchov	1160; 1110
MB333	Baltský infralitorálny hrubý sediment charakterizovaný viacročnými riasami	1110; 1160
MB433	Baltský infralitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný viacročnými riasami	1110; 1130; 1160; 1170
Čierne more		
MB144	Nechránené vrchné infralitorálne skaly Čierneho mora s prevahou lastúrnikov z čeľade Mytilidae a s hnedými riasami radu Fucales	1170; 1160.
MB149	Mierne chránené vrchné infralitorálne skaly Čierneho mora s prevahou lastúrnikov z čeľade Mytilidae a s hnedými riasami radu Fucales	1170; 1160
MB14A	Hnedé riasy radu Fucales a iné riasy na chránených vrchných infralitorálnych skalách Čierneho mora s dobrým prístupom svetla	1170; 1160
Stredozemné more		
MA1548	Skupina s <i>Fucus virsoides</i>	1160; 1170
MB1512	Skupina s <i>Cystoseira tamariscifolia</i> a <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170; 1160
MB1513	Skupina s <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170; 1160
MB151F	Skupina s <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170; 1160
MB151G	Skupina s <i>Cystoseira crinita</i>	1170; 1160
MB151H	Skupina s <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170; 1160
MB151J	Skupina s <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170; 1160
MB151K	Skupina s <i>Cystoseira spinosa</i>	1170; 1160
MB151L	Skupina so <i>Sargassum vulgare</i>	1170; 1160

MB151M	Skupina s <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170; 1160
MB151W	Skupina s <i>Cystoseira compressa</i>	1170; 1160
MB1524	Skupina s <i>Cystoseira barbata</i>	1170; 1160
MC1511	Skupina s <i>Cystoseira zosteroideis</i>	1170; 1160.
MC1512	Skupina s <i>Cystoseira usneoides</i>	1170; 1160
MC1513	Skupina s <i>Cystoseira dubia</i>	1170; 1160
MC1514	Skupina s <i>Cystoseira corniculata</i>	1170; 1160
MC1515	Skupina so <i>Sargassum</i> spp.	1170; 1160.
MC1518	Skupina s <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170; 1160
MC3517	Skupina s <i>Laminaria rodriguezii</i> na detritických dnách	1160

3. Skupina 3: Dná s výskytom mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantik		
MA122	Spoločenstvá <i>Mytilus edulis</i> a/alebo fúzonôžok na litorálnych skalách Atlantiku vystavených vlnám	1160; 1170
MA124	Spoločenstvá slávok a/alebo fúzonôžok s morskými riasami na litorálnych skalách Atlantiku	1160; 1170
MA227	Útesy s lastúrnikmi v litorálnej zóne Atlantiku	1170; 1140
MB222	Útesy s lastúrnikmi v infralitorálnej zóne Atlantiku	1170; 1130; 1160
MC223	Útesy s lastúrnikmi v cirkalitorálnej zóne Atlantiku	1170
Baltské more		
MB231	Baltské infralitorálne dná, v ktorých prevládajú epibentické lastúrniky	1170; 1160
MC231	Baltské cirkalitorálne dná, v ktorých prevládajú epibentické lastúrniky	1170; 1160; 1110
MD231	Baltské príbrežné cirkalitorálne biogénne dná charakterizované epibentickými lastúrnikmi	1170

MD232	Baltské príbrežné cirkalitorálne dná so štrkom zo schránok živočíchov charakterizované lastúrnikmi	1170
MD431	Baltské príbrežné cirkalitorálne zmiešané dná charakterizované makroskopickými epibentickými biotickými štruktúrami	
MD531	Baltský príbrežný cirkalitorálny piesok charakterizovaný makroskopickými epibentickými biotickými štruktúrami	
MD631	Baltské príbrežné cirkalitorálne bahno charakterizované epibentickými lastúrnikmi	
Čierne more		
MB141	Spodné infralitorálne skaly Čierneho mora s prevládajúcimi bezstavovcami	1170
MB143	Nechránené vrchné infralitorálne skaly Čierneho mora s prevahou lastúrnikov z čeľade Mytilidae a s listnatými riasami (bez hnedých rias radu Fucales)	1170; 1160
MB148	Mierne chránené infralitorálne skaly Čierneho mora s prevahou lastúrnikov z čeľade Mytilidae a s listnatými riasami (inými ako hnedé riasy radu Fucales)	1170; 1160
MB242	Dná so slávkami v infralitorálnej zóne Čierneho mora	1170; 1130; 1160
MB243	Ustricové útesy na spodných infralitorálnych skalách Čierneho mora	1170
MB642	Infralitorálne terigénne bahná Čierneho mora	1160
MC141	Cirkalitorálne skaly Čierneho mora s prevládajúcimi bezstavovcami	1170
MC241	Dná so slávkami na cirkalitorálnych terigénnych bahnách Čierneho mora	1170
MC645	Spodné cirkalitorálne bahno Čierneho mora	
Stredozemné more		
MA1544	Fácie s <i>Mytilus galloprovincialis</i> vo vodách obohatených o organickú hmotu	1160; 1170
MB1514	Fácie s <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170; 1160
	<u>Stredomorské infralitorálne ustricové lôžka</u>	
	Stredomorské cirkalitorálne ustricové lôžka	

4. Skupina 4: Maerlové dná

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantík		
MB322	Maerlové dná na infralitorálnom hrubom sedimente Atlantiku	1110; 1160
MB421	Maerlové dná na infralitorálnom zmiešanom sedimente Atlantiku	1110; 1160
MB622	Maerlové dná na infralitorálnom bahennom sedimente Atlantiku	1110; 1160
Stredozemné more		
MB3511	Skupina s rodolitmi v hrubých pieskoch a jemných štrkoch zmiešaných vlnami	1110; 1160
MB3521	Skupina s rodolitmi v hrubých pieskoch a jemných štrkoch pod vplyvom spodných prúdov	1110; 1160
MB3522	Skupina s maerlom (= skupina s <i>Lithothamnion corallioides</i> a <i>Phymatolithon calcareum</i>) na stredomorských hrubých pieskoch a štrku	1110; 1160
MC3521	Skupina s rodolitmi na pobrežných detritických dnách	1110
MC3523	Skupina s maerlom (<i>Lithothamnion corallioides</i> a <i>Phymatolithon calcareum</i>) na pobrežných dendritických dnách	1110.

5. Skupina 5: Kolónie hubiek, koralov a koralogénne dná

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantík		
MC121	Spoločenstvá živočíšnych organizmov na cirkalitorálnych skalách Atlantiku	1170
MC124	Spoločenstvá živočíchov na cirkalitorálnych skalách Atlantiku s variabilnou salinitou	1170; 1130
MC126	Spoločenstvá cirkalitorálnych jaskýň a previsov Atlantiku	8330; 1170

MC222	Studenovodné koralové útesy v cirkalitorálnej zóne Atlantiku	1170
MD121	Spoločenstvá hubiek na príbrežných cirkalitorálnych skalách Atlantiku	1170
MD221	Studenovodné koralové útesy v príbrežnej cirkalitorálnej zóne Atlantiku	1170
ME122	Spoločenstvá hubiek na vrchných batyálnych skalách Atlantiku	1170
ME123	Zmiešané studenovodné koralové spoločenstvá na vrchných batyálnych skalách Atlantiku	1170
ME221	Vrchný batyálny studenovodný koralový útes Atlantiku	1170
ME322	Zmiešané studenovodné koralové spoločenstvo na vrchnom batyálnom hrubom sedimente Atlantiku	
ME324	Zhluk hubiek na vrchnom batyálnom hrubom sedimente Atlantiku	
ME422	Zhluk hubiek na vrchnom batyálnom zmiešanom sedimente Atlantiku	
ME623	Zhluk hubiek na vrchnom batyálnom bahne Atlantiku	
ME624	Vztýčené koralové pole na vrchnom batyálnom bahne Atlantiku	
MF121	Zmiešané studenovodné koralové spoločenstvo na spodných batyálnych skalách Atlantiku	1170
MF221	Spodný batyálny studenovodný koralový útes Atlantiku	1170
MF321	Zmiešané studenovodné koralové spoločenstvo na spodnom batyálnom hrubom sedimente Atlantiku	
MF622	Zhluk hubiek na spodnom batyálnom bahne Atlantiku	
MF623	Vztýčené koralové pole na spodnom batyálnom bahne Atlantiku	
Baltské more		
MB138	Baltské infralitorálne skaly a balvany charakterizované epibentickými hubkami	1170; 1160
MB43A	Baltský infralitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný epibentickými hubkami (Porifera)	1160; 1170

MC133	Baltské cirkalitorálne skaly a balvany charakterizované epibentickými pŕhlivcami	1170; 1160
MC136	Baltské cirkalitorálne skaly a balvany charakterizované epibentickými hubkami	1170; 1160
MC433	Baltský cirkalitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný epibentickými pŕhlivcami	1160; 1170
MC436	Baltský cirkalitorálny zmiešaný sediment charakterizovaný epibentickými hubkami	1160
Čierne more		
MD24	Príbrežné cirkalitorálne biogénne biotopy Čierneho mora	1170
ME14	Vrchné batyálne skaly Čierneho mora	1170
ME24	Vrchný batyálny biogénny biotop Čierneho mora	1170
MF14	Spodné batyálne skaly Čierneho mora	1170
Stredozemné more		
MB151E	Fácie s <i>Cladocora caespitosa</i>	1170; 1160
MB151Q	Fácie s <i>Astroides calycularis</i>	1170; 1160
MB151α	Fácie a skupina koralogénnej biocenózy (v enkláve)	1170; 1160
MC1519	Fácie s <i>Eunicella cavolini</i>	1170; 1160
MC151A	Fácie s <i>Eunicella singularis</i>	1170; 1160
MC151B	Fácie s <i>Paramuricea clavata</i>	1170; 1160
MC151E	Fácie s <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170; 1160
MC151F	Fácie s <i>Anthipatella subpinnata</i> a riedkymi červenými riasami	1170; 1160
MC151G	Fácie s mohutnými hubkami a riedkymi červenými riasami	1170; 1160
MC1522	Fácie s <i>Corallium rubrum</i>	8330; 1170
MC1523	Fácie s <i>Leptopsammia pruvoti</i>	8330; 1170
MC251	Koralogénne platformy	1170.
MC6514	Fácie lepkavých bahien s <i>Alcyonium palmatum</i> a <i>Parastichopus regalis</i> na cirkalitorálnom bahne	1160

MD151	Biocenóza stredomorských skál na okraji šelfu	1170
MD25	Príbrežné cirkalitorálne biogénne biotopy Stredozemného mora	1170
MD6512	Fácie lepkavých bahien s <i>Alcyonium palmatum</i> a <i>Parastichopus regalis</i> na spodnom cirkalitorálnom bahne	
ME1511	Stredomorské vrchné batyálne útesy koralu <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME1512	Stredomorské vrchné batyálne útesy koralu <i>Madrepora oculata</i>	1170
ME1513	Stredomorské vrchné batyálne útesy koralov <i>Madrepora oculata</i> a <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME6514	Stredomorské vrchné batyálne fácie s <i>Pheronema carpenteri</i>	
MF1511	Stredomorské spodné batyálne útesy koralu <i>Lophelia pertusa</i>	1170
MF1512	Stredomorské spodné batyálne útesy koralu <i>Madrepora oculata</i>	1170
MF1513	Stredomorské spodné batyálne útesy koralov <i>Madrepora oculata</i> a <i>Lophelia pertusa</i>	1170
MF6511	Stredomorské spodné batyálne fácie piesočnatých bahien s <i>Thenea muricata</i>	
MF6513	Stredomorské spodné batyálne fácie kompaktných bahien s <i>Isidella elongata</i>	

6. Skupina 6: Prieduchy a priesaky

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantik		
MB128	Prieduchy a priesaky v infralitorálnych skalách Atlantiku	1170; 1160; 1180
MB627	Prieduchy a priesaky v infralitorálnom bahne Atlantiku	1130; 1160
MC127	Prieduchy a priesaky v cirkalitorálnych skalách Atlantiku	1170; 1180
MC622	Prieduchy a priesaky v cirkalitorálnom bahne Atlantiku	1160

MD122	Prieduchy a priesaky na príbrežných cirkalitorálnych skalách Atlantiku	1170
MD622	Prieduchy a priesaky v príbrežnom cirkalitorálnom bahne Atlantiku	

7. Skupina 7: Mäkké sedimenty (nad 1 000 metrov hĺbky)

Kód EUNIS	Názov typu biotopu v klasifikácii EUNIS	Súvisiace kódy prílohy I (smernica o biotopoch)
Atlantík		
MA32	Litorálny hrubý sediment Atlantiku	1130; 1160
MA42	Litorálny zmiešaný sediment Atlantiku	1130; 1140; 1160
MA52	Litorálny piesok Atlantiku	1130; 1140; 1160
MA62	Litorálne bahno Atlantiku	1130; 1140; 1160
MB32	Infralitorálny hrubý sediment Atlantiku	1110; 1130; 1160
MB42	Infralitorálny zmiešaný sediment Atlantiku	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Infralitorálny piesok Atlantiku	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Infralitorálne bahno Atlantiku	1110; 1130; 1160
MC32	Cirkalitorálny hrubý sediment Atlantiku	1110; 1160
MC42	Cirkalitorálny zmiešaný sediment Atlantiku	1110; 1160
MC52	Cirkalitorálny piesok Atlantiku	1110; 1160
MC62	Cirkalitorálne bahno Atlantiku	1160
MD32	Príbrežný cirkalitorálny hrubý sediment Atlantiku	
MD42	Príbrežný cirkalitorálny zmiešaný sediment Atlantiku	
MD52	Príbrežný cirkalitorálny piesok Atlantiku	
MD62	Príbrežné cirkalitorálne bahno Atlantiku	
ME32	Vrchný batýálny hrubý sediment Atlantiku	
ME42	Vrchný batýálny zmiešaný sediment Atlantiku	
ME52	Vrchný batýálny piesok Atlantiku	

ME62	Vrchné batyálne bahno Atlantiku	
MF32	Spodný batyálny hrubý sediment Atlantiku	
MF42	Spodný batyálny zmiešaný sediment Atlantiku	
MF52	Spodný batyálny piesok Atlantiku	
MF62	Spodné batyálne bahno Atlantiku	
Baltské more		
MA33	Baltský hydrolitorálny hrubý sediment	1130; 1160; 1610; 1620
MA43	Baltský hydrolitorálny zmiešaný sediment	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Baltský hydrolitorálny piesok	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Baltské hydrolitorálne bahno	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Baltský infralitorálny hrubý sediment	1110; 1150; 1160
MB43	Baltský infralitorálny zmiešaný sediment	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Baltský infralitorálny piesok	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Baltské infralitorálne bahno	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Baltský cirkalitorálny hrubý sediment	1110; 1160
MC43	Baltský cirkalitorálny zmiešaný sediment	1160; 1170
MC53	Baltský cirkalitorálny piesok	1110; 1160
MC63	Baltské cirkalitorálne bahno	1160; 1650
MD33	Baltský príbrežný cirkalitorálny hrubý sediment	
MD43	Baltský príbrežný cirkalitorálny zmiešaný sediment	
MD53	Baltský príbrežný cirkalitorálny piesok	
MD63	Baltské príbrežné cirkalitorálne bahno	
Čierne more		
MA34	Litorálny hrubý sediment Čierneho mora	1160
MA44	Litorálny zmiešaný sediment Čierneho mora	1130; 1140; 1160
MA54	Litorálny piesok Čierneho mora	1130; 1140; 1160

MA64	Litorálne bahno Čierneho mora	1130; 1140; 1160
MB34	Infralitorálny hrubý sediment Čierneho mora	1110; 1160
MB44	Infralitorálny zmiešaný sediment Čierneho mora	1110; 1170
MB54	Infralitorálny piesok Čierneho mora	1110; 1130; 1160
MB64	Infralitorálne bahno Čierneho mora	1130; 1160
MC34	Cirkalitorálny hrubý sediment Čierneho mora	1160
MC44	Cirkalitorálny zmiešaný sediment Čierneho mora	
MC54	Cirkalitorálny piesok Čierneho mora	1160
MC64	Cirkalitorálne bahno Čierneho mora	1130; 1160
MD34	Príbrežný cirkalitorálny hrubý sediment Čierneho mora	
MD44	Príbrežný cirkalitorálny zmiešaný sediment Čierneho mora	
MD54	Príbrežný cirkalitorálny piesok Čierneho mora	
MD64	Príbrežné cirkalitorálne bahno Čierneho mora	
Stredozemné more		
MA35	Stredomorský litorálny hrubý sediment	1160; 1130
MA45	Stredomorský litorálny zmiešaný sediment	1140; 1160
MA55	Stredomorský litorálny piesok	1130; 1140; 1160
MA65	Stredomorské litorálne bahno	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Stredomorský infralitorálny hrubý sediment	1110; 1160
MB45	Stredomorský infralitorálny zmiešaný sediment	
MB55	Stredomorský infralitorálny piesok	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Stredomorské infralitorálne bahno	1130; 1150
MC35	Stredomorský cirkalitorálny hrubý sediment	1110; 1160
MC45	Stredomorský cirkalitorálny zmiešaný sediment	
MC55	Stredomorský cirkalitorálny piesok	1110; 1160
MC65	Stredomorské cirkalitorálne bahno	1130; 1160

MD35	Stredomorský príbrežný cirkalitorálny hrubý sediment	
MD45	Stredomorský príbrežný cirkalitorálny zmiešaný sediment	
MD55	Stredomorský príbrežný cirkalitorálny piesok	
MD65	Stredomorské príbrežné cirkalitorálne bahno	
ME35	Stredomorský vrchný batyálny hrubý sediment	
ME45	Stredomorský vrchný batyálny zmiešaný sediment	
ME55	Stredomorský vrchný batyálny piesok	
ME65	Stredomorské vrchné batyálne bahno	
MF35	Stredomorský spodný batyálny hrubý sediment	
MF45	Stredomorský spodný batyálny zmiešaný sediment	
MF55	Stredomorský spodný batyálny piesok	
MF65	Stredomorské spodné batyálne bahno	

PRÍLOHA III

MORSKÉ DRUHY UVEDENÉ V ČLÁNKU 5 ODS. 3

1. [...]
2. piliar trpasličí (*Pristis clavata*);
3. piliar drobnozubý (*Pristis pectinata*);
4. piliar veľký (*Pristis pristis*);
5. [...]
6. obroň sťahovavý (*Cetorhinus maximus*) a lamna veľká (*Carcharodon carcharias*);
7. svetloň malý (*Etmopterus pusillus*);
8. manta príbrežná (*Manta alfredi*);
9. manta *Manta birostris*;
10. mobula veľká (*Mobula mobular*);
11. mobula guinejská (*Mobula rochebrunei*);
12. mobula japonská (*Mobula japonica*);
13. mobula hladkochvostá (*Mobula thurstoni*);
14. mobula malá (*Mobula eregoodootenkee*);
15. [...]
16. mobula čilská (*Mobula tarapacana*);
17. mobula krátkoplutvá (*Mobula kuhlii*);
18. mobula západoatlantická (*Mobula hypostoma*);
19. raja nórska (*Dipturus nidarosiensis*);
20. raja biela (*Raja alba*);
21. gitarovcovité (*Rhinobatidae*);
22. poloraja európska (*Squatina squatina*);
23. losos atlantický (*Salmo salar*);
24. pstruh morský (*Salmo trutta*);
25. sih ostronosý (*Coregonus oxyrhynchus*).

PRÍLOHA IV

ZOZNAM UKAZOVATEĽOV BIODIVERZITY PRE POĽNOHOSPODÁRSKE EKOSYSTÉMY PODĽA ČLÁNKU 9 ODS. 2

Ukazovateľ	Opis, jednotky a metodika určovania a monitorovania ukazovateľa
Index motýľov žijúcich v trávnych porastoch	Opis: Tento ukazovateľ sa skladá z druhov, ktoré sa považujú za charakteristické pre európske trávne porasty a ktoré sa vyskytujú vo veľkej časti Európy, na ktorú sa vzťahuje väčšina schém monitorovania motýľov. Vychádza z geometrického priemeru trendov druhov. Jednotka: index Metodika: vyvinutá a použitá v publikácii Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, <i>Assessing Butterflies in Europe - Butterfly Indicators 1990-2018</i> (Posudzovanie stavu motýľov v Európe – ukazovatele stavu motýľov 1990 – 2018), technická správa, Butterfly Conservation Europe, 2020.
Zásoby organického uhlíka v orných minerálnych pôdach	Opis: Tento ukazovateľ opisuje zásoby organického uhlíka v orných minerálnych pôdach v hĺbke 0 až 30 cm. Jednotka: tony organického uhlíka/ha Metodika: ako sa stanovuje v prílohe V k nariadeniu 2018/1999 v súlade s usmerneniami IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006 a s podporou rámcového štatistického prehľadu pôdy a jej využitia (Land Use and Coverage Area frame Survey – LUCAS) Soil, Jones A. et al., LUCAS Soil 2022, technická správa JRC, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2021.
Podiel poľnohospodárskej pôdy s krajinnými prvkami s vysokou úrovňou diverzity	Opis: Krajinné prvky s vysokou úrovňou diverzity, <u>ako sú nárazníkové zóny, živé ploty, jednotlivé stromy alebo skupiny stromov, stromoradia, medze, políčka, priekopy a priepusty, potoky, malé mokrade, terasy, kamenné mohyly, kamenné múry, malé rybníky a kultúrne prvky</u>, sú prvky trvalej prírodnej alebo poloprírodnej vegetácie v poľnohospodárskom kontexte, ktoré poskytujú ekosystémové služby a podporujú biodiverzitu. Na tento účel musia byť krajinné prvky vystavené čo najmenším <u>negatívnym</u> vonkajším rušivým vplyvom, aby dokázali poskytovať bezpečné biotopy pre rôzne taxóny, a preto musia spĺňať tieto podmienky:

	a) nemôžu sa využívať v poľnohospodárskej výrobe (vrátane pastvy alebo produkcie krmovín), <u>pokiaľ takéto využívanie nie je nevyhnutné na zachovanie biodiverzity</u>, a b) nemali by byť ošetrované hnojivami alebo pesticídmi, s výnimkou <u>ošetrovania nízkym množstvom pevného hnoja</u>. Pôda ležiaca úhorom, a <u>to aj dočasne</u>, sa môže považovať za krajinné prvky s bohatou biodiverzitou, ak spĺňa kritériá uvedené v písmenách a) a b). Produktívne stromy, ktoré sú súčasťou <u>udržateľných</u> [...] agrolesníckych systémov, <u>alebo stromy v extenzívnych starých sadoch na trvalých trávnych porastoch</u> a produktívne prvky v [...] živých plotoch možno takisto považovať za krajinné prvky s bohatou biodiverzitou, ak spĺňajú kritérium uvedené v písmene b) a ak sa zber uskutočňuje len v čase, keď neohrozuje vysokú úroveň biodiverzity. Jednotka: percentá (podiel na využívanej poľnohospodárskej ploche). Metodika: vyvinutá v rámci ukazovateľa I.21, príloha I k nariadeniu 2021/2115, založená na <u>najnovšej aktualizovanej verzii</u> prehľadu LUCAS pre krajinné prvky, Ballin M. et al., <i>Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey</i> (LUCAS) [Prepracovanie odberu vzoriek pre rámcový štatistický prehľad pôdy a jej využitia (LUCAS)], Eurostat 2018, a pre pôdu ležiacu úhorom, <i>Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure</i> (Štruktúra fariem, referenčné metaúdaje v jednotnej integrovanej štruktúre metaúdajov), uverejnené online, Eurostat a <u>prípadne, pre krajinné prvky s vysokou úrovňou diverzity, na ktoré sa nevzťahuje uvedená metodika, metodika, ktorú vypracovali členské štáty v súlade s článkom 11 ods. 4a.</u> <u>Metodika LUCAS sa pravidelne aktualizuje s cieľom zvýšiť spoľahlivosť údajov používaných v Európskej únii a členskými štátmi na vnútroštátnej úrovni pri vykonávaní svojich národných plánov obnovy prírody.</u>
--	---

PRÍLOHA V

INDEX BEŽNÝCH DRUHOV VTÁCTVA ŽIJÚCEHO NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI

Opis

Index vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde (Farmland Bird Index – FBI) zhŕňa populačné trendy bežných a rozšírených druhov vtáctva žijúcich na poľnohospodárskej pôde a má slúžiť ako zástupný údaj na posúdenie stavu biodiverzity poľnohospodárskych ekosystémov v Európe. Národný index FBI je zložený, viacdruhový index, ktorým sa meria miera zmeny pomernej početnosti druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde vo vybraných prieskumných lokalitách na vnútroštátnej úrovni. Index je založený na osobitne vybraných druhoch, ktoré sú pri získavaní potravy a hniezdení závislé od poľnohospodárskych biotopov. Národné indexy bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde sú založené na súboroch druhov, ktoré sú relevantné pre jednotlivé členské štáty. Index sa vypočítava vo vzťahu k základnému roku, v ktorom je hodnota indexu zvyčajne stanovená na 100. Hodnoty trendov vyjadrujú celkovú zmenu veľkosti populácie, ktorá sa v populáciách základných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde prejaví v priebehu rokov.

Metodika: Brlík et al. (2021): Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds (Súbory údajov zo sledovania dlhodobých a rozsiahlych populačných zmien viacerých druhov bežných európskych hniezdiacich vtákov). Sci Data 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>.

„Členské štáty s historicky viac zredukovanými populáciami vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde“ sú členské štáty, v ktorých sa najmenej polovica druhov patriacich do národného indexu bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde vyznačuje negatívnym dlhodobým populačným trendom. V členských štátoch, v ktorých pre niektoré druhy nie sú k dispozícii informácie o dlhodobých populačných trendoch, sa používajú informácie o stave druhov na európskej úrovni.

Ide o tieto členské štáty:

Česko

Dánsko

Estónsko

Fínsko

Francúzsko

Nemecko

Maďarsko

Taliansko

Luxembursko

Holandsko

Španielsko

„Členské štáty s historicky menej zredukovanými populáciami vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde“ sú členské štáty, v ktorých sa negatívnym dlhodobým populačným trendom vyznačuje menej ako polovica druhov patriacich do národného indexu bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde. V členských štátoch, v ktorých pre niektoré druhy nie sú k dispozícii informácie o dlhodobých populačných trendoch, sa používajú informácie o stave druhov na európskej úrovni.

Ide o tieto členské štáty:

Rakúsko

Belgicko

Bulharsko

Chorvátsko

Cyprus

Grécko

Írsko

Lotyšsko

Litva

Malta

Poľsko

Portugalsko

Rumunsko

Slovensko

Slovinsko

Švédsko

Zoznam druhov používaných v členských štátoch v indexe bežných druhov vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde

Rakúsko
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Belgicko – Flámsko	Belgicko – Valónsko
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hippolais icterina</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	

Bulharsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>

<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Chorvátsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Cyprus
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>

<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla monticola</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Česko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Dánsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>

<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Estónsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

Fínsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Francúzsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>

<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Nemecko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Grécko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>

<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Mad'arsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Írsko
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>

<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
Taliansko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Lotyšsko
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>

<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Litva
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Luxembursko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Emberiza citrinella</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>
Malta
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Holandsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>

<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Poľsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>

<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Portugalsko
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>

<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

Rumunsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>

<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovensko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovinsko
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Španielsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Švédsko
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PRÍLOHA VI

ZOZNAM UKAZOVATEĽOV BIODIVERZITY PRE LESNÉ EKOSYSTÉMY PODĽA ČLÁNKU 10 ODS. 2 A 2a

Ukazovateľ	Opis, jednotky a metodika určovania a monitorovania ukazovateľa
Stojace mŕtve drevo	Opis: Tento ukazovateľ znázorňuje množstvo neživej stojacej drevnej biomasy v lese a na inej lesnej pôde. Jednotka: m³/ha. Metodika: vyvinutá a použitá v publikácii FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i> (Stav európskych lesov v roku 2020), FOREST EUROPE 2020, a v opise národných inventarizácií lesov v publikácii <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i> (Národné inventarizácie lesov, spôsoby spoločného vykazovania), Springer, 2010, pričom sa berie do úvahy metodika stanovená v prílohe V k nariadeniu 2018/1999 v súlade s usmerneniami panela IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006.
Ležiace mŕtve drevo	Opis: Tento ukazovateľ znázorňuje množstvo neživej drevnej biomasy ležiacej na zemi v lese a na inej lesnej pôde. Jednotka: m³/ha. Metodika: vyvinutá a použitá v publikácii FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i> (Stav európskych lesov v roku 2020), FOREST EUROPE 2020, a v opise národných inventarizácií lesov v publikácii <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i> (Národné inventarizácie lesov, spôsoby spoločného vykazovania), Springer, 2010, pričom sa berie do úvahy metodika stanovená v prílohe V k nariadeniu 2018/1999 v súlade s usmerneniami panela IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006.

Podiel lesov s nerovnomernou vekovou štruktúrou	Opis: Tento ukazovateľ označuje podiel lesov, ktoré sú dostupné na získavanie dreva a ktoré sa vyznačujú nerovnomernou vekovou štruktúrou, v porovnaní s lesmi, ktoré sa vyznačujú rovnomernou vekovou štruktúrou. Jednotka: podiel lesov dostupných na získavanie dreva a vyznačujúcich sa nerovnomernou vekovou štruktúrou Metodika: vyvinutá a použitá v publikácii FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i> (Stav európskych lesov v roku 2020), FOREST EUROPE 2020, a v opise národných inventarizácií lesov v publikácii <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i> (Národné inventarizácie lesov, spôsoby spoločného vykazovania), Springer, 2010.
Celistvosť lesov	Opis: Celistosť lesov je stupeň kompaktnosti zalesnených oblastí. Vymedzuje sa v rozsahu od 0 do 100. Jednotka: index Metodika: vypracovaná v publikácii FAO, Vogt P., et al., FAO – <i>State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i> (FAO – Stav svetových lesov: fragmentácia lesov), technická správa JRC, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2019.
Index bežných druhov lesného vtáctva	Opis: Ukazovateľ druhov lesného vtáctva opisuje trendy početnosti bežných druhov lesného vtáctva v priebehu času v celej Európe. Ide o zložený index vytvorený na základe údajov získaných pozorovaním druhov vtákov charakteristických pre lesné biotopy v Európe. Index je založený na osobitnom zozname druhov v každom členskom štáte. Jednotka: index Metodika: Brlík et al. <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i> (Súbory údajov zo sledovania dlhodobých a rozsiahlych populačných zmien viacerých druhov bežných európskych hniezdiacich vtákov), Sci Data 8, 21. 2021.

Zásoby organického uhlíka	Opis: Tento ukazovateľ opisuje zásoby organického uhlíka v hrabanke a minerálnych pôdach lesných ekosystémov v hĺbke 0 až 30 cm. Jednotka: tony organického uhlíka/ha Metodika: ako sa stanovuje v prílohe V k nariadeniu 2018/1999 v súlade s usmerneniami IPCC pre národné inventúry skleníkových plynov z roku 2006 a s podporou rámcového štatistického prehľadu pôdy a jej využitia (Land Use and Coverage Area frame Survey – LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil</i> 2022, technická správa JRC, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2021.
<u>Podiel lesov, v ktorých prevládajú pôvodné druhy stromov</u>	Opis: <u>Podiel lesa a inej zalesnenej pôdy, v ktorej prevládajú pôvodné druhy stromov (> 50 % pokrytia)</u> Jednotka: % Metodika: <u>vyvinutá a použitá v publikácii FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i> (Stav európskych lesov v roku 2020), FOREST EUROPE 2020, a v opise národných inventarizácií lesov v publikácii <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i> (Národné inventarizácie lesov, spôsoby spoločného vykazovania), Springer, 2010.</u>
<u>Rozmanitosť druhov stromov.</u>	Opis: <u>Tento ukazovateľ opisuje priemerný počet druhov stromov vyskytujúcich sa v lesných oblastiach.</u> Jednotka: <u>index</u> Metodika: <u>založená na publikácii FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i> (Stav európskych lesov v roku 2020), FOREST EUROPE 2020, a v opise národných inventarizácií lesov v publikácii <i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i> (Národné inventarizácie lesov, spôsoby spoločného vykazovania), Springer, 2010.</u>

PRÍLOHA VII

ZOZNAM PRÍKLADOV OPATRENÍ NA OBNOVU PODĽA ČLÁNKU 11 ODS. 8

1. Obnova mokradí opätovným zavlažovaním odvodnených rašelinísk, odstránením drenážnych štruktúr rašelinísk alebo odstránením poldrov a ukončením ťažby rašeliny.
 2. Zlepšenie hydrologických podmienok zvýšením kvantity, kvality a dynamiky povrchových vôd a úrovne podzemnej vody v prírodných a poloprírodných ekosystémoch.
 3. Odstránenie neželaného prenikania krovín alebo nepôvodných kultúr do trávnych porastov, mokradí, lesov a na územia riedko pokryté vegetáciou.
 4. Aplikácia paludikultúry.
 5. Obnova meandrov riek a opätovné prepojenie umelo prerušených meandrov alebo mŕtvych ramien.
 6. Odstránenie pozdĺžnych a priečných bariér (ako sú hrádze a priehrady), poskytnutie väčšieho priestoru dynamike riek a obnova ich úsekov s voľným tokom.
 7. Renaturalizácia riečnych dŕien a jazier a nížinných vodných tokov, napr. odstránením umelého spevnenia dna, optimalizáciou zloženia substrátu, zlepšením alebo vytvorením pokrytia biotopom.
 8. Obnova procesov prirodzenej sedimentácie.
 9. Vytvorenie príbrežných zón, napr. príbrežných lesov, nárazníkových zón, lúk alebo pastvín.
 10. Zvýšenie množstva ekologických prvkov v lesoch, ako sú veľké, staré a odumierajúce stromy (stromové biotopy) a množstvo ležiaceho a stojaceho mŕtveho dreva.
 11. Úsilie o diverzifikáciu štruktúry lesov, pokiaľ ide o **napríklad** [...] **druhovú zloženie** a vek, umožnenie prirodzenej obnovy a sukcesie druhov stromov.
- 11a. Pomoc pri migrácii miest pôvodu a druhov tam, kde to môže byť v dôsledku zmeny klímy potrebné.**

12. Posilnenie rozmanitosti lesov [...] **obnovou** mozaík nelesných biotopov, ako sú otvorené plochy trávnych porastov alebo vresovísk, rybníkov alebo skalnatých oblastí.
13. Využívanie prírode blízkeho hospodárenia v lesoch alebo hospodárenia založeného na trvalej pokrývke; vysádzanie pôvodných druhov stromov.
14. Posilnenie rozvoja pôvodných pralesovitých porastov a dospelých porastov (napr. rušením ťažby **alebo aktívnym riadením, ktoré podporuje rozvoj samoregulačných funkcií a primeranej odolnosti**).
15. Zavádzanie krajinných prvkov s vysokou úrovňou diverzity na ornej pôde a intenzívne využívaných trávnych porastoch, ako sú nárazníkové zóny, medze s pôvodnými kvetmi, živé ploty, stromy, lesíky, oporné múry, rybníky, koridory biotopov a spojovacie prvky na uľahčenie pohybu v biotope atď.
16. Zväčšenie poľnohospodárskej plochy s agroekologickým hospodárením, ako sú ekologické poľnohospodárstvo alebo agrolesníctvo, súčasné pestovanie viacerých plodín a ich striedanie, integrovaná ochrana proti škodcom a integrované hospodárenie so živinami.
17. Prípadné zníženie intenzity pastvy alebo obmedzenie režimov kosby na trávnych porastoch a obnova extenzívnej pastvy s domácimi hospodárskymi zvieratami a extenzívnych režimov kosby tam, kde sa od nich upustilo.
18. Zastavenie alebo obmedzenie používania chemických pesticídov, ako aj chemických hnojív a živočíšneho hnoja.
19. Zastavenie preorávania trávnych porastov a vysievania semien produktívnych tráv.
20. Odstránenie kultúr na bývalých dynamických systémoch vnútrozemských dún s cieľom znovu umožniť prirodzenú dynamiku vetra v prospech otvorených biotopov.
21. Zlepšenie prepojenia medzi biotopmi s cieľom umožniť rozvoj populácií druhov a dostatočnú individuálnu alebo genetickú výmenu, ako aj migráciu druhov a adaptáciu na zmenu klímy.
22. Umožnenie rozvoja vlastnej prirodzenej dynamiky ekosystémov, napríklad upustením od zberu úrody a podporou prirodzenosti, prírodnosti.

23. Odstraňovanie a kontrola invázných nepôvodných druhov a predchádzanie ich opätovnej introdukcii alebo jej minimalizácia.
24. Minimalizácia negatívnych vplyvov rybolovných činností na morský ekosystém, napríklad používaním výstroja s menším vplyvom naorské dno.
25. Obnova dôležitých neresísk a odchovní.
26. Poskytovanie štruktúr alebo substrátov na podporu návratu morského života, napríklad koralových/ustřicových/balvanových útesov.
27. Obnova porastov morskej trávy a kelpových lesov aktívnou stabilizáciou morského dna, znižovaním a podľa možnosti odstraňovaním tlakov alebo aktívnym množením a výsadbou.
- 27a. Obnova alebo zlepšenie stavu populácií charakteristických pôvodných druhov, ktoré sú životne dôležité pre ekológiu morských biotopov, vykonávaním pasívnych alebo aktívnych opatrení na obnovu, napr. introdukovaním mladých jedincov.**
28. Obmedzovanie rôznych foriem znečistenia morí, ako napríklad zaťaženia živinami, podmorského hluku a plastového odpadu.
29. Rozšírenie priestranstiev mestskej zelene s ekologickými prvkami, ako sú parky, stromy a lesné plochy [...], zelené strechy, trávne porasty s poľnými kvetmi, záhrady, pestovanie rastlín v mestách, ulice s alejami stromov, mestské lúky a živé ploty, rybníky a vodné toky, **pričom sa okrem iného prihliadne na rozmanitosť druhov, pôvodné druhy, miestne podmienky a odolnosť voči zmene klímy.**
30. Zastavenie, obmedzenie alebo náprava znečistenia spôsobeného liekmi, nebezpečnými chemikáliami, komunálnymi a priemyselnými odpadovými vodami a iným odpadom vrátane odpadkov a plastov, ako aj svetlom vo všetkých ekosystémoch.
31. Premena opustených priemyselných pozemkov, bývalých priemyselných oblastí a lomov na prírodné lokality.